

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
**Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών**

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΑΣΙΑΤΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
*Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση
και Σπουδές Άμυνας και Διεθνούς Ασφάλειας*

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

«Η διακίνηση ναρκωτικών ως γεωπολιτικός παράγοντας ανακατανομής
ισχύος στο γεωπολιτικό σύμπλοκο Ελλάδας-Αλβανίας»

Επόπτες: Καθηγητής Ιωάννης Θ. Μάζης, κύριος επιβλέπων

Δρ Γεώργιος Ανεψιού

Δρ Νικόλαος Δενιόζος

Ονοματεπώνυμο: Θέτις Μυτιλήνη

Αθήνα, 2019

Όνοματεπώνυμο: Θέτις Μυτιλήνη
Αριθμός μητρώου: 201610223
Γνωστικό αντικείμενο: Γεωπολιτική Ανάλυση, Διεθνές Δίκαιο, Στατιστική
Επόπτες: Καθηγητής Ιωάννης Θ. Μάζης, κύριος επιβλέπων, Δρ Γεώργιος Ανεψιού, Δρ Νικόλαος Δενιόζος.
Τίτλος: «Η διακίνηση ναρκωτικών ως γεωπολιτικός παράγοντας ανακατανομής ισχύος στο γεωπολιτικό σύμπλοκο Ελλάδας-Αλβανίας»
Αριθμός λέξεων: 16.460
Ημερομηνία κατάθεσης: 26/06/2019

Δήλωση: Με την υποβολή της παρούσας και τη συμπλήρωση του ανωτέρω πίνακα, βεβαιώ ότι έχω αναγνώσει και κατανοήσει τις πολιτικές και τους κανονισμούς του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) σχετικά με την αξιολόγηση των εργασιών και τα ακαδημαϊκά παραπτώματα.

Ημερομηνία

Υπογραφή

Ευχαριστίες

Ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στην οικογένεια μου για την αμέριστη συμπαράσταση και υποστήριξη που μου προσφέρουν όλα αυτά τα χρόνια.

Να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου Δρ. Ανεψιού και Δρ. Δενιόζο που συνέβαλαν στη δημιουργία της εργασίας μου και το Διευθυντή του Μεταπτυχιακού Τμήματος καθηγητή Δρ. Μάζη για τις κατευθύνσεις και τον αποτελεσματικό συντονισμό της όλης προσπάθειας μου.

Πίνακας Περιεχομένων

Ευχαριστίες	3
Πίνακας Περιεχομένων	4
Λίστα Ακρωνυμίων	5
Εισαγωγή.....	6
1. Επισκόπηση βιβλιογραφίας/State of the art	9
2. Μεθοδολογία.....	12
2.1. Περιγραφή της εφαρμοσθείσας μεθοδολογίας	12
2.2. Ανάλυση του θέματος με βάση την ορολογία της Σ.Γ.Α.....	17
2.3. Περιγραφή της έρευνας.....	17
2.4. Ερευνητικοί περιορισμοί.....	20
3. Συστημική Γεωπολιτική Ανάλυση.....	22
3.1. Πυλώνας «Α» Άμυνας-Ασφάλειας	22
3.1.1. Γεωπολιτικός Δείκτης A1	27
3.1.2. Γεωπολιτικός Δείκτης A2	30
3.1.3. Αναλυτική απεικόνιση κατασχέσεων	32
3.2.1. Οι διαδρομές	35
3.2.2. Οι ποσότητες.....	37
3.2.3. Οι τρόποι και τα μέσα διακίνησης	39
3.2.4. Τα δίκτυα προσώπων και οργανώσεων	42
3.2. Πυλώνας «Β» Πολιτικής.....	47
3.2.1. Γεωπολιτικός Δείκτης B1	47
3.2.2. Γεωπολιτικός Δείκτης B2	53
3.2.3. Γεωπολιτικός Δείκτης B3	59
4. Γεωπολιτικό Υπόδειγμα.....	68
5. Επίλογος.....	74
Παράρτημα Χαρτών & Πινάκων	76
Βιβλιογραφικές Αναφορές	80

Λίστα Ακρωνυμίων

Γ.Δ.:	Γεωπολιτικός Δείκτης
Γ.Π.:	Γεωπολιτικός Παράγοντας
Ε.Ε:	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Μ.Π.:	Εθνική Μονάδα Πληροφοριών
Μ.Δ.Ε:	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία
Ν.:	Νόμος
Ν. Δ.:	Νομοθετικό Διάταγμα
Ο.Η.Ε.:	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Σ.Γ.Α.:	Συστημική Γεωπολιτική Ανάλυση
Σ.Ο.Δ.Ν.:	Συντονιστικό Όργανο Δίωξης Ναρκωτικών
EMCDDA:	European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction
UNODC:	United Nations on Drugs and Crime

Εισαγωγή

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας αποτελεί η μελέτη, μέσω της Συστημικής Γεωπολιτικής Ανάλυσης, των οδών διακίνησης ναρκωτικών ουσιών ως γεωπολιτικός παράγοντας ανακατανομής ισχύος στο γεωπολιτικό σύμπλοκο Ελλάδας – Αλβανίας, και πώς ο συγκεκριμένος γεωπολιτικός παράγοντας ενέχει επιπτώσεις και επιφέρει αλλαγές στην ανακατανομή ισχύος στο συγκεκριμένο σύμπλοκο.

Γενικότερα, η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών, αλλά και το διεθνές οργανωμένο έγκλημα σα φαινόμενα, αποτελούν ιδιαίτερης σημασίας προβλήματα σε παγκόσμια κλίμακα. Τα ναρκωτικά σαν ουσίες, από την μία, δημιουργούν σοβαρά, μακροχρόνια και δυσθεράπευτα προβλήματα στις κοινωνίες ανεξαρτήτως κοινωνικών τάξεων και χωρών, ενώ παράλληλα το οργανωμένο έγκλημα, από την άλλη, έχει αυξηθεί και επεκταθεί με ραγδαίους ρυθμούς τα τελευταία χρόνια, σε ακόμα περισσότερες χώρες και δραστηριότητες, καθώς προσαρμόζεται και εξελίσσεται γρήγορα στις νέες συνθήκες και τεχνολογίες που προκύπτουν, προκειμένου να μπορεί να αντιστέκεται και να μην καθίσταται ευάλωτο στα εκάστοτε νέα μέτρα και εμπόδια που συναντώνται. Διαθέτοντας μεγάλη οικονομική ισχύ και δύναμη, οι εγκληματικές οργανώσεις εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες και τις αδυναμίες του συστήματος και των ανθρώπων, κάτι το οποίο οδηγεί στη διαφθορά και στη διαπλοκή των αρχών και όχι μόνο. Βέβαια, η διακίνηση ναρκωτικών είναι, δυστυχώς, μία από τις πιο κερδοφόρες παράνομες δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος. Πέρα από την συγκεκριμένη, συγκαταλέγονται σε αυτή την κατηγορία και οι παρακάτω εγκληματικές δραστηριότητες: η εμπορία ανθρώπων και λαθραίων εμπορευμάτων, το οικονομικό έγκλημα και η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Επιπλέον, η διακίνηση ναρκωτικών έχει ερευνηθεί πως αποτελεί μία από τις κύριες χρηματοοικονομικές πηγές χρηματοδότησης τρομοκρατικών ενεργειών διεθνώς.¹

Οι δύο χώρες, Ελλάδα και Αλβανία, που είναι μέρος του υπό-ανάλυση γεωπολιτικού συμπλόκου, ξεχωρίζουν ιδιαίτερα λόγω της γεωγραφικής τους θέσης. Η γεωγραφική τους γειτνίαση διευκολύνει την πρόσβαση και την μετακίνηση των διακινητών από τη μία χώρα προς την άλλη με ποικίλους τρόπους μετακίνησης. Ο συγκεκριμένος λόγος συμβάλλει ακόμα περισσότερο στην ύπαρξη του συγχού αυτού φαινομένου της διακίνησης ναρκωτικών από την Αλβανία προς την Ελλάδα.

¹ Elezi, M., & Zenelaj, E. (2013). Drug Production and Trafficking in Albania. *International Journal of Social Sciences*, 11 (3), pp. 38-46.

Αναλυτικότερα, τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας είναι ιδιαίτερα ξεχωριστά, καθώς η Ελλάδα διαθέτει εκτεταμένη ακτογραμμή που αγγίζει τα 18.000 χιλιόμετρα, τα οποία αποτελούν και σύνορα της Ε.Ε. Εκτός από αυτά, ανήκουν στην επικράτειά της περισσότερα από 9.000 νησιά και βραχονησίδες και πολυάριθμοι αερολιμένες και λιμάνια.² Οι παραπάνω γεωμορφολογικοί λόγοι συμπληρώνουν την αρκετά γεωστρατηγική θέση που κατέχει ανάμεσα σε τρεις ηπείρους. Όσον αφορά τις γειτονικές χώρες η Ελλάδα συνορεύει με χώρες όπως η Αλβανία και η Τουρκία, η οποία και χαρακτηρίζεται ως υπερυψημικός δρών, και είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την έντονη δράση διαφόρων εγκληματικών οργανώσεων, και στη συγκεκριμένη περίπτωση με την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών. Επομένως, όλη αυτή η ποικιλομορφία την καθιστά χώρα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος και δράσης ειδικά για τα διεθνή δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών ουσιών.

Η Ελλάδα λόγω, δηλαδή, της γεωγραφικής της θέσης αποτελεί κυρίως μια «πύλη εισόδου» των ναρκωτικών ουσιών προς διάφορες περιοχές της Ε.Ε. Βρίσκεται, λοιπόν, πάνω σε έναν από τις κυριότερες οδούς διέλευσης της διακίνησης ναρκωτικών, τον επανομαζόμενο «νότιο Βαλκανικό Άξονα».³ Ο άξονας αυτός ενώνει τις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Κεντρικής Ασίας, οι οποίες διαθέτουν τη μεγαλύτερη παραγωγή οπιούχων ναρκωτικών στον κόσμο με τις χώρες της βορειοδυτικής Ευρώπης, οι οποίες κατέχουν τις υψηλότερες θέσεις ως προς την κατανάλωση αυτών των ουσιών. Ειδικότερα, αποτελεί πύλη εισόδου προς την Ευρώπη για τις εγκληματικές ομάδες διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, κυρίως κάνναβης και ηρωίνης, από χώρες της Μέσης Ανατολής και της Νοτιοδυτικής Ασίας, αλλά και πύλη εισόδου προς την Ανατολή όσον αφορά κυρίως τις πρόδρομες χημικές ουσίες. Επιπλέον, σχετικά με την παράνομη διακίνηση φορτίων κοκαΐνης, η οποία προέρχεται κυρίως από χώρες της Λατινικής Αμερικής είτε διαμετακομίζεται προς άλλες χώρες είτε προσφέρεται δευτερευόντως για κατανάλωση στην εγχώρια αγορά.⁴ Παράλληλα, με τη δράση των

² Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2015). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2014*. Αθήνα, σελ. 20. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/2015/prokirikseis15/2014-ekthesi_sodn.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 15/9/2018].

³ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2016). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2015*. Αθήνα, σελ. 74. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/2016/prokirikseis16/18072016-ekthesi_sodn.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 15/9/2018].

⁴ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2010). *Ετήσια Έκθεση για τα ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2009*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/2011/etisia_ekthesi_2009_SODN_EMP.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 15/9/2018].

εγκληματικών αυτών οργανώσεων σημαντικό μέρος αποτελεί και το ξέπλυμα χρήματος, το οποίο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο μαζί.⁵

Η Αλβανία από την άλλη πλευρά, κατέχει εξίσου με την Ελλάδα μια αρκετά στρατηγική θέση στο χάρτη της Μεσογείου και των Βαλκανίων και συνεπώς δικαιολογημένα χαρακτηρίζεται ως χώρα - σταθμός διαμετακόμισης ναρκωτικών ουσιών που έχουν ως προορισμό τους τις χώρες της δυτικής Ευρώπης. Επιπλέον, η Αλβανία χαρακτηρίζεται ως χώρα παραγωγής της κάνναβης, όπως και θα αναφερθεί και στα παρακάτω κεφάλαια, η οποία ουσία θεωρείται ως ένα από τα πιο δημοφιλή ναρκωτικά που καταναλώνονται στην Ευρώπη εξαιτίας της χαμηλής τιμής της και της ευκολίας στην καλλιέργειά της.⁶ Ακόμα, όμως, και στη διακίνηση της κοκαΐνης, κατέχει αρκετά σημαντικό ρόλο, καθώς μπορεί και διαχέει από εκεί την ναρκωτική ουσία έχοντας ως προορισμό την ευρωπαϊκή αγορά γενικότερα. Εκτός από το πλέον κομβικό σημείο και την συγκεκριμένη γεωπολιτική θέση της Αλβανίας, εκμεταλλεύονται στο έπακρο οι ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος και την απουσία συντονισμού, οργάνωσης και αποτελεσματικότητας των αστυνομικών και των δικαστικών αρχών προκειμένου να δρουν ανενόχλητα. Το σύστημα αυτό συμπληρώνεται από την ελλιπή κατάρτιση των σωμάτων ασφαλείας και την έλλειψη οικονομικών πόρων, καταστάσεις οι οποίες ευνοούν την άνθιση της παρανομίας, της παραοικονομίας, καθώς και της γενικότερης διαφθοράς με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να καθίσταται ανίσχυρη.⁷

⁵ Central Intelligence Agency. (n. d.). *The World Factbook - Greece*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gr.html>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 8/1/2019].

⁶ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2017). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2016*. Αθήνα. σελ. 31. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.astynomia.gr/images/stories/2017/prokirikseis17/etisia%20ekyhesi%20sodn.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 12/10/2018].

⁷ Κουλάνη, Β. (2008). *Η γεωπολιτική του οργανωμένου εγκλήματος στο σύμπλοκο Βαλκανίων - Ανατολικής Μεσογείου*. *Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Διδακτορική Διατριβή)*. Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα, σελ. 72.

1. Επισκόπηση βιβλιογραφίας/State of the art

Η επιστημονική κοινότητα παρατηρείται ότι έχει ασχοληθεί με το ευρύτερο θέμα του οργανωμένου εγκλήματος στα Βαλκάνια και του ζητήματος της διακίνησης ναρκωτικών ή της τρομοκρατίας εν γένει και πολύ λιγότερο με το εξειδικευμένο ζήτημα σχετικά με τις διόδους ναρκωτικών στο γεωπολιτικό σύμπλοκο Ελλάδας - Αλβανίας.

Κατά κύριο λόγο, δηλαδή, οι ελληνικές διδακτορικές διατριβές αναλύουν το ζήτημα των ναρκωτικών από την ιατρική και την κοινωνική σκοπιά, ενώ ξεχωρίζει η έρευνα του Δρ. Σπύρου όπου αναλύει διεξοδικώς το ζήτημα της διακίνησης των εξαρτησιογόνων ουσιών, εξειδικεύοντας στη διακίνηση αποκλειστικά της κοκαΐνης.⁸

Ορισμένες ακαδημαϊκές μελέτες που ακολουθούν εντάσσονται στο ευρύτερο θεματικό φάσμα του οργανωμένου εγκλήματος, μέρος του οποίου είναι και ο γεωπολιτικός παράγοντας της διακίνησης ναρκωτικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η γεωπολιτική του οργανωμένου εγκλήματος στο σύμπλοκο Βαλκανίων-Ανατολικής Μεσογείου.⁹ Ειδικότερα, γίνεται εκτενής αναφορά για τη διακίνηση ναρκωτικών στην Ευρώπη και παρουσιάζει πως «η περιοχή Σένγκεν τα τελευταία χρόνια έχει μετατραπεί στη μεγαλύτερη αγορά κατανάλωσης ναρκωτικών». Σύμφωνα με την ίδια και μετά τον πόλεμο που προκλήθηκε στην Πρώην Γιουγκοσλαβία μεταφέρθηκε η δίοδος μεταφοράς της ηρωΐνης από την παραδοσιακή Βαλκανική Οδό, που κάλυπτε το 60% της ευρωπαϊκής αγοράς, στη δίοδο μεταφοράς μέσω της Αλβανίας και ακολούθως στις ακτές της Αδριατικής, για να καταλήξει στην Ιταλία ώστε να προωθηθεί στη βορειοδυτική Ευρώπη. Όσον αφορά την έννοια της «οργανωμένης εγκληματικής ομάδας» έχει αναλυθεί στην «Έννοια της Εγκληματικής Οργάνωσης Σε Κείμενα Διεθνούς Ποινικού Δικαίου».¹⁰ Ο Δρ. Mustafa έχει συμπεράνει ότι η συγκεκριμενοποίηση της έννοιας της εγκληματικής ομάδας βοηθάει στην αλληλοϋποστήριξη και στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αστυνομικών αρχών, ενώ αποτελεί ένα έναυσμα για να γίνει πιο αποτελεσματική η διεθνής συνεργασία ενάντια στο οργανωμένο έγκλημα. Τέλος, στη μελέτη του γίνεται ιδιαίτερη

⁸ Σπύρου, Σ. (2007). *Διακίνηση και διακινητές κοκαΐνης: ερευνητική και θεωρητική προσέγγιση: ορθολογική επιλογή* (Διδακτορική Διατριβή). Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, σελ 26.

⁹ Κουλάνη, Β. (2008). *Η γεωπολιτική του οργανωμένου εγκλήματος στο σύμπλοκο Βαλκανίων - Ανατολικής Μεσογείου. Ιόνιο Πανεπιστήμιο* (Διδακτορική Διατριβή). Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα.

¹⁰ Mustafa, A. (2008). *Η έννοια της εγκληματικής οργάνωσης σε κείμενα διεθνούς ποινικού δικαίου. Θεσσαλονίκη* (Διδακτορική Διατριβή). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη.

μνεία για τη σημασία της Συνθήκης του Παλέρμου, το οποίο και χαρακτηρίζει ως «το κύριο, το πιο κοινό και το καλύτερο διαθέσιμο μέσο για την καταπολέμηση των διεθνών εγκληματικών δραστηριοτήτων, πέρα των περιορισμών που θέτουν οι περισσότερες εθνικές νομοθεσίες»¹¹. Στην μελέτη με θέμα «Διεθνής τρομοκρατία και οργανωμένο οικονομικό έγκλημα σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο» παρουσιάζεται η πολύπλοκη σχέση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος.¹² Εξάγεται, το συμπέρασμα ότι η παγκοσμιοποίηση έχει ως αποτέλεσμα «την ανάπτυξη συνεργασιών και δικτυώσεων, είτε πιο χαλαρών είτε πιο στενών, εγκληματικών και τρομοκρατικών οργανώσεων, οι οποίες ανάλογα την περίπτωση επιζητούν το οικονομικό κέρδος ή την επίτευξη των πολιτικών τους επιδιώξεων».¹³ Παρατηρήθηκε, δηλαδή, πως οι τρομοκρατικές οργανώσεις συνεργάζονται συχνά με τις εγκληματικές οργανώσεις προκειμένου να λάβουν την ανάλογη χρηματοδότηση που χρειάζονται. Βέβαια, το ρίσκο αυτής της συνεργασίας είναι μεγάλο για την ασφάλεια των ομάδων τους, γι' αυτό και δεν έχουν καταγραφεί μακροχρόνιες συνεργασίες, αλλά κυρίως οικονομικές συναλλαγές. Αναφορικά με την τρομοκρατία πληροφορίες αντλούμε από τη διατριβή της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας κα Μπόση, «Ελλάδα και Τρομοκρατία - Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις».¹⁴ Όσον αφορά την νομοθεσία του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας υπάρχουν αρκετές μελέτες από την πλευρά του Ποινικού Δικαίου, της Ποινικής Δικονομίας. Ως προς την εξέλιξη του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, όμως, αναφέρεται η διατριβή, «Πολιτικές ασφάλειας στην Ελλάδα σε σχέση με το οργανωμένο έγκλημα και την τρομοκρατία και οι συνέπειές τους στην αντεγκληματική πολιτική».¹⁵

Στη διεθνή βιβλιογραφία, από την άλλη, η διακίνηση ναρκωτικών επικεντρώνεται κυρίως σε συγκεκριμένες χώρες της Αμερικής, ενώ άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά φαίνεται να κάνουν λόγο για τη διακίνηση ναρκωτικών στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων. Για παράδειγμα, αναφέρονται ποιες είναι οι εθνοτικές ομάδες των Βαλκανίων, οι οποίες ελέγχουν την εισαγωγή και την εμπορία

¹¹ Στο ίδιο, σελ. 269.

¹² Κούβαρης, Δ. (2015). *Διεθνής τρομοκρατία και οργανωμένο οικονομικό έγκλημα σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο*. Πειραιάς (Διδακτορική Διατριβή). Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς.

¹³ Στο ίδιο, σελ. 128.

¹⁴ Μπόση, Μ. (1994). *Ελλάδα και Τρομοκρατία- Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις*. (Διδακτορική Διατριβή). Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Ξάνθη.

¹⁵ Σταμούλη, Ε. (2015). *Πολιτικές ασφάλειας στην Ελλάδα σε σχέση με το οργανωμένο έγκλημα και την τρομοκρατία και οι συνέπειές τους στην αντεγκληματική πολιτική* (Διδακτορική Διατριβή). Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, Ξάνθη.

των ναρκωτικών στη συγκεκριμένη περιοχή¹⁶. Σε βιβλιογραφία του 1953 και της Scotland Yard καταγράφονται ευφυής τρόποι της εποχής, για τη διακίνηση ναρκωτικών, οι οποίοι είχαν ανακαλυφθεί από τις αρχές.¹⁷ Τρόποι όπως η μεταφορά ναρκωτικών σε αυτοκρατορικά πλοία, στη ραφή των χαλιών, ακόμα και στο εσωτερικό των καμήλων αποτελούσαν σύνηθες πρακτικές. Σημαντική βιβλιογραφία αποτελεί και η διατριβή του Δρ. Fabian Zhilla αναφορικά με τη δωροδοκία και το οργανωμένο έγκλημα, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως κύριοι παράγοντες υπονόμευσης της διαδικασίας του εκδημοκρατισμού και της ενίσχυσης του κράτους δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια και στην Αλβανία συγκεκριμένα.¹⁸

Συμπεραίνουμε από τα ανωτέρω παραδείγματα βιβλιογραφίας, πως απουσιάζει από την ακαδημαϊκή έρευνα η σχέση της Ελλάδας με την Αλβανία ως προς το οργανωμένο έγκλημα και ειδικότερα των ομάδων διακίνησης ναρκωτικών. Επίσης, δεν αποτυπώνεται η γεωπολιτική διάσταση του ζητήματος αυτού, καθώς και ούτε ο τρόπος μεθοδολογίας της Συστημικής Γεωπολιτικής Ανάλυσης. Το συγκεκριμένο, λοιπόν, ερευνητικό κενό στη βιβλιογραφία θα προσπαθήσουμε να καλύψουμε μέσω της διπλωματικής αυτής εργασίας, και να προστεθεί μια νέα διάσταση, καθώς θα υπάρξει ενδελεχής αποτύπωση και ανάλυση του γεωπολιτικού παράγοντα της διακίνησης ναρκωτικών μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας. Με τη βοήθεια στατιστικών δεδομένων σχετικά με τη διακίνηση ναρκωτικών, των νομικών πολυμερών συμφωνιών και συμβάσεων μεταξύ των κρατών του γεωπολιτικού συμπλόκου, καθώς και της νομολογίας των δύο κρατών θα προστεθεί αυτή η νέα διάσταση.

¹⁶ Paoli, L., & Reuter, P. (2008). Drug Trafficking and Ethnic Minorities in Western Europe. *European Journal of Criminology*, 5(1), pp. 13–37.

¹⁷ Καψάσκης, Δ. (1953). *Κυνηγοί του Εγκλήματος*. Αθήνα: Τυπογραφικά Εργασία Υιών Στεφ. Ι. Μαυράκη, σσ. 229-237.

¹⁸ Zhilla, F. (2012, June). Organized crime and judicial corruption: democratic transformation and prospects for justice in the western Balkans: a case study of Albania. London, United Kingdom: King's College University of London, pp. 2-3.

2. Μεθοδολογία

2.1. Περιγραφή της εφαρμοσθείσας μεθοδολογίας

Απαραίτητο κομμάτι της εργασίας αποτελεί η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε και πάνω στην οποία στηρίχτηκε ολόκληρη η δομή του συγκεκριμένου πονήματος. Η συστημική γεωπολιτική ανάλυση είναι η επιστημονική μέθοδος που επιλέχθηκε για τη μελέτη των συνεπειών της διακίνησης ναρκωτικών στους γεωστρατηγικούς ανταγωνισμούς του γεωπολιτικού συμπλόκου Ελλάδας και Αλβανίας.

Η συστημική γεωπολιτική ανάλυση πρόκειται για μια επιστημονική μεθοδολογία, δημιουργός της οποίας είναι ο Καθηγητής Ι. Θ. Μάζης.¹⁹ Παρατήρησε το γεγονός, ότι απουσιάζει μια μεθοδολογία ανάλυσης των συστημάτων κατανομής της ισχύος από την οπτική της χωρικής του διαστάσεως προσθέτοντας γι' αυτό το λόγο γεωγραφικές, επιστημονικές ποσοτικές/ μαθηματικές και παραστατικές μεθόδους, όπως για παράδειγμα τα Γεωγραφικά πληροφοριακά Συστήματα (G.I.S.) και την Χαρτογραφία. Με αυτό τον τρόπο, η γεωπολιτική απαλλάσσεται από ασάφειες και μπορεί να διεκδικεί την επιστημονικότητά της, καθώς με μετρήσιμα δεδομένα προσφέρει ορθά και επιστημονικώς ισχυρά αποτελέσματα. Ο Μάζης συμφωνεί με τον Lacoste²⁰ ότι η επιστήμη είναι η Γεωγραφία, ενώ συνεχίζει πως η αναλυτική μέθοδος είναι η γεωπολιτική και

*«η σύγχρονη συστημική γεωπολιτική ανάλυση ασχολείται με την μελέτη, καταγραφή και πρόβλεψη των ανακατανομών της ισχύος και καταλήγει πάντοτε στην δημιουργία αντιστοίχων υποδείγματος τάσεων. Διαγιγνώσκει, λοιπόν, τις αναπτυσσόμενες τάσεις και προβλέπει την δυναμική τους στον χώρο και στον -ιστορικώς-ομοιογενή χρόνο. Δηλαδή, τον χρόνο τον εγγραφόμενο στο πλαίσιο μίας και μόνης, ομοιογενούς ποιοτικής, ιστορικής περιόδου».*²¹

Επιπλέον, η συστημική γεωπολιτική ανάλυση παρουσιάζει σημαντικά στοιχεία της ποπεριανής και της λακατιανής μεταθεωρητικής προσέγγισης. Λαμβάνοντας,

¹⁹ Μάζης, Ι. Θ. (2012). *Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής*. ΑΘΗΝΑ: Εκδόσεις Παπαζήση.

²⁰ Lacoste, Y. (2003). *De la Géopolitique aux Paysages. Dictionnaire de la Géographie*. Paris: eds. Armand Colin, p. 192.

²¹ Μάζης, Ι. Θ., ό.π., σελ 354.

δηλαδή, υπόψιν την κατασκευή και τη χρήση σύνθετων μαθηματικών μοντέλων και εργαλείων, όπως αναφέρθηκαν και προηγουμένως, δίδεται η δυνατότητα στον ερευνητή να επιδείξει την προβλεπτική ικανότητα, καθώς και την ικανότητα της διάψευσης κατά την έρευνά του.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την λακατιανή μεταθεωρητική προσέγγιση, όπως αναλύεται από τον Μάζη, «ο σκληρός πυρήνας», δηλαδή οι «θεμελιώδεις υποθέσεις, αποτελεί την βασική προϋπόθεση ενός επιστημονικού ερευνητικού προγράμματος (*research program*). Ο σκληρός πυρήνας προστατεύεται από την αρνητική ευρετική (*negative heuristics*)», η οποία αποτελεί την βασική κατευθυντήρια οδηγία, η οποία δεν επιτρέπει στους ερευνητές που βρίσκονται στο ίδιο επιστημονικό ερευνητικό πρόγραμμα, να προχωρήσουν σε αντιφάσεις «με τις θεμελιώδεις πεποιθήσεις του, δηλαδή με τον σκληρό πυρήνα του προγράμματος, (ως απόπειρα αντιμετώπισης νέων εμπειρικών δεδομένων, τα οποία τείνουν να διαψεύδουν την θεωρία)». ²² Επομένως, μία πιθανή αλλαγή του σκληρού πυρήνα θα είχε ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός καινούργιου Επιστημονικού Ερευνητικού Προγράμματος. Με το προαναφερθέν παράδειγμα μεταβολής του σκληρού πυρήνα, διαπιστώνεται πως ο σκληρός πυρήνας είναι αυτός, ο οποίος προσδιορίζει στο σύνολό του τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός τέτοιου Επιστημονικού Ερευνητικού Προγράμματος. «Είναι λοιπόν σαφές από λακατιανή άποψη (*lakatosian point of view*) ότι εάν ο πυρήνας μεταβληθεί, τότε μεταβάλλεται και το Επιστημονικό Ερευνητικό Πρόγραμμα».

Κατανοώντας τη σύνθεση και τα χαρακτηριστικά του σκληρού πυρήνα ενός Επιστημονικού Ερευνητικού Προγράμματος σημαντικό είναι να παρουσιαστούν και οι δύο κύριες θεμελιώδεις αξιωματικές παραδοχές, όπως ορίζονται από τον Μάζη.²³ Η πρώτη θεμελιώδης αξιωματική παραδοχή, η οποία θεωρείται και «το κέντρο του κοινού σκληρού πυρήνα του γεωπολιτικού ερευνητικού προγράμματος είναι ότι όλα τα χαρακτηριστικά των υπό- χώρων του γεωγραφικού συμπλόκου είναι μετρήσιμα ή είναι δυνατόν να καταστούν μετρήσιμα, ακριβώς εκ των μετρήσιμων αποτελεσμάτων που παράγουν». Τα συγκεκριμένα μετρήσιμα δεδομένα χωρίζονται σε κατηγορίες, συστηματοποιούνται και εξετάζονται ανάλογα με το ειδικό τους βάρος και δημιουργούν τους γεωπολιτικούς δείκτες, απαραίτητα στοιχεία της μεθοδολογίας. Ως

²² Μάζης, Ι. Θ. (2017, Απρίλιος 28). Εφαρμογή απλών και σύνθετων δεικτών των τεσσάρων γεωπολιτικών πυλώνων στην μεθοδολογία της Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως: η περίπτωση της Συρίας, *Civitas Gentium*, Vol 5 (No 2), σελ. 20. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://cg.turkmas.uoa.gr/index.php/cg/article/view/73>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 1/10/2018].

²³ Μάζης, Ι. Θ. (2012), ό.π., σελ. 365.

δεύτερη θεμελιώδη αξιωματική παραδοχή αναφέρεται ότι, «υπάρχουν πόλοι αυτοπροσδιοριζόμενοι-ετεροπροσδιοριζόμενοι ομοιόμορφα-ταυτόσημα με το διεθνές περιβάλλον, το οποίο προσδιορίζεται από τους διεθνείς δρώντες που βρίσκονται μέσα σε αυτό και χαρακτηρίζονται, από μια κοινή συστημική σχέση μεταξύ τους».²⁴

Εκτός από τις ανωτέρω θεμελιώδεις αξιωματικές παραδοχές του σκληρού πυρήνα, χρειάζεται να ορίσουμε και την προστατευτική ζώνη του γεωπολιτικού ερευνητικού προγράμματος με τη βοήθεια ορισμένων επικουρικών υποθέσεων/στοιχείων.²⁵ Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη επικουρική υπόθεση αφορά τον τρόπο απεικόνισης του μεγέθους της ισχύος, το οποίο αναλύεται σε τέσσερις θεμελιώδεις πυλώνες: της Άμυνας, της Οικονομίας, της Πολιτικής και του Πολιτισμού-Πληροφορίας. Ο καθένας από τους ανωτέρω Πυλώνες αποτελείται από μετρήσιμους γεωπολιτικούς δείκτες, οι οποίοι συναντώνται στις εσωτερικές δομές των εκάστοτε πόλων. Ως δεύτερη επικουρική υπόθεση χαρακτηρίζονται οι πόλοι, οι οποίοι είναι «θεμελιώδη δομικά συστατικά του διεθνούς, διαρκώς μεταβαλλόμενου και ασταθούς συστήματος». Η επόμενη επικουρική υπόθεση σχετίζεται με τις κοινωνικές βουλήσεις ή τις βουλήσεις των αποφασίζοντων παραγόντων που χαρακτηρίζουν τους πόλους. Ακολούθως, η τέταρτη επικουρική υπόθεση είναι οι «αναπτυχθείσες αιτιακές και αιτιακές έννοιες του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς χώρου», καθώς και οι μεταξύ τους συνδυασμοί, είτε πλήρεις είτε ειδικοί συνθετικοί χώροι. Τελευταία επικουρική υπόθεση του γεωπολιτικού ερευνητικού προγράμματος είναι ότι η συστημική γεωπολιτική ανάλυση αποβλέπει «στην κατασκευή ενός προβλεπτικού υποδείγματος τάσεων ανακατανομής ισχύος» και όχι σε μεροληπτική τοποθέτηση και ανάλυση.

Εξαιρετικά σημαντικό μέρος της συστημικής γεωπολιτικής ανάλυσης αποτελεί και η βασική ορολογία, από την οποία παρουσιάζονται ορισμένες βασικές έννοιες. Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με τη Δωματιώτη,

Σύστημα καλείται το ακριβές άθροισμα των εδαφικών ενοτήτων που αποτελούν τα γεωπολιτικά υποσυστήματα τα προσδιορισθέντα από τον εντοπισμό, την διακεκριμένη δράση και τη συστηματική και διακεκριμένη λειτουργία του συγκεκριμένου Γεωπολιτικού Παράγοντος στον φυσικό τους χώρο.

²⁴ Δωματιώτη, Ξ. (2016). *Συστημική γεωπολιτική ανάλυση*. Geoterm. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://geoterm.turkmas.uoa.gr/?src=el&record=Συστημική%20γεωπολιτική%20ανάλυση>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 1/10/2018].

²⁵ Μάζης, Ι. Θ. (2012), ό.π., σσ. 366-367.

Σύμπλοκο είναι η ευρύτερη, εν πολλοίς, γεωγραφική ενότητα του συστήματος.

Υπερσύστημα καλείται το σύνολο των πόλων διεθνούς ισχύος που επηρεάζουν την δράση των Γεωπολιτικών Παραγόντων στο εσωτερικό των υποσυστημάτων και του αντιστοίχου συστήματος το οποίο τα εμπεριέχει.

Υποσύστημα καλείται η ομοιογενής, ως προς την δράση και λειτουργία ενός Γεωπολιτικού Παράγοντος, εδαφική ενότητα.

Γεωπολιτικός δείκτης είναι η ποσοτικοποίηση του υπό μελέτη θέματος, το αριθμητικό εκείνο στοιχείο που δείχνει την ανακατανομή ισχύος στο Σύστημα/Σύμπλοκο).²⁶

Στη συστηματική γεωπολιτική ανάλυση ο αναλυτής ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα, προκειμένου να καταλήξει στο επιθυμητό και ορθό συμπέρασμα της έρευνάς του. Ακολούθως, παρουσιάζονται αναλυτικά τα βήματα του ερευνητή, όπως αυτά εφαρμόστηκαν επακριβώς και στην συγκεκριμένη εργασία.

- 1. Εντοπίζεται στο χάρτη το γεωπολιτικό σύμπλοκο, όπως αυτό δίνεται από τον τίτλο. Αναγνωρίζω στον τίτλο τον γεωπολιτικό παράγοντα και κατανέμω βάση του Γ.Π. το σύμπλοκό μου σε υποσυστήματα. Αθροίζω τα υποσυστήματα και διασφαλίζω τα όρια του συστήματός μου και βάση του Γ.Π. ορίζω τους πόλους διεθνούς ισχύος που τον επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά. Τέλος, ορίζω το/τα είδος/η του/των γεωγραφικών χώρων που θα χρησιμοποιήσω.*
- 2. Ορίζονται ο/οι γεωπολιτικός/οι πυλώνες/ες ισχύος εντός των οποίων θα αναλυθεί η δράση και λειτουργία του Γ.Π.. Αυτοί είναι: άμυνα/ασφάλεια, πολιτική, οικονομία, πολιτισμός πληροφορία.*
- 3. Με βάση τους πυλώνες που επελέγησαν προς ανάλυση, επιλέγονται οι αντίστοιχοι δείκτες σύνθετοι ή απλοί (λ.χ. πυλώνας άμυνας/ασφάλειας, δείκτης: στρατιωτικές δαπάνες σε US dollars). Φροντίδα του ερευνητού/ινστιτούτου έρευνας πρέπει να είναι η επιλογή των σημαντικότερων κατά την κρίση του Γ.Δ. του πυλώνα/ων.*
- 4. Από τους δείκτες (τα μετρήσιμα στοιχεία) δύναται να γίνει απλή συγκριτική παρουσίαση, ή χρήση απλών ή σύνθετων ποσοτικών εργαλείων (λ.χ. SPSS, στατιστική). Σε περίπτωση που ο ερευνητής είναι γνώστης της μαθηματικής*

²⁶ Δωματιώτη, Ξ. (2017, Ιούνιος 15). *Μελέτη και προσδιορισμός του σύνθετου δείκτη της «προβολής της αμυντικής ισχύος» στη γεωπολιτική ανάλυση του Αρκτικού Κύκλου*. Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Αθήνα, σελ. 32.

επιστήμης, μπορεί μεταξύ άλλων να χρησιμοποιήσει τους πρώτους τρεις τομείς της γεωπληροφορικής. Τομείς γεωπληροφορικής: 1. Νευρωνικά δίκτυα, 2. Ασαφής λογική, 3. Διαβιβαστές τεχνητής νοημοσύνης, 4. Γενετικοί αλγόριθμοι και 5. Κελυφωτή αυτοματοποίηση.

5. Αφού γίνει η επεξεργασία των στοιχείων με βάση το βήμα 4, παράγεται το λεγόμενο γεωπολιτικό υπόδειγμα τάσεων ανακατανομής ισχύος. Εκεί σταματά η γεωπολιτική ανάλυση. Το συγκεκριμένο υπόδειγμα αποτελεί αφετηρία για τη γεωστρατηγική σύνθεση/ προτάσεις: η γεωστρατηγική σύνθεση εκ των πραγμάτων διενεργείται υπό συγκεκριμένη οπτική γωνία συμφερόντων.²⁷

Συμπεραίνεται, επομένως, ότι ο ερευνητής,:

1. Εξετάζει σε βάθος το θέμα που έχει επιλέξει προς ανάλυση σε τρεις κλίμακες συστημάτων (Σύστημα/ Σύμπλοκο, Υποσύστημα, Υπερσύστημα).
2. Είναι σε θέση να εντοπίσει επιμέρους ζητήματα ή καταστάσεις που υποβόσκουν στο υπό ανάλυση θέμα.
3. Μπορεί να ερμηνεύσει καλύτερα προηγούμενες αποφάσεις που έχουν ληφθεί σε γεωστρατηγικό επίπεδο.
4. Κατανοεί πλήρως και λεπτομερώς το γεωστρατηγικό «παίγνιο» (σε επίπεδο Υποσυστήματος).
5. Κατέχει εξίσου καλά την συνολική εικόνα του Διεθνούς Συστήματος και των Πόλων Διεθνούς Ισχύος αυτού (σε επίπεδο Υπερσυστήματος).²⁸

Συμπερασματικά, η συνειδητή επιλογή της συστημικής γεωπολιτικής ανάλυσης στην έρευνα γίνεται, διότι αποτελεί μια μεθοδολογία που βασίζεται στην αντικειμενικότητα και στην περιεκτική και ουσιαστική αποτύπωση των θεμάτων της έρευνας. «Πρόκειται για μια μεθοδολογία αφαιρετική, με μαθηματικό υπόβαθρο μέσω

²⁷ Μάζης, Ι., & Δωματιώτη, Ξ. (2016). Εφαρμογή της συστημικής γεωπολιτικής ανάλυσης. *Geoterm*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://geoterm.turkmas.uoa.gr/?src=el&record=Εφαρμογή%20της%20συστημικής%20γεωπολιτικής%20ανάλυσης>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 1/10/2018].

²⁸ Δωματιώτη, Ξ. (2017, Ιούνιος 30). Μελέτη και προσδιορισμός του σύνθετου δείκτη της «προβολής της αμυντικής ισχύος» στη γεωπολιτική ανάλυση του Αρκτικού Κύκλου. *Civitas Gentium*. Vol 5 (No 3), σελ. 33. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://cg.turkmas.uoa.gr/index.php/cg/article/view/74>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 1/10/2018].

της οποίας ο ερευνητής, μπορεί να επιτύχει ικανοποιητικές προβλέψεις αλλά και να προβεί σε γεωστρατηγική σύνθεση καταλήγοντας σε ρεαλιστικές προτάσεις».²⁹

2.2. Ανάλυση του θέματος με βάση την ορολογία της Σ.Γ.Α.

Ξεκινώντας με τις βασικές μεθοδολογικές επεξηγήσεις, ο γεωπολιτικός παράγον είναι η διακίνηση των ναρκωτικών στο γεωπολιτικό σύμπλοκο Ελλάδας και Αλβανίας. Συνεπώς, προκύπτουν δύο (2) υποσυστήματα του συμπλόκου, τα οποία ορίζονται ως εξής:

1. Το κράτος της Αλβανίας στο σύνολό της με την περιφέρεια της Ηπείρου.
2. Το κράτος της Αλβανίας στο σύνολό της με την περιφέρεια των Ιονίων Νήσων.

Με την σειρά τους ως υπερσυστημικούς δρώντες θα χαρακτηρίσουμε τις παρακάτω χώρες και θεσμούς: το Αφγανιστάν, την Ιταλία, την Τουρκία και την Ε.Ε. Αναφορικά με τους γεωπολιτικούς πυλώνες θα εξεταστούν δύο εκ των τεσσάρων. Οι γεωπολιτικοί πυλώνες ισχύος, εντός των οποίων αναλύεται η δράση και η λειτουργία του γεωπολιτικού παράγοντα, και έχουν παρουσιασθεί αναλυτικώς στο Κεφάλαιο 2.3, είναι ο πυλώνας της Άμυνας - Ασφάλειας και της Πολιτικής.

2.3. Περιγραφή της έρευνας

Σύμφωνα με την συστημική γεωπολιτική ανάλυση, ο ερευνητής, προκειμένου να εξάγει ορθά συμπεράσματα και να καταλήξει στο γεωπολιτικό υπόδειγμα, ακολουθεί ορισμένα σημαντικά στάδια. Αντιστοίχως έγινε και στο συγκεκριμένο πόνημα.

Κατ' αρχάς γίνεται κατανοητός σε βάθος ο τίτλος της Μ.Δ.Ε., και στη συνέχεια εντοπίζεται στον χάρτη το γεωπολιτικό σύμπλοκο Ελλάδας και Αλβανίας, όπως εμφανίζεται στο *Χάρτη 1*. Ακολούθως, αναγνωρίζεται στον τίτλο της Μ.Δ.Ε. και ο Γεωπολιτικός Παράγοντας, βάση στον οποίο θα στηριχτεί όλη έρευνα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο γεωπολιτικός παράγοντας, όπως προαναφέρθηκε, αποτελεί η διακίνηση των ναρκωτικών. Με γνώμονα τον γεωπολιτικό παράγοντα, το σύμπλοκο διασπάστηκε σε δύο υποσυστήματα, όπως εμφανίζονται και στο *Χάρτη 2*, ορίζοντας ταυτόχρονα τους Γεωπολιτικούς πόλους διεθνούς ισχύος, (όπως τα σύνορα μεταξύ των χωρών του γεωπολιτικού συμπλόκου, οι αστυνομικές αρχές, ο Ο.Η.Ε και οι φορείς

²⁹ Δωματιώτη, Ε. (2016), ό.π.

καταπολέμησης των ναρκωτικών) και τα είδη των γεωγραφικών χώρων που θα χρησιμοποιηθούν.

Εξαιρετικά σημαντικό μέρος της εργασίας αποτελεί η παράθεση της υπόθεσης της έρευνας. Ως τέτοια, επομένως, θεωρείται η διαρκώς επιδεινούμενη/ θετικά κλιμακούμενη διακίνηση ναρκωτικών από την Αλβανία προς την Ελλάδα. Παράλληλα, θέτονται και τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας:

1. Ποιές είναι οι διαδρομές, οι ποσότητες, τα μέσα διακίνησης και τα δίκτυα προσώπων και οργανώσεων.
2. Ποιές είναι οι σχέσεις των ανωτέρω με το οργανωμένο έγκλημα και τις ανατρεπτικές εξτρεμιστικές δραστηριότητες.
3. Ποιό είναι το νομικό πλαίσιο δίωξης ναρκωτικών στην Αλβανία.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρα υπόθεση εργασίας και τα ερευνητικά ερωτήματα, η έρευνα εστιάζει από πλευράς μεθοδολογίας στην περιγραφή του πυλώνα άμυνας και ασφάλειας, καθώς και του πυλώνα της πολιτικής για τα υπό ανάλυση γεωπολιτικά υποσυστήματα. Πιο συγκεκριμένα, οι γεωπολιτικοί δείκτες που επιλέχθηκαν προς ανάλυση στην παρούσα έρευνα είναι οι παρακάτω.

Όσον αφορά τον πυλώνα της άμυνας και ασφάλειας θα παρουσιαστούν δύο (2) ποσοτικοί γεωπολιτικοί δείκτες, με πρώτο το γεωπολιτικό δείκτη A1 - το ποσοστό διακινητών ναρκωτικών ανά χρονιά και υπηκοότητες κατηγορηθέντων στα υπό μελέτη γεωπολιτικά υποσυστήματα - και με δεύτερο το γεωπολιτικό δείκτη A2 - τις ποσότητες ναρκωτικών που κατασχέθηκαν στα υπό μελέτη γεωπολιτικά υποσυστήματα. Για την επεξεργασία και των δύο γεωπολιτικών δεικτών του πυλώνα άμυνας και ασφάλειας δημιουργούνται στατιστικές διαγραμματικές απεικονίσεις των δεδομένων. Επίσης, να προστεθεί, πως για την καλύτερη ανάλυση του συγκεκριμένου πυλώνα παρουσιάζονται και τα εξής στοιχεία σε διαγράμματα: ο υπολογισμός του ετήσιου ρυθμού μεταβολής κατασχέσεων ναρκωτικών ουσιών ανά περιφέρεια και ανά είδος ναρκωτικής ουσίας στο κάθε υποσύστημα ξεχωριστά, των υποθέσεων ανά περιφέρεια και των κατασχεθέντων ναρκωτικών ουσιών ανά περιφέρεια. Σχετικά με τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην έρευνα για τους συγκεκριμένους γεωπολιτικούς δείκτες να αναφερθεί, πως καλύπτουν την περίοδο σχεδόν μιας δεκαετίας· από το 2010 μέχρι το 2017, όπου και υπάρχουν οι κατάλληλες πληροφορίες, οι οποίες προήλθαν από τη Διεύθυνση Δημόσιας Ασφαλείας/ Τμήμα ανάλυσης και αντιμετώπισης του εγκλήματος, και εμπλούτισαν την έρευνα. Στο προαναφερθέν γεωπολιτικό πυλώνα εξαιρετικά σημαντική βοήθεια αποτέλεσαν και τα αριθμητικά δεδομένα για διάστημα

πολλών ετών, τα οποία συλλέχθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας. Ειδικότερα, οι εξειδικευμένες αυτές ετήσιες έρευνες σχετικά με τη διακίνηση ναρκωτικών στην Ελλάδα, πραγματοποιήθηκαν από το Συντονιστικό Όργανο Δίωξης Ναρκωτικών και την Εθνική Μονάδα Πληροφοριών.

Ο πυλώνας της πολιτικής διαφέρει ως προς την ανάλυση από τον πυλώνα της άμυνας και ασφάλειας. Ειδικότερα, οι γεωπολιτικοί δείκτες που επιλέχθηκαν προς εξέταση είναι οι εξής τρεις (3) ακόλουθοι. Πρώτος αποτελεί ο γεωπολιτικός δείκτης Β1 σχετικά με τον αριθμό των Διεθνών Συμφωνιών για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών στο πλαίσιο του Ο.Η.Ε. Ακολουθεί ο γεωπολιτικός δείκτης Β2, ο οποίος σχετίζεται με τον αριθμό των σχετικών αποφάσεων των Δικαιοδοτικών Οργάνων της Ελλάδας και αντίστοιχα ο τρίτος γεωπολιτικός δείκτης Β3 με τον αριθμό των σχετικών αποφάσεων των Δικαιοδοτικών οργάνων της Αλβανίας. Όλοι οι παραπάνω γεωπολιτικοί δείκτες του πυλώνα της πολιτικής αφορούν νομικά ζητήματα και συνεπώς η επεξεργασία πραγματοποιείται με τη βοήθεια της νομικής ανάλυσης, αλλά και της συγκριτικής παρουσίασης των ανωτέρω γεωπολιτικών δεικτών. Αρωγός στην υλοποίηση του συγκεκριμένου πυλώνα αποτέλεσαν οι ιστοσελίδες των Euralius και του Εθνικού Τυπογραφείου, όπου παρείχαν δεδομένα σχετικά με την νομοθεσία των δύο χωρών του γεωπολιτικού συμπλόκου.

Από την ανάλυση των παραπάνω γεωπολιτικών δεικτών εξήχθησαν ορισμένα αποτελέσματα, τα οποία διαμόρφωσαν το γεωπολιτικό υπόδειγμα και απάντησαν στα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν, αλλά και επιβεβαίωσαν και την υπόθεση της έρευνας.

Κατά την συγγραφή της έρευνας συναντήθηκαν ορισμένα εμπόδια, τα οποία κατέστησαν πιο δύσκολη την ολοκλήρωσή της. Ένα σημαντικό εμπόδιο αποτέλεσε η εύρεση συγκεκριμένου τύπου βιβλιογραφίας, και ειδικότερα σε ότι αφορά την νομολογία των ανώτατων δικαιοδοτικών οργάνων της Αλβανίας σχετικά με την αντιμετώπιση των ναρκωτικών, κάτι το οποίο τελικώς δε βρέθηκε, με αποτέλεσμα να προσαρμοστεί η έρευνα στα νέα δεδομένα και να δοθεί έμφαση στο νομικό πλαίσιο. Παράλληλα, καθίσταται δύσκολη η εύρεση γενικότερων πληροφοριών και στατιστικών σχετικά με τη διακίνηση των ναρκωτικών από τις αλβανικές τοπικές αρχές και υπηρεσίες. Πιο συγκεκριμένα, δεν υπήρχε το συγκεκριμένο υλικό στην αγγλική γλώσσα, παρά μόνο ελάχιστες πηγές, ελλείψει γνώσεων της αλβανικής. Επομένως, τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την ολοκλήρωση της έρευνας προέρχονται κυρίως από ελληνικές και ευρωπαϊκές πηγές και θεσμούς.

2.4. Ερευνητικοί περιορισμοί

Στην έρευνα τίθενται οι παρακάτω ερευνητικοί περιορισμοί:

1. Στον παρόν πόνημα η έρευνα περιορίζεται μόλις σε δύο γεωπολιτικούς πυλώνες: τον πυλώνα της άμυνας και ασφάλειας και τον πυλώνα της πολιτικής. Ο πυλώνας της οικονομίας, ο οποίος και δεν επιλέχθηκε δε σημαίνει ότι είναι λιγότερο σημαντικός από τους υπόλοιπους και θα μπορούσε να εμβαθύνει περαιτέρω το ζήτημα της διακίνησης ναρκωτικών στο υπό ανάλυση γεωπολιτικό σύμπλοκο, αλλά αποτελεί αντικείμενο άλλης οικονομικής μελέτης.
2. Σχετικά με την επιλογή των γεωπολιτικών συμπλόκων και γεωπολιτικών υποσυστημάτων περιορίστηκε η ανάλυση στο γεωπολιτικό σύμπλοκο Ελλάδα - Αλβανίας και στα υποσυστήματα της περιφέρειας Ηπείρου - Αλβανίας και της περιφέρειας Ιόνιων Νήσων - Αλβανίας, καθώς θεωρήθηκε αδύνατο, από πλευράς όγκου εργασίας, να αναλυθούν διεξοδικώς περισσότερα από αυτά τα γεωπολιτικά σύμπλοκα και υποσυστήματα.
3. Επιπλέον, η περίοδος για την οποία παρουσιάζονται λεπτομερώς τα δεδομένα του γεωπολιτικού πυλώνα άμυνας και ασφάλειας αφορούν μόνο την περίοδο των τελευταίων 8 χρόνων και συγκεκριμένα από το έτος 2010 μέχρι και το έτος 2017, ελλείπει χρόνου, ερευνητικού προσωπικού, αλλά κυρίως δεδομένων.
4. Οι γεωγραφικοί χώροι του υπό μελέτη γεωπολιτικού συμπλόκου που εξετάζονται είναι ο πρωτογενής φυσικός και στοιχειώδης ανθρωποχώρος, καθώς και ο δευτερογενής πολιτικός γεωγραφικός χώρος.
5. Τα στοιχεία, τα οποία συλλέχθηκαν είναι κυρίως από ανοικτές πηγές δεδομένων, εκτός από την ελληνική νομολογία και νομοθεσία, οι οποίες προήλθαν από την πλατφόρμα «Ισοκράτης», καθώς και τα δεδομένα που παρουσιάζονται στα *Διαγράμματα 1-11*, τα οποία αποστάλθηκαν με Αριθμό Πρωτοκόλλου: 1507/18/2448846 Διεύθυνση Δημόσιας Ασφαλείας/Τμήμα Ανάλυσης και Αντιμετώπισης του Εγκλήματος μετά από σχετικό αίτημα. Τα συγκεκριμένα δεδομένα παρατίθενται στο παράρτημα Πινάκων (*Πίνακες 1-5*), πάνω στα οποία στηρίχτηκαν και υπολογισμοί για τη δημιουργία των *Διαγραμμάτων 1- 11*.
6. Σχετικά με τις αποφάσεις των δικαιοδοτικών οργάνων εξετάστηκαν μόνο το σχετικό νομικό πλαίσιο των δύο χωρών, εξαιτίας του μεγάλου όγκου των αρχείων (Αποφάσεις σχετικές με ποινές περί ναρκωτικών ουσιών του Αρείου Πάγου, Τριμελούς Εφετείου Κακουρηγημάτων, Συμβουλίου της Επικρατείας, Διοικητικού

Εφετείου από την πλατφόρμα «Ισοκράτης»), αλλά και της μη εύρεσης σε ελεύθερες πηγές των αντίστοιχων αλβανικών αρχείων. Συνεπώς, θεωρήθηκε πιο ορθό να γίνει η σύγκριση επί ίσοις όροις.

7. Τέλος, ορισμένες τιμές κατά την επεξεργασία τους μπορεί να έχουν υποστεί τυχόν στρογγυλοποιήσεις, για να είναι πιο ξεκάθαρα τα αποτελέσματα, αλλά επίσης στις στατιστικές απεικονίσεις ενδέχεται να υπάρχουν μικρά λάθη, χωρίς, βέβαια, να επηρεάζεται το τελικό αποτέλεσμα.

3. Συστημική Γεωπολιτική Ανάλυση

3.1. Πυλώνας «Α» Άμυνας-Ασφάλειας

Η ανάλυση της έρευνας για τον πυλώνα «Α» της Άμυνας – Ασφάλειας γίνεται βασισμένη στις στατιστικές απεικονίσεις και στα διαγράμματα, όπως αυτά προέκυψαν από υπολογισμούς, μέσα από τα πρωτογενή δεδομένα των παρακάτω Πινάκων 1-5, όπως αυτά δόθηκαν από τις αστυνομικές αρχές. Όπως γίνεται, επομένως, κατανοητό οι δείκτες του συγκεκριμένου πυλώνα που ακολουθούν αποτελούν ποσοτικοί δείκτες.

Πίνακας 1

Υψηκοότητες Κατηγορηθέντων Διακινητών Ναρκωτικών στην Περιφέρεια Ηπείρου

Υψηκοότητες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Άγνωστη		13	24	19	31	20	27	61
Αιγύπτου		1						
Αλβανίας	34	87	78	71	94	37	86	132
Αφγανιστάν	4	10	9	1	3			1
Βουλγαρίας	1	4	4	1			1	1
Γαλλίας							2	1
Γερμανίας		1					1	
Γεωργίας	1			1	3		2	2
Ελλάδας	293	310	264	342	298	290	360	393
Ηνωμένου Βασιλείου			1	1	2	2		
Ινδίας						1		
Ιράκ	1		1	1		4		
Ιράν				1	1		2	
Ισραήλ				1				
Ιταλίας					1	2	1	
Καζακστάν	1							
Κύπρου					1			
Λευκορωσίας	1							
Μολδαβίας	1							
Μπαγκλαντές						2		1
Νιγηρίας					1			

Ουκρανίας			1			3		
Πακιστάν		4	7	1	3	4	1	4
Παλαιστίνης	1							
ΠΓΔΜ							1	
Πολωνίας			2		1	2	1	1
Ρουάντας	1							
Ρουμανίας	1	1	2		1	5	1	6
Συρίας			1			1		1
Τυνησίας		1						1
Χιλής					1			
Σύνολο	340	432	394	440	441	373	486	605

Πηγή: Αριθμός Πρωτοκόλλων: 1507/ 18/2448846 - Στατιστικά Ναρκωτικά Αττική Ήπειρος Ιόνια Νησιά 2010-2017. (2018, Δεκεμβρίου 1). Διεύθυνση Δημόσιας Ασφαλείας/Τμήμα Ανάλυσης και Αντιμετώπισης του Εγκλήματος.

Πίνακας 2

Υπηκοότητες Κατηγορηθέντων Διακινητών Ναρκωτικών στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Υπηκοότητες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Άγνωστη		8	9	47	27	10	53	49
Αιγύπτου	1		1					2
Αλβανίας	36	26	43	45	34	27	39	46
Αλγερίας	1		1					
Αργεντινής				2				
Αρμενίας	1							
Αυστραλίας	1				1			
Αυστρίας	1	1		2				
Αφγανιστάν	1		1	1				
Βελγίου			1				1	
Βουλγαρίας	2	3	2	1	3	2	6	3
Βραζιλίας							1	
Γαλλίας		1						
Γερμανίας			1	1	1	1	1	2
Γεωργίας	1				1	3		
Δανίας						1		

Ελλάδας	234	236	177	287	337	258	348	439
Ηνωμένου Βασιλείου	11		4	9	8	10	23	24
Η.Π.Α.		1				1		
Ιράκ	1	2	1					
Ιράν		1				1	1	2
Ιρλανδίας							1	
Ισραήλ							2	3
Ιταλίας		2	3	3		4	7	11
Καζακστάν						1		
Καναδά				1				
Κένυα							1	
Κολομβίας	1							
Μαρόκου						1		2
Μεξικού							1	
Μολδαβίας							1	
Μπαγκλαντές			1					
Νίγηρα								1
Νιγηρίας							1	1
Ολλανδίας	1		1		1		1	1
Ουγγαρίας		1						
Ουκρανίας		1	1		2	1	1	1
Πακιστάν		1	2	1	3	1	2	5
Παλαιστίνης	7							
ΠΓΔΜ			1	1			1	
Πολωνίας	1						1	1
Πορτογαλίας								3
Ρουμανίας	1	3		2			1	
Ρωσίας								1
Σερβίας	1			3		6	13	8
Σιέρα Λεόνε			1					
Σλοβενίας		1						

Σουηδίας				1				1
Συρίας							2	
Τουρκίας						2		
Τυνησίας	2					1		
Φινλανδίας					1			
Σύνολο	305	288	251	407	419	331	509	606

Πηγή: Αριθμός Πρωτοκόλλων: 1507/ 18/2448846 - Στατιστικά Ναρκωτικά Αττική Ήπειρος Ιόνια Νησιά 2010-2017. (2018, Δεκεμβρίου 1). Διεύθυνση Δημόσιας Ασφαλείας/Τμήμα Ανάλυσης και Αντιμετώπισης του Εγκλήματος.

Πίνακας 3

Ποσότητες Κατασχεθέντων Ναρκωτικών στην Περιφέρεια Ηπείρου

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Υποθέσεις	221	285	273	296	297	259	316	349
Κατηγορηθέντα Άτομα	340	432	394	440	441	373	486	605
Ακατέργαστη Κάναβη	2489, 6593	5759, 021	10.9 62,4 5	9.706 ,74	7.956 ,87	626,0 91	2825 ,707	9208,0 18
Κατεργασμένη Κάναβη	0,008	0,018	0,00 4	0,034	0,163	0,03	0,50 7	1,408
Ηρωίνη	4,963 9	7,194	4,46 7	3,001	1,1	4,509	4,10 7	4,065
Κοκαΐνη	1,694 6	0,147	0,12 2	0,273	0,252	0,891	0,22 2	2,42
Φυτά	114	68	280	136	263	2366	5095	392

Πηγή: Αριθμός Πρωτοκόλλων: 1507/ 18/2448846 - Στατιστικά Ναρκωτικά Αττική Ήπειρος Ιόνια Νησιά 2010-2017. (2018, Δεκεμβρίου 1). Διεύθυνση Δημόσιας Ασφαλείας/Τμήμα Ανάλυσης και Αντιμετώπισης του Εγκλήματος.

Πίνακας 4

Ποσότητες Κατασχεθέντων Ναρκωτικών στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Υποθέσεις	225	222	195	251	261	246	300	363
Κατηγορηθέντα Άτομα	305	288	251	407	419	331	509	606

Ακατέργαστη Κάνναβη	254,79 68	22,6 84	101,1 35	33,1 61	111,5 83	82,8 11	123,3 08	334,82 9
Κατεργασμένη Κάνναβη	0,0062	0,00 3	0,016	0,03 5	0,009	2,82 5	0,094	0,018
Ηρωίνη	2,0685	1,59 3	0,269	3,08 9	2,744	13,5 07	3,216	13,977
Κοκαΐνη	0,7691	0,58 2	0,938	0,63 4	0,226	1,16 7	0,485	0,151
Φυτά	250	85	114	621	300	758	139	264

Πηγή: Αριθμός Πρωτοκόλλων: 1507/ 18/2448846 - Στατιστικά Ναρκωτικά Αττική Ήπειρος Ιόνια Νησιά 2010-2017. (2018, Δεκεμβρίου 1). Διεύθυνση Δημόσιας Ασφαλείας/Τμήμα Ανάλυσης και Αντιμετώπισης του Εγκλήματος.

Πίνακας 5
Ποσότητες Κατασχεθέντων Ναρκωτικών στην Περιφέρεια Αττικής

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Υποθέσεις	3.736	2.883	3.231	3.006	3.124	3.19 0	2.790	2.965
Κατηγορηθέντ α Άτομα	4.747	3.646	4.070	3.867	4.041	4.36 3	4.057	4.339
Ακατέργαστη Κάνναβη	1.723, 912	3.935, 930	3.786, 683	3.319, 023	3.789, 337	540, 274	3.700, 610	1.786, 835
Κατεργασμένη Κάνναβη	3,071	4,382	4,210	1,016	6,385	309, 122	35,61 1	15,70 5
Ηρωίνη	187,7 74	205,3 25	124,6 83	81,36 4	136,8 38	489, 829	72,89 5	189,8 45
Κοκαΐνη	122,1 15	19,02 8	20,62 5	418,9 10	272,3 50	81,4 10	61,07 9	181,6 38
Φυτά	220	492	2.323	6.118	1.523	11.2 55	4.070	3.199

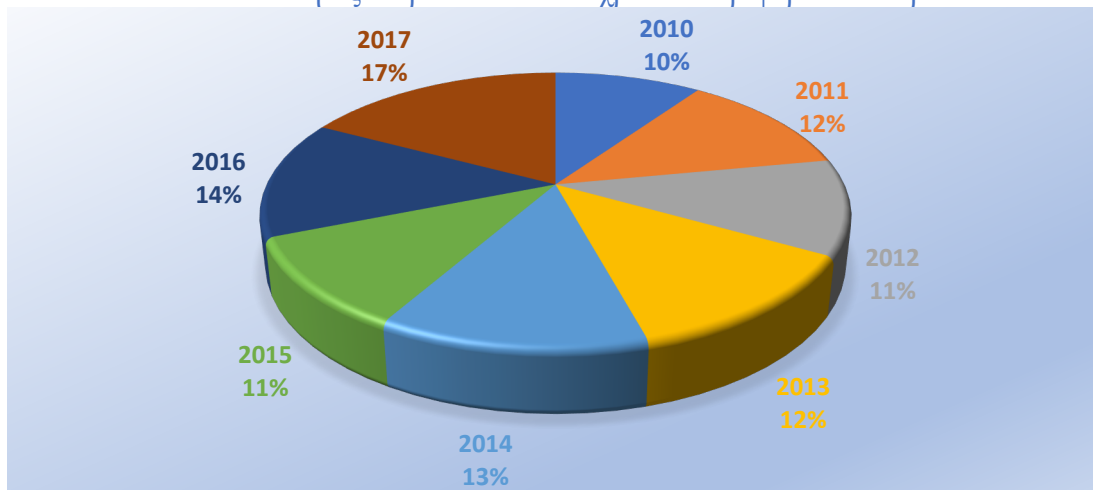
Πηγή: Αριθμός Πρωτοκόλλων: 1507/ 18/2448846 - Στατιστικά Ναρκωτικά Αττική Ήπειρος Ιόνια Νησιά 2010-2017. (2018, Δεκεμβρίου 1). Διεύθυνση Δημόσιας Ασφαλείας/Τμήμα Ανάλυσης και Αντιμετώπισης του Εγκλήματος.

3.1.1. Γεωπολιτικός Δείκτης A1

Ο πρώτος γεωπολιτικός δείκτης που παρουσιάζεται, ορίζεται ως Γεωπολιτικός Δείκτης A1 και αφορά το ποσοστό διακινητών ναρκωτικών ανά χρονιά και τις υπηκοότητες των κατηγορηθέντων στα υπό μελέτη γεωπολιτικά υποσυστήματα, δηλαδή στο υποσύστημα της Ηπείρου και το υποσύστημα των Ιόνιων Νήσων.

Τα *Διαγράμματα 1* και *2* αποτυπώνουν πληροφορίες για το υποσύστημα της Περιφέρειας Ηπείρου, για τους διακινητές ναρκωτικών ανά χρονιά και την υπηκοότητα των κατηγορηθέντων διακινητών ναρκωτικών αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα όπως διαφαίνεται στο *Διάγραμμα 1*, υπάρχει μία σχετικά σταθερή ανοδική πορεία του ποσοστού των διακινητών κατά την πάροδο του χρόνου. Το 2010, δηλαδή, το ποσοστό που υπολογίστηκε για τους διακινητές ναρκωτικών ήταν 10%, ενώ το 2017 έφτασε το 17% παρουσιάζοντας αύξηση 70%. Αναλυτικά τα έτη καταμετρήθηκαν ως ακολούθως: τα έτη 2011 και 2013 με 12%, το 2014 με 13% και το 2016 με 14%. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ανόδου, ξεχωρίζουν δύο χρονιές, το 2012 και το 2015, με μείωση της τιμής του στο 11%.

Διάγραμμα 1
A1: Διακινητές Ναρκωτικών ανά χρονιά Περιφέρεια Ηπείρου

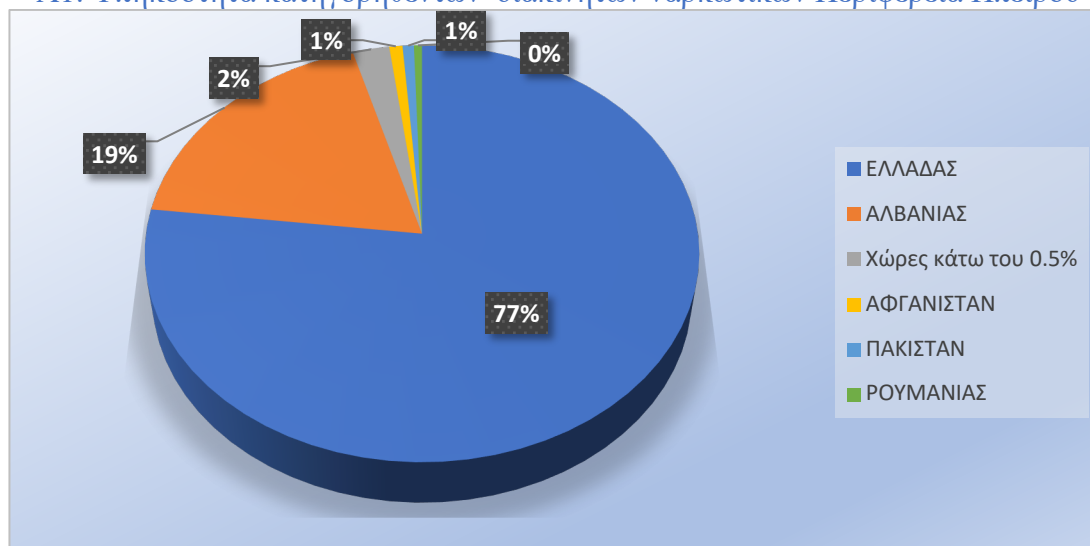
Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τον Πίνακα 1.

Στο *Διάγραμμα 2* παρουσιάζονται οι χώρες καταγωγής των κατηγορηθέντων διακινητών ναρκωτικών στο υπό μελέτη υποσύστημα. Σε διάστημα οχτώ (8) χρόνων έγιναν συνολικά 3.511 συλλήψεις διακινητών ναρκωτικών. Από αυτές τις συλλήψεις την συντριπτική πλειοψηφία αποτελούν Έλληνες διακινητές με ποσοστό 77%, ενώ ακολουθούν με ποσοστό 19% οι κατηγορηθέντες διακινητές ναρκωτικών με καταγωγή

από την Αλβανία. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε 619 άτομα για το διάστημα των 8 χρόνων. Σημαντικό είναι να αναφερθούν και οι κατηγορηθέντες υπήκοοι του Αφγανιστάν και του Πακιστάν αν και αποτελούν μόλις το 1% του συνόλου, παρόλα αυτά όμως απαριθμούν 28 και 24 κατηγορηθέντες αντίστοιχα. Το 2% περιλαμβάνει ποικίλες χώρες, όπως τη Βουλγαρία, τη Γεωργία, το Ιράκ, την Πολωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ιράν κ.ά., για την κάθε μια από τις οποίες αντιστοιχεί μονοψήφιος αριθμός κατηγορηθέντων. Επιπλέον, να προστεθεί πως δεν έχει υπολογισθεί στο ποσοστό αυτό οι κατηγορηθέντες διακινητές, από τους οποίους δεν έχει διευκρινιστεί η χώρα προέλευσή τους. Ο συγκεκριμένος αριθμός ανάγεται στα 195 άτομα.

Διάγραμμα 2

Α1: Υπηκοότητα κατηγορηθέντων διακινητών ναρκωτικών Περιφέρεια Ηπείρου

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τον Πίνακα 1.

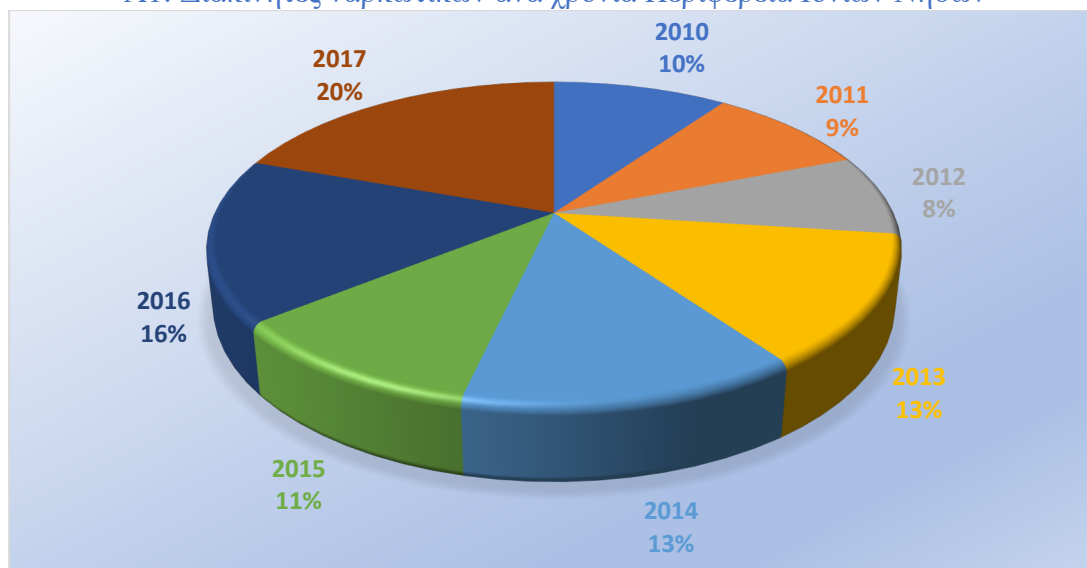
Τα στατιστικά στοιχεία για το υποσύστημα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων εμφανίζονται στα *Διαγράμματα 3 και 4*. Στο πρώτο *Διάγραμμα* περιγράφεται η πορεία του ποσοστού των διακινητών για την περίοδο από το 2010 μέχρι και το 2017. Παρατηρείται ότι υπάρχει μεγαλύτερη αύξηση του ποσοστού στο συγκεκριμένο υποσύστημα συγκριτικά με το υποσύστημα της περιφέρειας Ηπείρου, παρόλο που και τα δύο ξεκινούν από την ίδια βάση του 10%. Στη συγκεκριμένη, όμως, περίπτωση το 2017 το ποσοστό των διακινητών σκαρφαλώνει στο 20%. Κατά τη διάρκεια των 8 χρόνων διαπιστώνονται αρκετές απότομες αλλαγές στις τιμές. Πιο αναλυτικά, στα έτη 2011 και 2012 υπάρχει πτώση ενός ποσοστιαίου βαθμού ανά έτος πέφτοντας στο 9% και 8% αντίστοιχα. Στη συνέχεια, οι τιμές λαμβάνουν μία ξαφνική αύξηση και παραμένουν σταθερές για δύο χρόνια στο 13%, ενώ ακολουθεί ξανά μια πτώση στο

11% το έτος 2015. Έπεται για μια ακόμη φορά ραγδαία αύξηση 5 ποσοστιαίων μονάδων φτάνοντας το 16% το 2016 πριν καταλήξει στο 20% το 2017.

Από μία μικρή σύγκριση των δύο διαφορετικών υποσυστημάτων, μπορεί να παρατηρηθεί, πως και τα δύο παρουσιάζουν τις μικρότερες τιμές τις ίδιες χρονολογίες, δηλαδή, τα έτη 2010, 2012 και 2015.

Διάγραμμα 3

A1: Διακινητές ναρκωτικών ανά χρονιά Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τον Πίνακα 2.

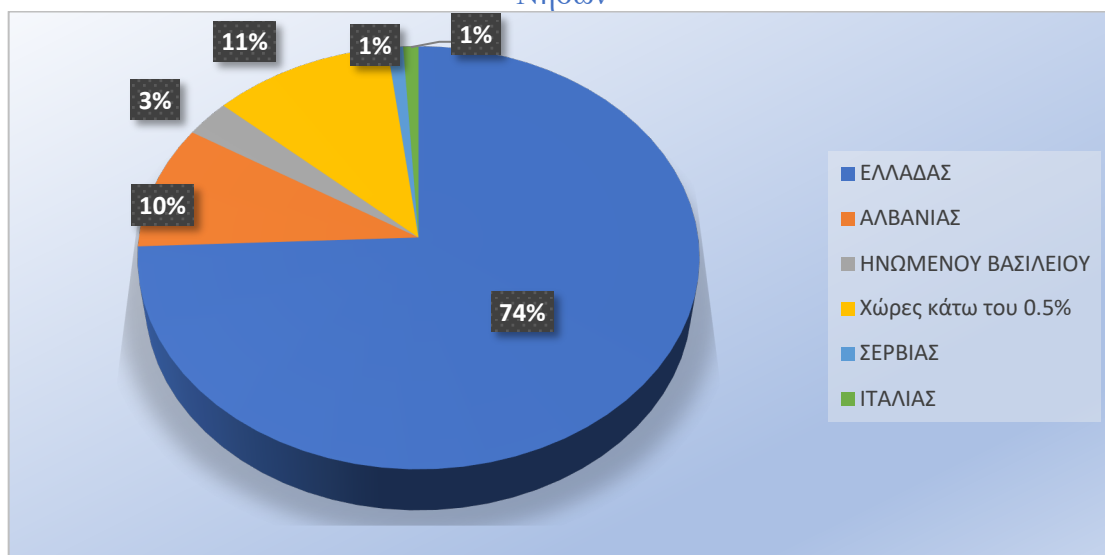
Στο *Διάγραμμα 4* μπορεί να γίνει εμφανής η χώρα καταγωγής των κατηγορηθέντων διακινητών ναρκωτικών για το υποσύστημα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Την πρωτιά κερδίζει και πάλι η Ελλάδα που λαμβάνει το 74% των διακινητών, ενώ ακολουθούν, όπως και στο υποσύστημα της Περιφέρειας Ηπείρου, οι Αλβανοί υπήκοοι με 10% και 296 κατηγορηθέντες. Τρίτοι στη σειρά έρχονται οι διακινητές καταγόμενοι από το Ηνωμένο Βασίλειο με 3%, ενώ ισοψηφούν στην τέταρτη θέση οι κατηγορηθέντες από την Σερβία και την Ιταλία. Ιδιαίτερης σημασίας αποτελεί και το μεγάλο συνολικά ποσό των κατηγορηθέντων που κατάγονται από ποικίλες χώρες με κυρίαρχες τη Βουλγαρία και το Πακιστάν. Άλλες χώρες, από τις οποίες προέρχονται οι διακινητές, είναι η Γερμανία, η Ουκρανία και η Παλαιστίνη. Και σε αυτό το υποσύστημα υπάρχει ένα ποσοστό ανθρώπων το οποίο δεν έχει διευκρινιστεί η υπηκοότητά του και το οποίο αντιστοιχεί στους 203 από 3.116 συνολικά κατηγορηθέντες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα *Διαγράμματα 2* και *4*, παρατηρείται πως και στα δύο υποσυστήματα οι Έλληνες και οι Αλβανοί έχουν την πρωτοκαθεδρία στη διακίνηση

των ναρκωτικών σε αυτές τις περιοχές. Επιπλέον, στο υποσύστημα της Περιφέρειας Ηπείρου οι κατηγορηθέντες προέρχονται από χώρες, εκτός της Ελλάδας και της Αλβανίας, είτε των Ανατολικών Βαλκανίων είτε της Ασίας σε αντίθεση με το υποσύστημα της περιφέρειας των Ιονίων Νήσων, που επικεντρώνεται κυρίως στους διακινητές από την Ιταλία και τη Σερβία. Με αυτόν τον τρόπο διαφαίνονται πιο έντονα οι δίοδοι των ναρκωτικών, ανάλογα με την γεωπολιτική θέση του υποσυστήματος και οι σταθεροί παράγοντες στη διαδικασία διακίνησης, οι οποίοι είναι οι Έλληνες και οι Αλβανοί διακινητές.

Διάγραμμα 4

A1: Υπηκοότητα κατηγορηθέντων διακινητών ναρκωτικών Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τον Πίνακα 2.

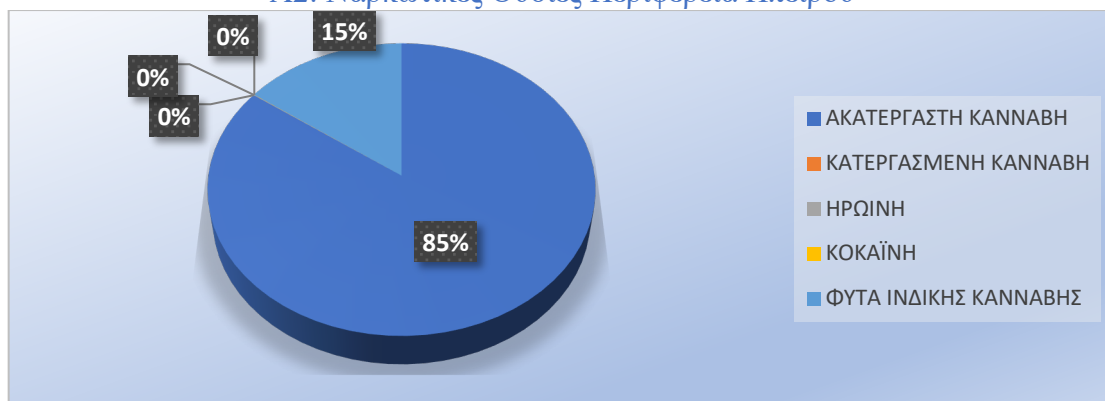
3.1.2. Γεωπολιτικός Δείκτης A2

Ο δεύτερος γεωπολιτικός δείκτης του Πυλώνα «Α» Άμυνας και Ασφάλειας που εξετάζεται, ορίζεται ως Γεωπολιτικός Δείκτης A2 και σχετίζεται με τις ποσότητες ναρκωτικών που κατασχέθηκαν στα υπό μελέτη γεωπολιτικά υποσυστήματα. Και ο συγκεκριμένος γεωπολιτικός δείκτης βασίζεται σε αριθμούς και στην στατιστική απεικόνιση τους.

Στο Διάγραμμα 5 παρουσιάζονται οι ναρκωτικές ουσίες με βάση το είδος τους που κατασχέθηκαν μέσα σε περίοδο 8 χρόνων για το υποσύστημα της περιφέρειας Ηπείρου. Από το γράφημα παρατηρείται, πως η συντριπτική πλειοψηφία ως προς το είδος των ναρκωτικών με το υψηλότερο ποσοστό τα οποία διακινήθηκαν στη συγκεκριμένη περιοχή είναι η ακατέργαστη κάνναβη. Σε σύνολο 2.296 υποθέσεων το

85% αυτού σχετίζεται με υποθέσεις της συγκεκριμένης ναρκωτικής ουσίας. Τα φυτά ινδικής κάνναβης ακολουθούν την ακατέργαστη κάνναβη κατέχοντας το 15% των κατασχεθέντων ναρκωτικών ουσιών. Κάτω του 1% αποτελούν οι κατασχεθείσες ποσότητες κατεργασμένης κάνναβης, ηρωίνης και κοκαΐνης, από τις οποίες ξεχωρίζει με μεγαλύτερο ποσοστό από τις υπόλοιπες η ηρωίνη.

Διάγραμμα 5
A2: Ναρκωτικές Ουσίες Περιφέρεια Ηπείρου

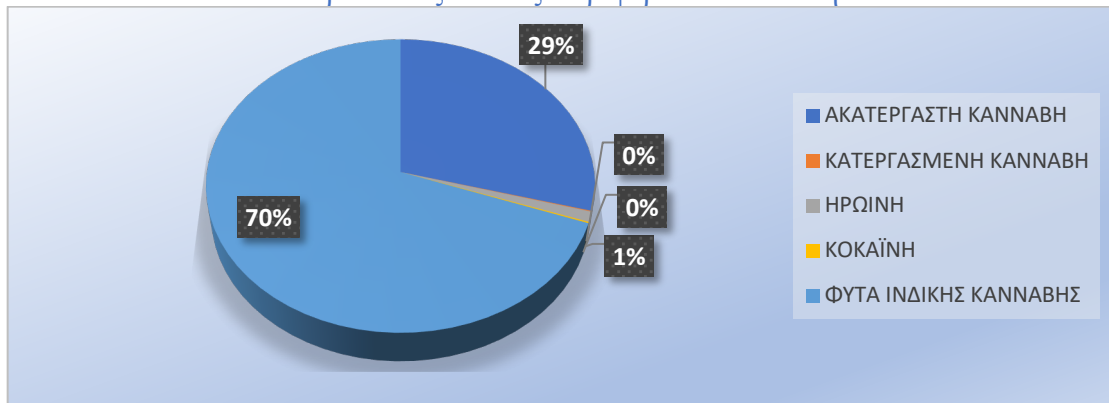

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τον Πίνακα 3.

Στο *Διάγραμμα 6* εξετάζεται ο γεωπολιτικός δείκτης A2 αναφορικά με τις ναρκωτικές ουσίες στο δεύτερο υπό μελέτη υποσύστημα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Πρώτο στις κατασχέσεις βρίσκονται τα φυτά ινδικής κάνναβης καταλαμβάνοντας το 70% της «πίτας». Ακολουθούν με ικανοποιητικά μεγάλο ποσοστό οι κατασχέσεις ακατέργαστης κάνναβης με ποσοστό σχεδόν 30%, ενώ στην τρίτη θέση παραμένει και σε αυτό το υποσύστημα η ηρωίνη με μόλις 1%. Επίσης, να αναφερθεί πως κάτω του 1% υπολογίζονται οι συνολικές κατασχέσεις κοκαΐνης και κατεργασμένης κάνναβης σύμφωνα με τον *Διάγραμμα 6*.

Συγκρίνοντας τα δύο υποσυστήματα όσον αφορά τα κατασχεθέντα είδη ναρκωτικών εξάγεται το συμπέρασμα ότι κυριαρχούν και στις δύο περιπτώσεις τα φυτά ινδικής κάνναβης και η ακατέργαστη κάνναβη και εναλλάσσουν τις 2 πρώτες θέσεις τους ανάλογα με το γεωπολιτικό υποσύστημα που βρισκόμαστε.

Διάγραμμα 6
Α2: Ναρκωτικές Ουσίες Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τον Πίνακα 4.

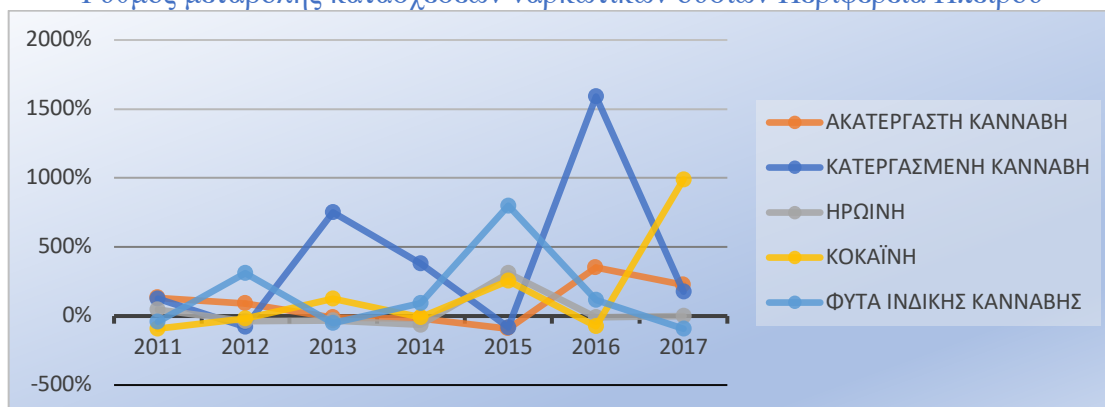
3.1.3. Αναλυτική απεικόνιση κατασχέσεων

Προκειμένου να υπάρχει μια ακόμα πιο ολοκληρωμένη ανάλυση για τον συγκεκριμένο πυλώνα, ακολουθούν ορισμένες πρόσθετες γραφικές απεικονίσεις και ο σχετικός σχολιασμός αναφορικά με τον ετήσιο ρυθμό μεταβολής κατασχέσεων, αλλά και την ποσοστιαία μεταβολή κατασχέσεων για το διάστημα της έρευνας, αναφορικά με τους ανωτέρω γεωπολιτικούς δείκτες.

Στο *Διάγραμμα 7*, στον οποίο απεικονίζεται ο ρυθμός μεταβολής των κατασχεθέντων διαφορετικών ειδών ναρκωτικών ουσιών στην περιφέρεια Ηπείρου, φαίνονται αναλυτικά οι αλλαγές στις τιμές μέσα στα χρόνια με αρκετά υψηλή, αυτή της κατεργασμένης κάνναβης το έτος 2016 ξεπερνώντας το 1500%. Ο ρυθμός μεταβολής της κοκαΐνης δείχνει να έχει μια σταθερά ανοδική πορεία με μια ραγδαία αύξηση το 2017 σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, σκαρφαλώνοντας στο 1000%. Σχετικά με την ηρωίνη παρατηρείται ότι έχει το μικρότερο ρυθμός μεταβολής με μια μικρή διαφορά το 2015. Μπορούμε, επίσης, από τα δεδομένα αυτά να συμπεράνουμε την αντιστρόφως ανάλογη σχέση που προκύπτει μεταξύ της κατεργασμένης κάνναβης και των φυτών ινδικής κάνναβης.

Διάγραμμα 7

Ρυθμός μεταβολής κατασχέσεων ναρκωτικών ουσιών Περιφέρεια Ηπείρου

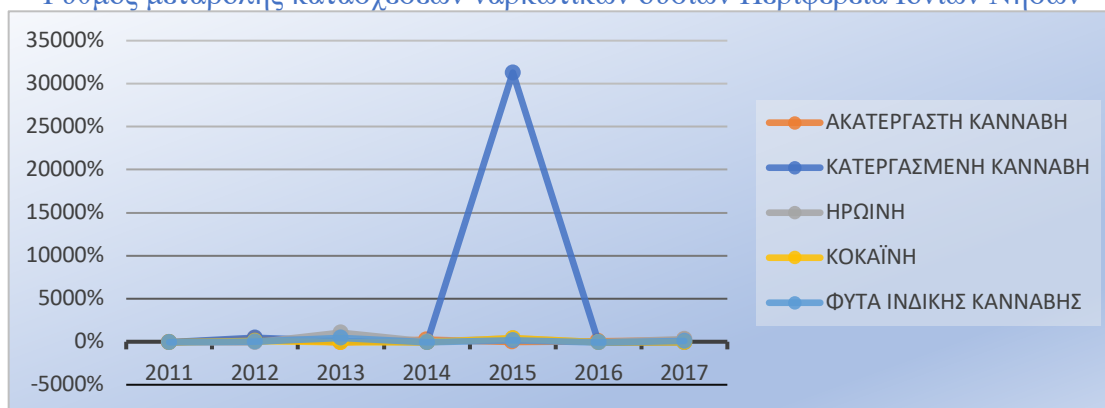

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τον Πίνακα 3.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση του ρυθμού μεταβολής κατασχέσεων ναρκωτικών ουσιών στην περιφέρεια Ιονίων Νήσων ξεχωρίζει μια τιμή περισσότερο από όλες τις άλλες. Αφορά, δηλαδή, το ρυθμό μεταβολής της κατεργασμένης κάνναβης, η οποία το 2015 φτάνει το 30.000%. Η συγκεκριμένη τιμή, παρόλο που μοιάζει λανθασμένη και ίσως παραποιεί τα υπόλοιπα δεδομένα, εξάχθηκε με τον ίδιο τρόπο όπως τα προηγούμενα στατιστικά δεδομένα και βασίζεται στις επίσημες πηγές όπως αυτές δόθηκαν από τη Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας.

Διάγραμμα 8

Ρυθμός μεταβολής κατασχέσεων ναρκωτικών ουσιών Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

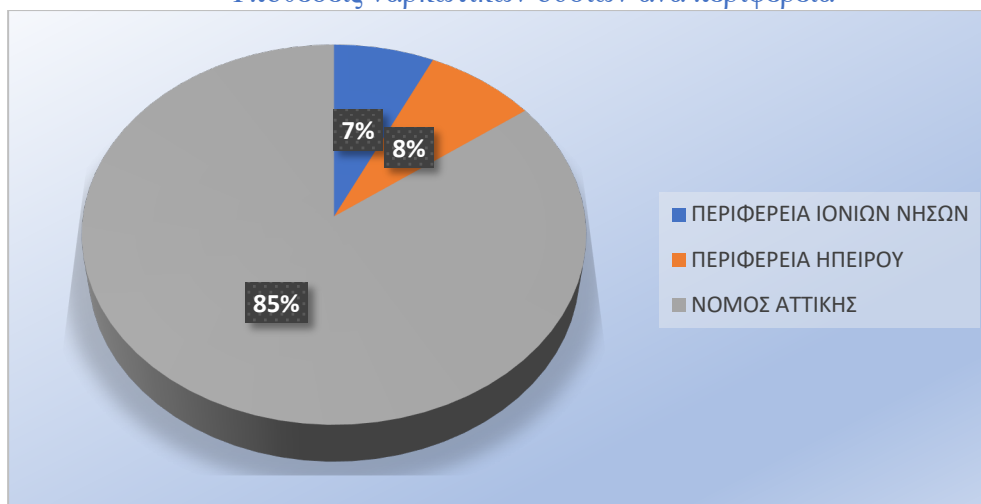
Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τον Πίνακα 4.

Στα επόμενα τρία γραφήματα προστέθηκαν, εκτός από τις πληροφορίες των δύο υπό μελέτη υποσυστημάτων, και δεδομένα της περιφέρειας Αττικής, ούσα η περιοχή με τα μεγαλύτερα ποσοστά σε κατασχέσεις ναρκωτικών σε όλη την Ελλάδα.

Έτσι, στο *Διάγραμμα 9* παρουσιάζεται το ποσοστό των υποθέσεων που σχετίζονται με τα ναρκωτικά και το κάθε ποσοστό αντιστοιχεί και σε μια περιφέρεια. Όπως είναι αναμενόμενο, το μεγαλύτερο ποσοστό το κατέχει η περιφέρεια Αττικής

έχοντας το 85%. Στη συνέχεια ακολουθούν οι υποθέσεις της περιφέρειας Ηπείρου, οι οποίες όμως έχουν πολύ μικρή διαφορά με τον αντίστοιχο αριθμό υποθέσεων της περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Πιο συγκεκριμένα, η διαφορά τους έγκειται μόλις στη μία μονάδα, με την περιφέρεια Ηπείρου να βρίσκεται στο 8% σε αντίθεση με την περιφέρεια Ιονίων Νήσων στο 7%.

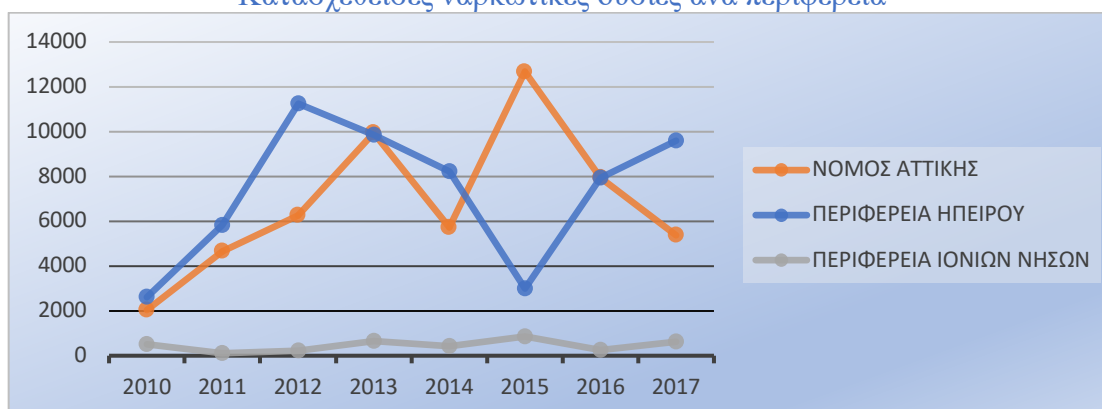
Διάγραμμα 9
Υποθέσεις ναρκωτικών ουσιών ανά περιφέρεια

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τους Πίνακες 3-5.

Στο *Διάγραμμα 10* αποτυπώνονται ολοκληρωμένα οι κατασχεθείσες ναρκωτικές ουσίες των υπό μελέτη γεωπολιτικών υποσυστημάτων, αλλά και της περιφέρειας Αττικής. Πιο συγκεκριμένα, στο υποσύστημα της περιφέρειας Ιονίων Νήσων καταγράφονται οι μικρότερες με διαφορά τιμές σε σύγκριση με τις υπόλοιπες. Υπάρχει μια μικρή αλλά εμφανής αύξηση, την ίδια περίοδο που η αντίστοιχη τιμή του υποσυστήματος της περιφέρειας Ηπείρου επιδέχεται μείωση, γεγονός που τις φέρνει πιο κοντά από κάθε άλλη περίπτωση. Παρόλα αυτά η συνολική διαφορά μεταξύ των δύο παραμένει αρκετά μεγάλη, ενώ μεταξύ της περιφέρειας Αττικής και Ηπείρου εμφανίζονται σχεδόν 4 σημεία επαφής. Σημαντικό είναι να αναφερθεί, επίσης, ότι το 2015 την περίοδο, δηλαδή, που διαπιστώνεται η πτωτική τάση των κατασχέσεων στο υποσύστημα της Ηπείρου, ταυτόχρονα παρατηρείται ραγδαία άνοδος των κατασχεθέντων ναρκωτικών ουσιών στον νομό Αττικής.

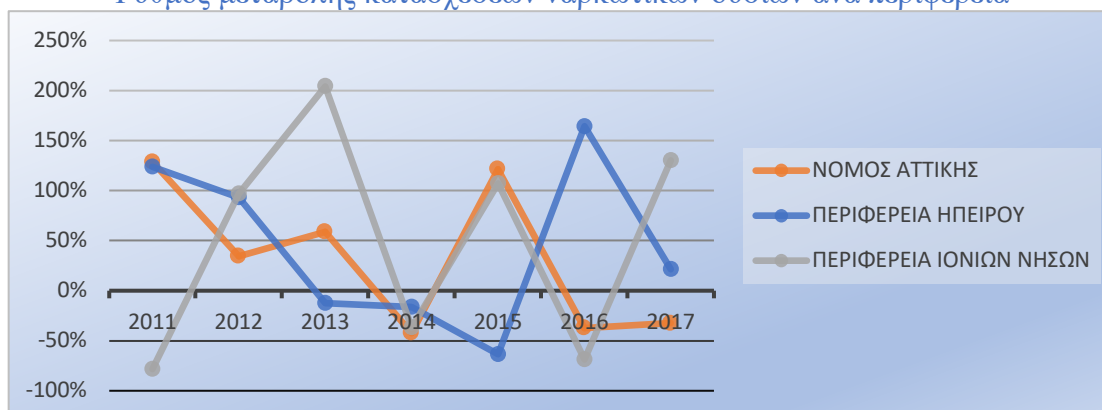
Διάγραμμα 10
Κατασχεθείσες ναρκωτικές ουσίες ανά περιφέρεια

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τους Πίνακες 3-5.

Τέλος, στο *Διάγραμμα 11* εξετάζεται ο ρυθμός μεταβολής των κατασχέσεων ανά τις περιφέρειες και συμπεραίνεται πως μέχρι το 2013 και ενόσω υπάρχει μια ανοδική πορεία με 200% άνοδο για το υποσύστημα των Ιονίων Νήσων, οι άλλες δύο περιφέρειες παρουσιάζουν ακριβώς τα αντίθετα «συμπτώματα». Επιπλέον, ο ρυθμός μεταβολής του υποσυστήματος της περιφέρειας Ηπείρου έχει πτωτική πορεία μέχρι και το 2015, λαμβάνοντας μάλιστα αρνητικές τιμές, όπου μετά αγγίζει σχεδόν το 200% αύξηση το έτος 2016.

Διάγραμμα 11
Ρυθμός μεταβολής κατασχέσεων ναρκωτικών ουσιών ανά περιφέρεια

Πηγή: Επεξεργασία Δεδομένων από τους Πίνακες 3-5.

3.2.1. Οι διαδρομές

Η Αλβανία και η Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής τους θέσης βρίσκονται στο λεγόμενο «νότιο Βαλκανικό Άξονα» και με αυτόν τον τρόπο ευνοείται η διέλευση και η διακίνηση των ναρκωτικών. Ο «νότιος Βαλκανικός Άξονας» αποτελείται από τις εξής

χώρες: Τουρκία, Βουλγαρία, Π.Γ.Δ.Μ., Αλβανία, Ελλάδα και Ιταλία³⁰ και απεικονίζεται αναλυτικά στο *Χάρτη 3*. Η Ελλάδα αποτελεί, δηλαδή, ενεργό σημείο μεταφόρτωσης για τις οπιούχες ναρκωτικές ουσίες από τη Νοτιοδυτική Ασία και σε μικρότερο βαθμό την κοκαΐνη από τη Νότια Αμερική, η οποία προορίζεται για τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Εκτός, βέβαια, από χώρα διέλευσης, η Αλβανία είναι και χώρα παραγωγός, αφού καλλιεργούνται ναρκωτικές ουσίες και κατά κύριο λόγο η κάνναβη.³¹ Μάλιστα, στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων η Αλβανία χαρακτηρίζεται ως ο μεγαλύτερος εξαγωγέας κάνναβης, ενώ το 90% της κάνναβης που διακινείται διεθνώς στα σύνορα της Ελλάδα προέρχεται από την Αλβανία.³²

Οι διαδρομές στη διακίνηση ναρκωτικών και όχι μόνο, των αλβανικών εγκληματικών οργανώσεων γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση και βρέθηκαν νέα μονοπάτια κατά την περίοδο στην οποία άρθηκε η ισχύς του καθεστώτος της «βίζας» προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.³³ Από το Μάιο του 2006, επομένως, οι Αλβανοί υπήκοοι δεν χρειαζόντουσαν ειδική άδεια για προορισμούς εντός της ΕΕ, γεγονός το οποίο είχε ως αποτέλεσμα, την έξαρση του φαινομένου της διακίνησης μικρών ποσοτήτων ναρκωτικών ουσιών από νεαρής ηλικίας ανθρώπους με ποικίλες και εναλλακτικές μεθόδους μεταφοράς προς την Ελλάδα.³⁴

Πιο συγκεκριμένα, ως οδοί διακίνησης επιλέγονται διάφορες διαδρομές στα σύνορα Ελλάδας και Αλβανίας τα οποία παραμένουν αφύλαχτα και μπορεί να είναι σε δασώδεις, δύσκολα προσβάσιμες και ερημικές περιοχές. Επίσης, επιλέγουν τη διακίνηση με τη βοήθεια φορητών, τα οποία είναι οχήματα διεθνών μεταφορών, έχοντας ως προορισμό αρχικώς την Ιταλία μέσω του λιμανιού της Ηγουμενίτσας και στη συνέχεια τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης.³⁵ Δια μέσω θαλάσσης η διακίνηση

³⁰ Σ.Ο.Δ.Ν. (2002). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2001*. Αθήνα. σελ. 16. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/Attachment10447_report2002.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/10/2018].

³¹ Central Intelligence Agency. (n. d.). *The World Factbook - Albania*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/al.html>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].

³² United Nations Office on Drugs and Crime. (March 2014). *The Illicit Drug Trade Through Southeastern Europe*, United Nations, Vienna: United Nations, p. 99. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/Illicit_DT_through_SEE_REPORT_2014_web.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

³³ Legislation. (2005, 5 17). *Official Journal of the European Union*, L 124(48), pp. 22-40.

³⁴ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2018). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2017*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.astynomia.gr/images/stories/2018/statistics18/2017-sodn.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/10/2018].

³⁵ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2013). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2012*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά:

γίνεται με σκάφη από τις αλβανικές ακτές, τα οποία έχουν ως προορισμό, είτε απευθείας τις ακτές της Δυτικής Ελλάδας, είτε την Ιταλία, αλλά ως αποτέλεσμα πολλές φορές της καταδίωξης από τις ελληνικές και τις ιταλικές υπηρεσίες καταλήγουν στην Ελλάδα.

Η Ελλάδα, από την άλλη πλευρά, μόνο σε πολύ μικρό βαθμό μπορεί να θεωρηθεί χώρα παραγωγής κάνναβης, καθώς οι ποσότητες κάνναβης είναι αρκετά περιορισμένες. Όμως, αποτελεί όχι μόνο χώρα προορισμού από άλλες χώρες με σκοπό την εγχώρια κατανάλωση, αλλά και κατεξοχήν ενδιάμεση χώρα διακίνησης ναρκωτικών ουσιών προς χώρες της Ε.Ε, αφού βρίσκεται στην καρδιά του «Βαλκανικού Άξονα».³⁶ Αυτό συμβαίνει, επειδή η γεωγραφική θέση της Ελλάδας τοποθετείται μεταξύ τριών ηπείρων, ενώ ταυτόχρονα συνορεύει είτε με χώρες παραγωγής κάνναβης είτε χώρες διακίνησης ηρωίνης. Γενικότερα η Ελλάδα και ειδικότερα τα δύο υπό μελέτη γεωπολιτικά υποσυστήματα βρίσκονται στο μέσον των βασικών οδών διακίνησης. Σε όλο αυτό το «παιχνίδι» της διακίνησης σημαντικό ρόλο παίζουν και ορισμένοι εξωσυστημικοί δρώντες, όπως η Τουρκία και οι εγκληματικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται εκεί, καθώς υπάρχει σημαντική συνεργασία μεταξύ αυτών και των αντίστοιχων αλβανικών εγκληματικών οργανώσεων, σε ότι αφορά συγκεκριμένα τη διακίνηση της ηρωίνης και στη συνέχεια με τους ημεδαπούς τους συνεργάτες.³⁷

3.2.2. Οι ποσότητες

Η Αλβανία αποτελεί κατεξοχήν χώρα παραγωγής κάνναβης με κυριότερους παραλήπτες τις γειτονικές της χώρες στα Βαλκάνια και στην Ε.Ε. Τα προϊόντα, λοιπόν, κάνναβης (δενδρύλλια κάνναβης και μη) είναι τα προϊόντα με την μεγαλύτερη συχνότητα κατάσχεσης στην Αλβανία. Από το 2012 και ύστερα, έχει καταγραφεί μια αυξητική τάση ως προς τον αριθμό των φυτειών κάνναβης που έχουν εντοπιστεί στο εσωτερικό της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται έντονα η άνοδος από τον Πίνακα 6

<http://www.astynomia.gr/images/stories/2014/prokirikseis14/08032014-sodn12.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 14/10/2018].

³⁶ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2014). *Ετήσια έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2013*. Αθήνα, σελ. 36. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.astynomia.gr/images/stories/2014/prokirikseis14/2013-ekthesi.sodn.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 15/10/2018].

³⁷ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2017). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2016*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.astynomia.gr/images/stories/2017/prokirikseis17/etisia%20ekyhesi%20sodn.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 15/10/2018].

που ακολουθεί και αφορά τις κατασχέσεις των βασικότερων ναρκωτικών στην Αλβανία για τα έτη 2011 και 2012. Ενδεικτικά να προστεθεί πως αντίστοιχα μεγάλη ήταν και η αύξηση των κατασχέσεων δενδρυλλίων κάνναβης από τα 21.267 το 2011 στα 33.000 ένα μόλις χρόνο αργότερα.

Πίνακας 6
Κατασχέσεις ναρκωτικών στην Αλβανία για τα έτη 2011 και 2012

Τύπος Ναρκωτικής ουσίας	2011	2012	%
Ηρωίνη	21 kg 409.2 gr	87 kg 719.9 gr	+309.7
Κοκαΐνη	2kg 196.6 gr	4kg 61 gr	+ 84.8
Μαριχουάνα	7695 kg 658.8 gr	21138 kg 231.4 gr	+174.6

Πηγή: Kakarriqi, E., Ylli, A., Sulaj, Z., Bino, S., Bani, R., & Selfollari, S. (2014). Albania: 2013 National Report (up-to 2012 Data) to the EMCDDA on Drug Situation: New Development, Trends and In-depth Information on Selected Issues. Tirana: Institute of Public Health, p. 137. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/806/National_Report_Albania_2013_EN_483828.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 15/10/2018].

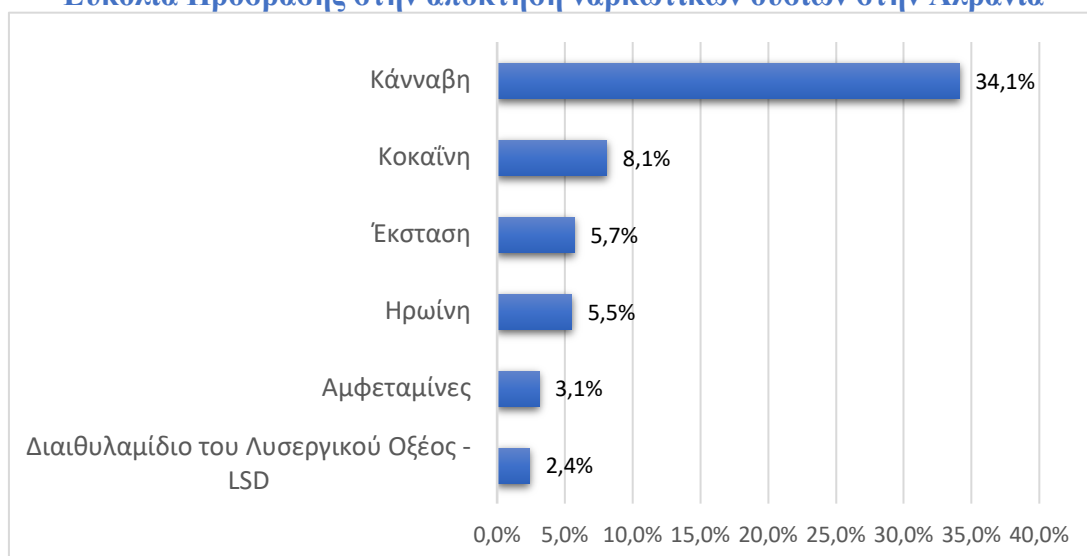
Το 2015 οι αλβανικές αστυνομικές αρχές κατέσχεσαν το αρκετά μεγάλο αριθμό των 1.198 φυτειών κάνναβης και συνεπώς προχώρησαν στην καταστροφή συνολικά 797.422 δενδρυλλίων.³⁸ Εκτός από τα δενδρύλλια κάνναβης, σημαντικός είναι και ο αριθμός των κατασχέσεων φυτικής κάνναβης (“herbal cannabis”), ο οποίος επίσης αυξάνεται από τις 380 το 2010 στις 1.093 κατασχέσεις το 2014 που υπολογίζεται περίπου σε 102 τόνους φυτικής κάνναβης.³⁹

Είναι αρκετά εντυπωσιακό και χαρακτηριστικό της κατάστασης που επικρατεί στην Αλβανία σχετικά με την παραγωγή κάνναβης, η ευκολία πρόσβασης που έχουν οι νέοι σε παράνομα ναρκωτικά. Μετά από έρευνα της EMCDDA, οι ερωτηθέντες ηλικίας μεταξύ 15 και 65 χρονών έδωσαν απάντηση στο ερώτημα πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για τους ίδιους να αποκτήσουν εντός 24 ωρών παράνομα ναρκωτικά εάν αυτό επιθυμούσαν. Σύμφωνα με τον Πίνακα 7 που παρατίθεται, το 34% των συμμετεχόντων, μπορεί να έχει πολύ εύκολη πρόσβαση στην αγορά κάνναβης εντός 24 ωρών, ενώ δεύτερο στη σειρά έρχεται με μεγάλη διαφορά η πρόσβαση στην κοκαΐνη με 8,1% και ακολουθούν με 5,7% η πρόσβαση στην έκσταση, 5,5% στην ηρωίνη και τέλος με μικρά ποσοστά στις αμφεταμίνες και στο LSD.

³⁸ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2017). *Albania - National Drug Report 2017*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, p. 8. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/publications/country-drug-reports/2017/albania_en, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 15/10/2018].

³⁹ Στο ίδιο, p.8.

Πίνακας 7
Ευκολία Πρόσβασης στην απόκτηση ναρκωτικών ουσιών στην Αλβανία

Πηγή: Qirjako, G., Bani, R., Ylli, A., & Burazeri, G. (2014). *National Survey on substance use in the general population in Albania 2014*. Tirana: EMCDDA, p. 49. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_233186_EN_GPS_Albania_2014.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 15/10/2018].

3.2.3. Οι τρόποι και τα μέσα διακίνησης

Οι τρόποι και τα μέσα διακίνησης και εισαγωγής ναρκωτικών διαφέρουν ανάλογα με την ουσία, αλλά και με το πέρας των χρόνων. Αναλυτικότερα, παρουσιάζονται παρακάτω οι πιο διαδεδομένες τεχνικές εισαγωγής κυρίως κάνναβης, αλλά και άλλων ναρκωτικών ουσιών, από την Αλβανία.⁴⁰ Μέσω χερσαίων οδών του οδικού δικτύου της Βορειοδυτικής & Δυτικής Ελλάδας επιλέγονται συχνά τα ΙΧΕ οχήματα, τα φορτηγά, τα ενοικιαζόμενα αυτοκινούμενα τροχόσπιτα και τα λεωφορεία, ενώ από θαλάσσης ταχύπλοα σκάφη και τα ρυμουλκά πλοία. Οι τρόποι αυτοί διακίνησης στα υπό μελέτη υποσυστήματα απεικονίζονται στο *Χάρτη 4*.

Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με τα στοιχεία των ετήσιων εκθέσεων της Σ.Ο.Δ.Ν.-Ε.Μ.Π., στα οχήματα οι συσκευασίες που περιέχουν ναρκωτικά, τοποθετούνται στο χώρο των αποσκευών ή εσωτερικά των καθισμάτων σε ειδικά διαμορφωμένες κρυψώνες, είτε εντός του φορτίου, γεγονός που τους επιτρέπει να μεταφέρουν μεγαλύτερες ποσότητες. Μια γνωστή τακτική για την αποφυγή ελέγχου από τις αρχές, είναι η προπόρευση ενός άλλου οχήματος. Επιπλέον, συχνό φαινόμενο αποτελεί τα οχήματα αυτά να είναι είτε μισθωμένα είτε κλεμμένα, αλλά και τύπου ταξί,

⁴⁰ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2018) ό.π., σσ. 45-47.

κλούβας και οχήματος όμοιο με οχήματα του ΟΣΕ. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ιδιαίτερη αύξηση στην χρήση φορτηγών διεθνών μεταφορικών εταιρειών και εμπορικών εταιρειών για τη διακίνηση της ναρκωτικής ουσίας.⁴¹ Σε άλλες περιπτώσεις τοποθετείται το εμπόρευμα σε κρύπτες εντός των αμαξιών που βρίσκονται φορτωμένα σε αυτοκινητάμαξες ή εντός των ταχυδρομικών πακέτων με ψευδή στοιχεία, ενώ αναφορικά με τα λεωφορεία τα οποία έχουν ως δρομολόγια Αλβανία - Ελλάδα, εντοπίζονται ναρκωτικές ουσίες εντός των αποσκευών, καθώς και εντός της ενδυμασίας των διακινητών.⁴² Πιο συγκεκριμένα, η κάνναβη διακινείται από την Αλβανία προς την Ελλάδα μέσω των σημείων διέλευσης στα σύνορα, στις τοποθεσίες Κακαβιά και Κρυσταλλοπηγή, καθώς και παράνομα μέσω των βουνών από άτομα που διασχίζουν τα σύνορα με τα πόδια. Κατά την άφιξη στο ελληνικό έδαφος, η κάνναβη μπορεί να μεταφερθεί είτε προς την Αθήνα είτε προς την Ιταλία, χρησιμοποιώντας το λιμάνι της Ηγουμενίτσας ως σημείο διέλευσης.⁴³ Μία επιπλέον μέθοδος αποτελεί και η μέθοδος της κατάποσης, κατά την οποία οι ναρκωτικές ουσίες βρίσκονται σε επιμελώς κατασκευασμένες αυτοσχέδιες συσκευασίες τα λεγόμενα «αυγά», και κατά την οποία ο κίνδυνος για την υγεία του διακινητή είναι πολύ μεγάλος.⁴⁴ Αξίζει να καταγραφεί και ένας απόλυτα νέος τρόπος διακίνησης ναρκωτικών και συγκεκριμένα κοκαΐνης, η οποία βρέθηκε σε χαρτόνια και ημερολόγια, τα οποία είχαν εμποτιστεί με το συγκεκριμένο ναρκωτικό, προκειμένου να είναι πιο δύσκολη η διαδικασία ανίχνευσης από τις αστυνομικές αρχές.⁴⁵ Με την συγκεκριμένη καινούργια τεχνική απαιτείται μία ειδική διαδικασία ώστε να επανέλθει η ουσία στην εμπορεύσιμή της μορφή, ενώ παρόλο που η χώρα προέλευσή ήταν η Βολιβία, η εγκληματική οργάνωση πίσω από τη συγκεκριμένη διακίνηση έχει διεθνικό χαρακτήρα με υπηκόους και από την Αλβανία.

Η διακίνηση μέσω θαλάσσης από τις αλβανικές ακτές προς τις ελληνικές, πραγματοποιείται με τη βοήθεια ταχυπλόων σκαφών, τα οποία έχουν τροποποιηθεί και διαθέτουν αρκετά ισχυρή μηχανή και μεγάλη αυτονομία στα καύσιμα και μεταφέρουν μεγάλες ποσότητες ακατέργαστης κάνναβης. Επιπλέον, περισυλλέγονται δέματα από τις ελληνικές ακτές, τα οποία χαρακτηρίζονται ως «ορφανά», και αποτελούν τις

⁴¹ Zhilla, F., & Lamallari, B. (2015). *Organized Crime Threat Assessment in Albania*. Tirana: Open Society Foundation for Albania, p. 10.

⁴² Elezi, M., & Zenelaj, E. (2013). Drug Production and Trafficking in Albani. *International Journal of Social Sciences*, 11 (3), pp. 38-46.

⁴³ Zhilla, F., & Lamallari, B. (2015). *ό.π.*, p. 48.

⁴⁴ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2018) *ό.π.*, σελ. 84.

⁴⁵ Στο ίδιο, σελ. 111.

περισσότερες των περιπτώσεων αποτελέσματα της καταδίωξης από το Λιμενικό της ΕΛΑΣ.⁴⁶

Αναφορικά με την εύρεση φυτειών δενδρυλλίων κάνναβης από τις ελληνικές αρχές πραγματοποιείται, είτε από επίγειες επιχειρήσεις, είτε από τη χρήση εναέριων μέσων σε στοχευμένες και συνήθως δύσβατες περιοχές.

Συμπληρωματικά, σχετικά με τη δράση των αλβανικών ομάδων οργανωμένου εγκλήματος γίνεται λόγος για έντονη άσκηση βίας είτε προς τους αντιπάλους είτε προς τα θύματα⁴⁷, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις έχουν σημειωθεί και ανταλλαγές πυρών μεταξύ των ομάδων διακίνησης ναρκωτικών και των αστυνομικών δυνάμεων.⁴⁸

Για την πληρότητα της ενότητας παρατίθεται και η εξής παράμετρος. Τα στοιχεία τα οποία αναλύθηκαν, δείχνουν το μέγεθος της «εντοπισμένης» εγκληματικής συμπεριφοράς. Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει, ότι υπάρχει κάποιο επιπλέον ποσοστό εγκληματικής συμπεριφοράς που δεν έχει εντοπιστεί και παραμένει ασύλληπτο. Θεωρητικά, το ποσοστό αυτό πιθανόν να είναι αμελητέο σε κάποια εντοπισμένα είδη παραβατικότητας, ή πολύ σημαντικό σε κάποια άλλα είδη παραβατικής συμπεριφοράς που αφορά τα ναρκωτικά, τους δράστες ή τις ουσίες. Έτσι, με βάση τους κανόνες της στατιστικής δεν μπορεί να αποκλειστεί η περίπτωση κατά την οποία, εφόσον το δείγμα της καταγεγραμμένης εγκληματικότητας για κάποιον επιμέρους παράγοντα που αφορά τα ναρκωτικά δεν είναι επαρκές, να επηρεάζει το στατιστικό αποτέλεσμα σε τέτοιο βαθμό, τελικά να σταθμίζονται διαφορετικά κάποιοι παράγοντες που αφορούν το *modus operandi* της εγκληματικότητας αυτής.

Οι κακοποιοί αναπτύσσουν κάθε φορά νέους τρόπους και νέες τεχνικές, περισσότερο σύνθετες ή με μεγαλύτερη εκμετάλλευση τεχνολογικών εργαλείων, μη υπολογίζοντας την οικονομική δαπάνη, ώστε να διασφαλίσουν, τόσο ότι η διακίνηση των παράνομων ποσοτήτων ναρκωτικών ουσιών θα φθάσουν στον προορισμό τους, όσο και ότι η εγκληματική τους οργάνωση θα επιτύχει να μην γίνει αντιληπτή από τις διωκτικές αρχές.

Από την άλλη πλευρά, τα στελέχη των διωκτικών αρχών πότε μέσα από την εκπαίδευση τους ή την καθημερινή τους επαφή με το έγκλημα κατανοούν και ελέγχουν τους πιθανούς τρόπους και τα μέσα διακίνησης των εγκληματιών, πότε γιατί

⁴⁶ Στο ίδιο, σελ. 45.

⁴⁷ Fijnaut, C., & Paoli, L. (2004). *Organised Crime in Europe: Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond*. Dordrecht, The Netherlands: Springer, p. 546.

⁴⁸ Zhilla, F., & Lamallari, B. (2015). *ό.π.*, p. 35.

λειτουργώντας μέσα στην κοινωνία γίνονται αποδέκτες αδόμητων πληροφοριών ή συμβάντων και τότε λόγω της συνεργασίας των συναφών υπηρεσιών μεταξύ των κρατών ή σε τοπικό επίπεδο, εξασφαλίζουν έγκαιρα πληροφοριακό υλικό και εντοπίζουν τη σχετική παραβατική συμπεριφορά, οδηγώντας τους δράστες στη Δικαιοσύνη.

Με βάση τα παραπάνω διατυπώνεται η ακόλουθη αξιολογική κρίση. Τα μέσα και οι τρόποι διακίνησης που προκύπτουν από τα στοιχεία των αρχών και τις ερευνητικές πηγές, δείχνουν να προσεγγίζουν με ακρίβεια την πραγματικότητα. Αφενός γιατί αποτελούν στοιχεία πολλών ετών τα οποία έχουν διαχειριστεί διαφορετικές δομές, διαφορετικές διοικήσεις και διαφορετικοί άνθρωποι και αφετέρου οι όποιες αποκλίσεις μεταξύ των ετών δείχνουν να είναι παγιωμένη η κατάσταση των επιμέρους στοιχείων σχετικά με τον τρόπο και τα χρησιμοποιούμενα μέσα λαμβάνοντας υπόψη και τις κοινωνικο-οικονομικο-πολιτικές εξελίξεις των αντίστοιχων ετών.

3.2.4. Τα δίκτυα προσώπων και οργανώσεων

Τα δίκτυα προσώπων και οργανώσεων στο γεωπολιτικό σύμπλοκο Ελλάδας-Αλβανίας διαφέρουν από την ευρέως γνωστή δομή των επονομαζόμενων «καρτέλ» της Λατινικής Αμερικής. Ειδικότερα, οι εγκληματικές οργανώσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και διακινούν στο μεγαλύτερο ποσοστό κάνναβη αλλά και όχι μόνο, απαρτίζονται κυρίως από Έλληνες και Αλβανούς υπηκόους, όπως αυτό συμπεραίνεται και από τον Γεωπολιτικό Δείκτη Α1. Σε γενικές γραμμές είναι δύσκολο να υπολογιστεί ο ακριβής αριθμός των εγκληματικών οργανώσεων και των μελών τους, ενώ η δομή και ο τρόπος λειτουργίας τους είναι αρκετά επηρεασμένος από τις αντίστοιχες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος της Ιταλικής μαφίας.⁴⁹ Χαρακτηριστικό της δομής τους είναι η «ιεραρχική δομή και εξάρτηση», όπου υπάρχει κατά κύριο λόγο ένα ηγετικό μέλος, υπεύθυνο για την οργάνωση της διακίνησης και τον συντονισμό των δράσεων των υπολοίπων μελών της ομάδας.⁵⁰ Συνήθως τα περισσότερα από τα μέλη αποτελούν μέρος μιας εκτεταμένης οικογένειας ή μιας ομάδας φίλων, που τους συνδέει πιθανότατα μια κοινή καταγωγή ή ένα παρόμοιο κοινωνικό και εργασιακό υπόβαθρο. Στον *Χάρτη 5*, επιβεβαιώνεται η συγκεκριμένη

⁴⁹ Fijnaut, C., & Paoli, L. ό.π., p. 545.

⁵⁰ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2018) ό.π., σελ. 47.

δομή των οργανωμένων ομάδων διακίνησης ναρκωτικών. Διαφαίνεται πως οι οργανώσεις είναι διαχωρισμένες ανά περιοχές, αλλά και πως παίζει αρκετά σημαντικό ρόλο η έννοια της ευρύτερης οικογένειας. Βέβαια, προστίθενται στην πυραμίδα των οργανώσεων διακίνησης ναρκωτικών ακόμα και αγρότες, οι οποίοι από τη μία θέλουν να βελτιώσουν τις κακές συνθήκες διαβίωσής τους και η καλλιέργεια της κάνναβης αποτελεί μια κερδοφόρα επένδυση γι' αυτούς⁵¹, αλλά και από την άλλη πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης από τις ομάδες διακίνησης που τους υπόσχονται αρκετά μεγάλα χρηματικά ποσά.⁵² Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως εξαιτίας της μαζικής μετανάστευσης που εκδηλώθηκε την δεκαετία του 1990 στην Αλβανία, είχε σαν αποτέλεσμα αρκετοί άνεργοι και ανειδίκευτοι να ενσωματωθούν είτε στις αλβανικές εγκληματικές οργανώσεις και να χρησιμοποιηθούν ως έμποροι διακίνησης ναρκωτικών μιας και είχαν γνώση των διαδρομών και των συνοριακών ελέγχων.⁵³ Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως οι ρόλοι όλων των μελών είναι πλήρως διαχωρισμένοι μεταξύ τους, ενώ αρκετές είναι οι φορές που συμμετέχουν άτομα αλβανικής υπηκοότητας στις εγκληματικές οργανώσεις, τα οποία βρίσκονται ακόμα και μέσα στις φυλακές και έχουν ηγετικό ρόλο.⁵⁴ Παράλληλα, οι αλβανικές εγκληματικές οργανώσεις εν γένει, έχουν κατά καιρούς αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με τις κρατικές υπηρεσίες, αποσπώντας πληροφορίες αλλά και χρηματικά ποσά, ενώ έχουν ως στόχο να εμπλακούν σε μεγάλο βαθμό στους οικονομικούς και διοικητικούς φορείς της χώρας, που είναι στρατηγικής σημασίας.⁵⁵

Με βάση τις ετήσιες εκθέσεις του Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π, οι εγκληματικές οργανώσεις λαμβάνουν αρκετά σοβαρά υπόψιν τους την προστασία τους σε ότι σχετίζεται με τα μέλη τους, τις ναρκωτικές ουσίες και τα περιουσιακά τους στοιχεία, τα οποία είναι απότοκος παράνομων κερδών. Συνεπώς, περιμετρικά των χώρων αποθήκευσης ή και των εργαστηρίων τοποθετούνται συστήματα ασφαλείας τεχνολογικά προηγμένα, ή εφαρμόζουν παράλληλα και πιο κλασσικές μεθόδους προστασίας, όπως τα μέτρα αντιπαρακολούθησης με τσιλιαδόρους. Παράλληλα, είναι

⁵¹ Fijnaut, C., & Paoli, L. ό.π., p 553.

⁵² Zhilla, F., & Lamallari, B. (2015). ό.π., p. 33.

⁵³ Κουλάνη, Β. (2008). Ό.π., σελ. 71-72.

⁵⁴ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2016). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2015*. Αθήνα. σελ. 74. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/2016/prokirikseis16/18072016-ekthesi_sodn.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 16/10/2018].

⁵⁵ Κουλάνη, Β. (2008). Ό.π.

αρκετά ευάλωτοι στη νομιμοποίηση των παράνομων κερδών τους⁵⁶ από τη διακίνηση ναρκωτικών γι' αυτό και προσφεύγουν στην εκμετάλλευση είτε εμπορικών εταιριών είτε στα κερδισμένα δελτία ΟΠΑΠ, είτε τέλος στον κατασκευαστικό τομέα.⁵⁷ Επιπλέον, για να διασφαλίσουν τα μέλη των εγκληματικών οργανώσεων την ασφάλεια στις επικοινωνίες τους χρησιμοποιούν ασυρμάτους επικοινωνίας ή τηλεφωνικές συνδέσεις, τις οποίες αλλάζουν σε αρκετά συχνή βάση και δεν αποτελούν μέσο για ίδια χρήση, ενώ παράλληλα δεν παραπέμπουν στα πραγματικά τους στοιχεία, αλλά σε στοιχεία υπηκόων τρίτων χωρών. Συνήθης τακτική στην τηλεφωνική επικοινωνία των μελών των αλβανικών εγκληματικών οργανώσεων είναι η αοριστολογία στο λόγο, καθώς και η χρήση συνθηματικών εκφράσεων και λέξεων «κλειδιών». Ειδικότερα και σύμφωνα με την Open Society Foundation for Albania, ανάλογα με το θέμα τις συζήτησης το λεξιλόγιο διαφέρει ως ακολούθως:

- **Codes for drugs:** “Money,” “Euro,” “dollars,” 10 kilos as “10,000 Euro;” “shoes,” “whores,” “old ladies,” “good friend,” when transported to Albania “design for an apartment building.”
- **Code for amounts:** “54 tyres (drugs) should come today, but it’s a problem as good ones are needed.” The term “square” is used to mean double the amount of narcotics.
- **Code for the arrest of the courier:** “...he broke his leg...,” “...my uncle was hospitalized”.
- **Code for suppliers:** “Architect”.
- **Code for hiding goods in the vehicle:** “Dismantle back door and tie the loudspeaker wires so you can hear better.”
- **Code for policemen:** “the black ones”.
- **Code for receivers:** “the in-laws (orderers) have arrived. Because of the car they didn’t come to pick up the bride (drug) as it’s bad weather...”.
- **Use of nicknames for couriers:** “Villager,” “Bone,”.⁵⁸

⁵⁶ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2017). *Albania - National Drug Report 2017*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/4541/TDAT17001ENN.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 1/12/2018].

⁵⁷ Fijnaut, C., & Paoli, L. ó.π., p.553.

⁵⁸ Zhilla, F., & Lamallari, B. (2016). *Evolution of Albanian Organized Crime*. Tirana: Open Society Foundation for Albania, p. 57.

Σύμφωνα με την έρευνα της Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π του 2017 η δράση των εγκληματικών οργανώσεων δεν συναντάται μόνο στη διακίνηση των ναρκωτικών, αλλά και σε άλλες εγκληματικές δραστηριότητες, όπως παραβάσεις του νόμου περί όπλων, αφού έχουν πολλάκις κατασχεθεί «πλήθος όπλων, αλλά και παραβάσεις/αδικήματα του τελωνειακού κώδικα, κλοπές (οχημάτων, κá.), βαριές και επικίνδυνες σωματικές βλάβες, απόπειρες ανθρωποκτονίας, κυκλοφορία παραχαραγμένων νομισμάτων και αρχαιοκαπηλία».

Εκτός από τους ανωτέρω συνδυασμούς εγκληματικών δραστηριοτήτων των ομάδων διακίνησης κάνναβης, έχει παρατηρηθεί με το πέρασμα των χρόνων πως όλο και περισσότερο αυξάνεται και το φάσμα των δραστηριοτήτων και των εγκληματικών οργανώσεων που εμπλέκονται στη διακίνηση της κοκαΐνης, αλλά και η επέκτασή τους στην Ευρώπη.⁵⁹ Άλλοι τομείς εγκληματικότητας που εμπλέκονται είναι η παραχάραξη αγαθών, η εμπορία ανθρώπων, η λαθραία μεταφορά μεταναστών, αλλά και η εμπορία όπλων, γεγονός το οποίο φαίνεται και στο *Χάρτη 5*. Σύμφωνα με τα δεδομένα του *Χάρτη 5*, το 86% των εγκληματικών οργανώσεων ασχολούνται και με τη διακίνηση των ναρκωτικών ουσιών, σε συνδυασμό και με τις προαναφερθείσες παράνομες δραστηριότητες.

Οι συγκεκριμένες εγκληματικές οργανώσεις χαρακτηρίζονται από πολυμορφία και προσαρμοστικότητα, καθώς κατορθώνουν να εξελίσσονται διαρκώς στα νέα δεδομένα που προκύπτουν, αποκτώντας ολοένα και μεγαλύτερη ειδίκευση αναφορικά με τα νέα είδη τεχνολογιών. Στελεχώνονται, σύμφωνα με την έκθεση του Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π, με έμπειρα και ικανά μέλη προκειμένου να παραμένουν ενημερωμένοι για μεθόδους και προϊόντα τελευταίας τεχνολογίας, με σκοπό να αποκρύπτουν από τις αρχές το εμπόρευμα τους. Παράλληλα, οι αλβανικές ομάδες διακίνησης ναρκωτικών αποκτούν όλο και περισσότερες δεξιότητες στην ανάπτυξη επιχειρηματικών, αλλά και γενικότερα δημοσίων σχέσεων, καθώς εμπλέκονται σε διάφορους τομείς και αλληλοεπιδρούν και με διεθνή δίκτυα παράνομης διακίνησης.⁶⁰ Πιο συγκεκριμένα, γνώρισμα τους αποτελεί η διεθνής συνεργασία με ομάδες οργανωμένου εγκλήματος κατά τα διαφορετικά στάδια της διακίνησης (Κολομβιανές, Βραζιλιάνικες, Ιταλικές, Αλβανικές Ολλανδικές, Ισπανικές, Νιγηριανές και Μαροκινές.) Οι Αλβανικές

⁵⁹ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2017) ό.π., σελ. 43.

⁶⁰ Fijnaut, C., & Paoli, L. (2004). *Organised Crime in Europe: Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond*. Dordrecht, The Netherlands: Springer.

αναλαμβάνουν κυρίως την εξωτερική καλλιέργεια, αλλά βοηθούν και στη διακίνηση και τη διανομή, καθώς βασίζονται στο μεγάλο δίκτυο διακινητών που έχουν αναπτυχθεί στις κοινότητες ομοεθνών τους στην Ευρώπη.⁶¹

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί ένα καινούργιο φαινόμενο στις αλβανικές εγκληματικές οργανώσεις, το οποίο σχετίζεται με την οικονομική κρίση στην Ελλάδα. Ειδικότερα, σημαντικό μέρος του πληθυσμού επαναπατρίστηκε λόγω είτε της δυσκολίας εύρεσης εργασίας στην Ελλάδα, είτε της ύπαρξης χρεών, είτε άλλων κοινωνικών προβλημάτων. Ως αποτέλεσμα οι αδύναμες κοινωνικά ομάδες, όπως οι ηλικιωμένοι, οι άνεργοι, αλλά και οι διαζευγμένες γυναίκες, στρατολογούνται από τις οργανώσεις και ενεργούν στην Ελλάδα και στην Ιταλία ως διακινητές, ως παραλήπτες ή ως ταχυμεταφορείς ναρκωτικών και μετρητών για λογαριασμό των αλβανικών οργανώσεων.⁶² Ένα επιπλέον φαινόμενο αποτελεί η στρατολόγηση ατόμων ακόμα και μη Αλβανών υπηκόων (Ιταλοί, Έλληνες, Τούρκοι), οι οποίοι προέρχονται από ιδιαίτερα χαμηλά κοινωνικά στρώματα και αναλαμβάνουν καθήκοντα ως διακινητές ναρκωτικών, ως διανομείς και ως φρουροί σε κατοικίες όπου η κάνναβη καλλιεργείται στις αυλές τους.⁶³

Διαπιστώνεται από την πραγματικότητα, ότι στις φτωχές βαλκανικές χώρες που περιστοιχίζουν την Ελλάδα μέλη των κοινωνιών τους δείχνουν περισσότερο διατεθειμένα να παράσχουν υποστήριξη στις εγκληματικές οργανώσεις προκειμένου να εξασφαλίσουν οικονομικά ανταλλάγματα ενώ και η Ελλάδα της κρίσης να δίνει περισσότερο πρόσφορο έδαφος στα παράνομα δίκτυα διακίνησης ναρκωτικών ουσιών. Η καλή οργάνωση των κρατικών υπηρεσιών, η συνεργασία των όμορων κρατικών υπηρεσιών, των ερευνητικών φορέων και των εθελοντικών οργανώσεων με την υποστήριξη των Ευρωπαϊκών θεσμών μπορεί να θεωρηθεί χρήσιμο εργαλείο για τη σταδιακή ευρύτερη απαξίωση και τη συλλογική κοινωνική αντίδραση στα υπάρχοντα δίκτυα και οργανώσεις παράνομης διακίνησης ναρκωτικών ουσιών.

⁶¹ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2017) ό.π., σσ. 89-90.

⁶² Zhilla, F., & Lamallari, B. (2015). Ό.π., p. 56.

⁶³ Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2015). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2014*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/2015/prokirikseis15/2014-ekthesi_sodn.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 7/12/2018].

3.2. Πυλώνας «B» Πολιτικής

3.2.1. Γεωπολιτικός Δείκτης B1

Ως Γεωπολιτικός ποιοτικός Δείκτης B1 ορίζεται ο αριθμός των Διεθνών Συμφωνιών, και πράξεων των Οργάνων των Διεθνών Οργανισμών για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών στο πλαίσιο του Ο.Η.Ε. Στο πλαίσιο, λοιπόν, αυτό έχουν δημιουργηθεί οι παρακάτω είκοσι δύο (22) πολυμερείς συμβάσεις-συμφωνίες από την ίδρυση των Ηνωμένων Εθνών και έπειτα, οι οποίες και αφορούν τα ναρκωτικά και τις ψυχοτρόπες ουσίες:

1. *Protocol amending the Agreements, Conventions and Protocols on Narcotic Drugs, concluded at The Hague on 23 January 1912, at Geneva on 11 February 1925 and 19 February 1925, and 13 July 1931, at Bangkok on 27 November 1931 and at Geneva on 26 June 1936. Lake Success, New York, 11 December 1946.*
2. *International Opium Convention/ The Hague, 23 January 1912.*
3. *Agreement concerning the Suppression of the Manufacture of, Internal Trade in, and Use of, Prepared Opium/ Geneva, 11 February 1925 and Lake Success, New York, 11 December 1946.*
4. *Agreement concerning the Suppression of the Manufacture of, Internal Trade in, and Use of, Prepared Opium/ Geneva, 11 February 1925.*
5. *International Opium Convention/ Geneva, 19 February 1925, and Lake Success, New York, 11 December 1946.*
6. *International Opium Convention/ Geneva, 19 February 1925.*
7. *Protocol to the International Opium Convention/ Geneva, 19 February 1925.*
8. *Convention for Limiting the Manufacture and Regulating the Distribution of Narcotic Drugs/ Geneva, 13 July 1931, and Lake Success, New York, 11 December 1946.*
9. *Convention for limiting the Manufacture and regulating the Distribution of Narcotic Drugs/ Geneva, 13 July 1931.*
10. *Protocol of Signature/ Geneva, 13 July 1931.*
11. *Agreement concerning the Suppression of Opium Smoking/ Bangkok, 27 November 1931 and Lake Success, New York, 11 December 1946.*

12. *Agreement concerning the Suppression of Opium Smoking/ Bangkok, 27 November 1931.*
13. *Convention for the Suppression of the Illicit Traffic in Dangerous Drugs/ Geneva, 26 June 1936, and Lake Success, New York, 11 December 1946.*
14. *Convention of 1936 for the Suppression of the Illicit Traffic in Dangerous Drugs/ Geneva, 26 June 1936.*
15. *Protocol of Signature/ Geneva, 26 June 1936.*
16. *Protocol Bringing under International Control Drugs Outside the Scope of the Convention of 13 July 1931 for Limiting the Manufacture and Regulating the Distribution of Narcotic Drugs, as amended by the Protocol signed at Lake Success, New York, on 11 December 1946/ Paris, 19 November 1948.*
17. *Protocol for Limiting and Regulating the Cultivation of the Poppy Plant, the Production of, International and Wholesale Trade in, and use of Opium/ New York, 23 June 1953.*
18. *Single Convention on Narcotic Drugs, 1961/ New York, 30 March 1961.*
19. *Convention on psychotropic substances/ Vienna, 21 February 1971.*
20. *Protocol amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961/ Geneva, 25 March 1972.*
21. *Single Convention on Narcotic Drugs, 1961, as amended by the Protocol amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961/ New York, 8 August 1975.*
22. *United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances/ Vienna, 20 December 1988.*⁶⁴

Οι κυριότερες συμφωνίες του Ο.Η.Ε. που θα αναλυθούν και αφορούν την καταπολέμηση των ναρκωτικών και έχουν εκδοθεί από το αντίστοιχο εξειδικευμένο γραφείο του Ο.Η.Ε. για τα ναρκωτικά και το έγκλημα (“United Nations Office on Drugs and Crime”) είναι οι τρεις συμφωνίες που ακολουθούν με χρονολογική σειρά:

- The Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol
- The Convention on Psychotropic Substances of 1971

⁶⁴ *Multilateral Treaties Deposited with the Secretary-General.* (n.d.). United Nations Treaty Collections [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://treaties.un.org/pages/Treaties.aspx?id=6&subid=A&clang=en>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/1/2019].

- The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances of 1988.

Πέρα από τις προαναφερθείσες σημαντικές Συμβάσεις, μέρος των οποίων θα αναλυθούν στα επόμενα υπο-κεφάλαια, είναι ουσιαστικό να αναφερθούν και ορισμένες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του Ο.Η.Ε., οι οποίες συμπληρώνουν και υποστηρίζουν τις δομές καταπολέμησης της διακίνησης και της χρήσης ναρκωτικών σε παγκόσμιο επίπεδο. Μία τέτοια δράση αποτελεί το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την καταπολέμηση των Ναρκωτικών και του Διεθνούς Εγκλήματος (UNODC). Το UNODC λειτουργεί σε όλες τις περιοχές του κόσμου συνδράμοντας τα κράτη μέλη στον αγώνα για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, του εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Οι τρεις πυλώνες δράσης του UNODC είναι:

- Η συνεργασία με τα κράτη – μέλη και η τεχνική υποστήριξη τους στο πεδίο δράσης για θέματα ναρκωτικών, οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατίας.
- Η έρευνα και η ενημέρωση για τα συγκεκριμένα ζητήματα και ως επέκταση η χρήση τους ως βάσης τεκμηρίωσης για αποφάσεις πολιτικής.
- Η παροχή βοήθειας και υποστήριξης στα κράτη κατά τη διαδικασία επικύρωσης και εφαρμογή των σχετικών διεθνών συνθηκών και της ανάπτυξης της εσωτερικής νομοθεσίας.⁶⁵

Μία επιπλέον πρωτοβουλία του Ο.Η.Ε. αποτελεί η ειδική επιτροπή για τα ναρκωτικά (UNGASS 2016), όπου συμμετείχαν και η Αλβανία και η Ελλάδα. Η επιτροπή αυτή έχοντας ως γνώμονα την κοινή δέσμευση για αποτελεσματική αντιμετώπιση του παγκόσμιου προβλήματος ναρκωτικών προχώρησε σε αποφάσεις σχετικά με την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών. Ειδικότερα, αποφασίστηκε η αύξηση της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα, η παρακολούθηση των οδών ναρκωτικών, η κοινοποίηση αποτελεσματικών πρακτικών, η ανταλλαγή πληροφοριών, η ενίσχυση συντονισμένων στρατηγικών

⁶⁵ United Nations Office on Drugs and Crime. (2019). *About UNODC*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html?ref=menutop>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

διαχείρισης των συνόρων, καθώς και η ενίσχυση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και της ποινικής δικαιοσύνης.⁶⁶

3.2.1.1. The Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol

Αναλυτικά, η Ενιαία Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1961 όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο του 1972, αποτελεί την πρώτη διεθνή συμφωνία με τόσο μεγάλη συμμετοχή των χωρών, για την καταπολέμηση της διακίνησης των ναρκωτικών ουσιών, όπου πάρθηκαν σημαντικές αποφάσεις και τέθηκαν σημαντικές πολιτικές σε παγκόσμια κλίμακα για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου.⁶⁷ Η Σύμβαση μετράει 186 συμβαλλόμενα μέρη, μεταξύ των οποίων και οι χώρες του υπομελέτη γεωπολιτικού μας συστήματος, Ελλάδα και Αλβανία, αλλά και οι υπερσυστημικοί δρώντες, όπως η Τουρκία και το Αφγανιστάν. Η Αλβανία προσχώρησε στη συνθήκη στις 14 Αυγούστου του 2001, ενώ η Ελλάδα επικύρωσε την εν λόγω σύμβαση το 1972 και το Τροποποιητικό της Πρωτόκολλου το 1985.⁶⁸

Η Σύμβαση χαρακτηρίζεται ως το θεμέλιο για τον έλεγχο των ναρκωτικών παγκοσμίως, η οποία σε μεγάλο βαθμό αντικατέστησε τις προηγούμενες διεθνείς συμφωνίες που αναπτύσσονταν αποσπασματικά από τα πρώτα χρόνια του εικοστού αιώνα.⁶⁹ Εμφανέστατος αποτελεί και ο απαγορευτικός χαρακτήρας της Σύμβασης, καθώς υποχρεώνει όλα τα υπογράφοντα κράτη, σύμφωνα με το άρθρο 4 (Article 4c- General obligations), να περιορίσουν την καλλιέργεια, την παραγωγή, την εξαγωγή, την εισαγωγή, τη διανομή, τη διακίνηση, τη χρήση και την κατοχή ναρκωτικών αποκλειστικά και μόνο για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς. Επίσης, δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στα φυτικά φάρμακα όπως το όπιο, η ηρωίνη, η κοκαΐνη και η κάνναβη, ενώ ταυτόχρονα ορίζονται πάνω από 100 παράνομες ουσίες σε τέσσερεις

⁶⁶ UNGASS. (4 May 2016). S-30/1 - Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem, United Nations, pp.8-9. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://undocs.org/A/RES/S-30/1>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

⁶⁷ The Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol. (1975, August 8). New York: United Nations. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.unodc.org/pdf/convention_1961_en.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].

⁶⁸ Ελληνική Δημοκρατία - Υπουργείο Εξωτερικών. (2016, Ιούλιος 26). *Ναρκοτικά-Οργανωμένο Έγκλημα*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/pagkosmia-zitimata/narkotika-organomeno-egklema.html>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].

⁶⁹ Bewley-Taylor, D. R. (2003). Challenging the UN drug control conventions: problems and possibilities. *The International Journal of Drug Policy* (14), pp. 171-179. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.tni.org/files/publication-downloads/challenging_the_un_drug_control_conventions.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].

καταλόγους φαρμάκων ή παρασκευασμάτων, τα οποία υπάγονται στον έλεγχο της σύμβασης, με τα φάρμακα να ομαδοποιούνται ανάλογα με τις ιδιότητές τους που δημιουργούν εξάρτηση.⁷⁰ Επιπλέον, καθορίστηκε στο άρθρο 9 μια απλούστευση των διεθνών μηχανισμών ελέγχου των ναρκωτικών με τη δημιουργία του Διεθνούς Συμβουλίου Ελέγχου Ναρκωτικών (The International Narcotics Control Board), το οποίο είναι υπεύθυνο για την επίβλεψη της εφαρμογής των τριών συμβάσεων του Ο.Η.Ε. για τον έλεγχο των ναρκωτικών. Τέλος, αναφέρθηκαν στο άρθρο 35 της Σύμβασης, οι δράσεις που θα πρέπει να ακολουθήσουν τα κράτη μέλη για την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών. Δηλαδή, τέτοια μέτρα είναι η δημιουργία ρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο για το συντονισμό προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων κατά της παράνομης διακίνησης, η αποτελεσματική διακρατική συνεργασία, αλλά και η συνεργασία με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς στην εκστρατεία κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, η διαβίβαση των νομικών πράξεων, καθώς και η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικές με τις δραστηριότητες των εγκληματικών ομάδων διακίνησης ναρκωτικών.

3.2.1.2. The Convention on Psychotropic Substances of 1971

Η επόμενη κύρια Σύμβαση αφορά τις Ψυχοτρόπες Ουσίες,⁷¹ η οποία έχαιρε συμμετοχής 184 κρατών. Η Ελλάδα την επικύρωσε στις 10 Φεβρουαρίου του 1977 και η Αλβανία στις 24 Ιανουαρίου του 2003, ενώ το σύνολο των συμμετεχόντων μελών είναι 184 χώρες. Η συγκεκριμένη Σύμβαση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως συμπληρωματική της Ενιαίας Σύμβασης για τα Ναρκωτικά, καθώς προέκυψε ως αποτέλεσμα της αυξανόμενης παγκόσμιας ανησυχίας για τις βλαβερές συνέπειες των ψυχοτρόπων ουσιών⁷². Και σε αυτή τη Σύμβαση ο όρος της διακίνησης παράνομων ουσιών δεν αλλάζει και περιγράφεται ως εξής: *“Illicit traffic” means manufacture of or trafficking in psychotropic substances contrary to the provisions of this Convention*⁷³.

⁷⁰ The International Drug Control Conventions - Schedules of the Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol, as at 16 May 2018. (2018). New York: United Nations. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://undocs.org/ST/CND/1/Add.1/Rev.5>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].

⁷¹ Convention on Psychotropic Substances. (1971, February 21). Vienna: United Nations. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.unodc.org/pdf/convention_1971_en.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].

⁷² Bewley-Taylor, D. R. Ό.π., pp. 171-179.

⁷³ Convention on Psychotropic Substances. Ό.π. p. 2.

Στο άρθρο 14 της Σύμβασης παρουσιάζονται οι διευκρινήσεις σχετικά με τη μεταφορά ψυχοτρόπων ουσιών σε κουτιά πρώτων βοηθειών στα διεθνή μέσα διακίνησης, όπως πλοία, τρένα και αεροσκάφη. Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις είναι επιτρεπτή η μεταφορά τους σε πολύ μικρές ποσότητες για λόγους έκτακτης ανάγκης ενώ απαγορεύεται η εισαγωγή και η εξαγωγή τους από χώρες σε χώρες. Γίνεται, επίσης, ιδιαίτερη μνεία και στις δράσεις που πρέπει να ακολουθηθούν στις περιπτώσεις διακίνησης (Article 21. Action against the illicit traffic). Ειδικότερα, στις παραγράφους αυτού του άρθρου αναφέρεται η ανάγκη δημιουργίας ρυθμίσεων, αλλά και ενός αρμόδιου οργάνου για το συντονισμό των προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων κατά της παράνομης διακίνησης. Επιπλέον, σημαντική θεωρείται η ύπαρξη αλληλοβοήθειας, επικοινωνίας και ενημέρωσης μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών για στην εκστρατεία κατά της παράνομης διακίνησης ουσιών, αλλά και η διαβίβαση των αντίστοιχων ενημερωτικών εκθέσεων στο Γενικό Γραμματέα.

3.2.1.3. The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances of 1988

Η τρίτη και τελευταία ουσιαστική Σύμβαση αποτελεί η Διεθνής Σύμβαση κατά της Παράνομης Διακίνησης Ναρκωτικών και Ψυχοτρόπων Ουσιών, στην οποία συμμετείχαν 190 χώρες.⁷⁴ Η Ελλάδα την επικύρωσε τον Ιανουάριο του 1992, ενώ η Αλβανία εντάχθηκε στη Σύμβαση στις 27 Ιουνίου του 2001. Η σύμβαση του 1988 σχεδιάστηκε ουσιαστικά, για να αντιμετωπίσει την αύξηση της διεθνούς εμπορίας ναρκωτικών ουσιών τη δεκαετία του 1970 και του 1980, δεδομένου ότι μέχρι τότε ασχολήθηκαν μόνο με τον περιορισμό τους.

Στο άρθρο 3 της Σύμβασης (Article 3. Offences and sanctions) αναλύεται διεξοδικώς η έννοια της παράνομης διακίνησης προσθέτοντας αρκετά παραπάνω πληροφορίες από αυτές που παρείχαν οι προηγούμενες δύο Συμβάσεις. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται λεπτομερής αναφορά σε όλα τα στάδια και τις διαδικασίες από την καλλιέργεια και την παραγωγή μέχρι την χρηματοδότηση και την πώληση των ναρκωτικών ουσιών, ενώ καθίσταται ποινικό αδίκημα ανάλογα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία η κατοχή, η αγορά ή η καλλιέργεια ναρκωτικών ουσιών για προσωπική

⁷⁴ United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. (1988, December 20). Vienna: United Nations. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].

κατανάλωση. Έθεσε, επίσης, σε αυστηρότερο βαθμό το καθεστώς ελέγχου της διακίνησης. Η διαφορά μεταξύ των συμβάσεων όπως διακρίνεται, έγκειται στο γεγονός, ότι οι δύο πρώτες επικεντρώθηκαν στην ύπαρξη ποινικών κυρώσεων μόνο προς τους προμηθευτές των ναρκωτικών ουσιών, ενώ στην τρίτη αναφέρεται και η παραβατικότητα των χρηστών ξεχωριστά (Article 3. Offences and sanctions). Να προστεθεί, επιπλέον, πως εντάχθηκε ξεχωριστό άρθρο για την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών από τη θάλασσα (Article 17. Illicit traffic by sea), στο οποίο καταγράφονται τα απαραίτητα βήματα που πρέπει να γίνουν σε περίπτωση που υπάρξει υποψία σκάφους που συμμετέχει στην παράνομη διακίνηση ουσιών.

Αυτές οι Συμβάσεις δίδουν τις κατευθυντήριες πολιτικές και θεσπίζουν τις πολιτικές προς συμμόρφωση όλων των συμμετεχόντων κρατών και τα κράτη που προσχωρούν σε αυτές, οφείλουν να τις τηρήσουν και διά νόμου στη συνέχεια να προσαρμοστούν στα καινούργια δεδομένα. Όμως, παρατηρείται πως πολλές φορές αδυνατούν να εφαρμόσουν τους συγκεκριμένους κανόνες και τις προβλέψεις του νομικού πλαισίου που πηγάζουν από αυτές τις Συμβάσεις. Παρόλο της ύπαρξης του Διεθνούς Συμβουλίου Ελέγχου Ναρκωτικών, το οποίο ορίζεται υπεύθυνο για την υλοποίηση τους, δεν μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις. Παρόλα αυτά τα κράτη θα πρέπει να τηρούν τις υποχρεώσεις, σύμφωνα με τη Σύμβαση που υπέγραψαν για το Δίκαιο των Συνθηκών και να ενεργούν με βάση την αρχή της καλής πίστης.⁷⁵

3.2.2. Γεωπολιτικός Δείκτης B2

Στο συγκεκριμένο υπο-κεφάλαιο παρουσιάζεται αναλυτικά ο ποιοτικός Γεωπολιτικός Δείκτης B2, ο οποίος αφορά τον αριθμό των σχετικών αποφάσεων των Δικαιοδοτικών Οργάνων της Ελλάδας.

Το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας σε ότι αφορά τα ναρκωτικά εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1919 με τον νόμο «περί αλητείας και επαιτείας»⁷⁶, ο οποίος σχετιζόταν με την ποινικοποίηση της χρήσης των ναρκωτικών. Ειδικότερα, ο νόμος καταδίκασε σε ποινή φυλάκισης μέχρι ενός έτους και επί υποτροπής μέχρι δύο έτη τους

⁷⁵ Vienna Convention on the Law of Treaties. (1969, May 29). Vienna: United Nations - Treaty Series. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 12/1/2019].

⁷⁶ Ν.1681/1919. Περί αλητείας και επαιτείας. (1919, Ιανουαρίου 22). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 14/Α/22-1-1919).

«επιδιδόμενους εις χασισοποτίαν», αυτούς που πωλούσαν χασίς είτε κατείχαν χώρους όπου επέτρεπαν τη χρήση του. Ένα χρόνο αργότερα, έγινε πιο συγκεκριμένη η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία απαγορεύτηκε η καλλιέργεια, η εμπορία και η κατανάλωση της ινδικής κάνναβης.⁷⁷ Στη συνέχεια το 1932 δημιουργήθηκε ο νόμος 5539/1932, ο οποίος ποινικοποίησε τη χασισοποτεία και τη χρήση της ινδικής κάνναβης χωρίς να εντάσσεται η χρήση της ηρωίνης στο νόμο αυτό.⁷⁸ Αυτό είχε ως αποτέλεσμα⁷⁹ να αυξηθεί σε αρκετά μεγάλο βαθμό η εξάρτηση από την ηρωίνη. Βέβαια, οι επόμενοι νόμοι που ψηφίστηκαν, δηλαδή ο Ν. 6025/1934⁸⁰ και ο Ν. 2430/1940⁸¹ κάλυψαν το συγκεκριμένο κενό που είχε δημιουργηθεί στο νομικό πλαίσιο, εντάσσοντας τη χρήση και της ηρωίνης στην εφαρμογή του. Στη συνέχεια, το 1970 εκδόθηκε το Ν.Δ. 743 όπου έγινε μια παραπάνω διάκριση σχετικά με τους τοξικομανείς και μη, αλλά και άλλες πτυχές του προβλήματος.⁸² Αρκετά σημαντικός καθίσταται ο νόμος 1729/1987, ο οποίος αποτέλεσε ουσιαστικά την πρώτη νομοθεσία για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών, καθώς και τη βάση για τις υπόλοιπες νομοθεσίες που ακολούθησαν.⁸³ Εξαιτίας του γεγονότος ότι κατεγράφησαν πέντε (5) επίσημοι θάνατοι από ηρωίνη εκείνη τη δεκαετία,⁸⁴ αλλά και του ότι η Ελλάδα προχώρησε και στην υπογραφή της Διεθνούς Ενιαίας Σύμβασης Ναρκωτικών του 1961, ώθησαν τους νομοθέτες στη συγγραφή του προαναφερθέντος νόμου. Με τον Ν. 2161/1993⁸⁵ ιδρύθηκε ο Ο.ΚΑ.ΝΑ., ενώ εκδόθηκε το 2006 ο Ν. 3459⁸⁶, ο οποίος αποτέλεσε έναν ολοκληρωμένο κώδικα νόμων για τα ναρκωτικά. Εν συνεχεία, τροποποιήθηκε και τελικώς έχει τεθεί σε ισχύ ο

⁷⁷ Ν. 2107/1920. Περί απαγορεύσεως της καλλιέργειας, της εμπορίας και της καταναλώσεως ινδικής καννάβης (χασίς). (1920, Μάρτιος 14). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 62 - 14.03.1920).

⁷⁸ Ν. 5539/1932. Περί μονοπωλίου των ναρκωτικών φαρμάκων και ελέγχου αυτών. (1932, Ιούνιος 23). Εφημερίδα της Κυβέρνησης. (ΦΕΚ 198 - 23.06.1932) .

⁷⁹ Ο.ΚΑ.ΝΑ. (χ.χ.). *Ιστορία των νόμων για τα ναρκωτικά στην Ελλάδα*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.okanampa.gr/component/k2/item/121-istoria-ton-nomon-gia-ta-narkotika-stin-ellada>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/10/2018].

⁸⁰ Ν. 6025/1934. Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του νόμου 5539 "περί μονοπωλίου ναρκωτικών φαρμάκων". (1934, Φεβρουάριος 6). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 54 - 06.02.1934).

⁸¹ Ν. 2430/1940. Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Νόμ. 5539/1932 "περί Μονοπωλίου Ναρκωτικών". (1940, Ιούνιος 1). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 209/ 1

⁸² Ν.Δ. 743/1970. Περί τιμωρίας των παραβατών των νόμων περί ναρκωτικών και ουσιών προκαλουσών τοξικομανία ή εξάρτησιν του ατόμου, ως και περί μεταχειρίσεως των τοξικομανών εν γένει. (1970, Δεκέμβριος 10). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 263- 10.12.1970).

⁸³ Ν. 1729/1987. Καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις. (1987, Αύγουστος 7). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 144 - 07.08.1987) .

⁸⁴ Κουράκης, Ν. Ε. (2006). Ναρκωτικά και Ελληνική Πραγματικότητα.

⁸⁵ Ν. 2161/1993. Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του ν. 1729/ 1987 "καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 144 Α)" . (1993, Ιανουάριος 1). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 119 - 01.01.1993).

⁸⁶ Ν. 3459/2006. Κώδικας νόμων για τα ναρκωτικά (Κ.Ν.Ν.) . (2006, Μάιος 25). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ Α/103/25.5.2006).

σημερινός νόμος 4139/2013⁸⁷ όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 28 Ν. 4509/2017⁸⁸ στους οποίους ενσωματώθηκαν όλοι οι κανονισμοί και οι αποφάσεις της Ευρώπης.

Σύμφωνα με τον Ν. 4139/2013 που βρίσκεται σε ισχύ, ο νομικός ορισμός των ναρκωτικών νοείται ως ακολούθως οι

«ουσίες με διαφορετική χημική δομή και διαφορετική δράση στο κεντρικό νευρικό σύστημα και με κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τη μεταβολή της θυμικής κατάστασης του χρήστη και την πρόκληση εξάρτησης διαφορετικής φύσης, ψυχικής ή και σωματικής και ποικίλου βαθμού, καθώς και την ανακούφιση των χρονίως πασχόντων από τα συμπτώματα συγκεκριμένης νόσου, για την οποία αυτές κρίνονται ιατρικά επιβεβλημένες.»

Στο άρθρο 20 του νόμου 4139/2013 περιγράφεται με λιτό τρόπο και το αδίκημα της διακίνησης: *«Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 21, 22 και 23, διακινεί παράνομα ναρκωτικά, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον οκτώ (8) ετών και με χρηματική ποινή μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ.»*, ενώ στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου αναλυτικώς παρατίθεται ο ορισμός της διακίνησης ως εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 29, ως έγκλημα διακίνησης ναρκωτικών νοείται κάθε πράξη με την οποία συντελείται η κυκλοφορία ναρκωτικών ουσιών ή πρόδρομων ουσιών που αναφέρονται στους πίνακες της παραγράφου 2 του άρθρου 1 και ιδίως η εισαγωγή, η εξαγωγή, η διαμετακόμιση, η πώληση, η αγορά, η προσφορά, η διανομή, η διάθεση, η αποστολή, η παράδοση, η αποθήκευση, η παρακατάθεση, η παρασκευή, η κατοχή, η μεταφορά, η νόθευση, η πώληση νοθευμένων ειδών μονοπωλίου ναρκωτικών ουσιών, η καλλιέργεια ή η συγκομιδή οποιουδήποτε φυτού του γένους της κάνναβης, του φυτού της μήκωνος της υπνοφόρου, οποιουδήποτε είδους φυτού του γένους ερυθρόξυλου, καθώς και οποιουδήποτε άλλου φυτού από το οποίο παράγονται ναρκωτικές ουσίες, η παραγωγή και η εκχύλιση ναρκωτικών ουσιών,

⁸⁷ Ν. 4139/2013. Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις. (2013, Μάρτιος 20). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 74/20.03.2013). Ανάκτηση Νοέμβριος 2018, από ΦΕΚ Α 74/20.3.2013.

⁸⁸ Ν. 4509/2017. Μέτρα θεραπείας ατόμων που απαλλάσσονται από την ποινή λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής και άλλες διατάξεις. (2017, Δεκέμβριος 22). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ Α' 201/22.12.2017).

η χορήγηση ουσιών για υποκατάσταση της εξάρτησης κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων, η διεύθυνση καταστήματος στο οποίο γίνεται εν γνώσει του δράστη συστηματική διακίνηση ναρκωτικών, η χρηματοδότηση, η οργάνωση ή η διεύθυνση δραστηριοτήτων διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, η νόθευση ή η κατάρτιση ή η χρησιμοποίηση πλαστής ιατρικής συνταγής για τη χορήγηση ναρκωτικών με σκοπό τη διακίνησή τους, καθώς και η μεσολάβηση σε κάποια από τις πράξεις αυτές.»

Επιπρόσθετα, στο Άρθρο 50 του ν. 4139/2013 ορίζεται το πλέον αρμόδιο όργανο υπεύθυνο για την εκπόνηση εθνικής πολιτικής για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, το οποίο και είναι η Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών.

Μετά από προσοχή στα ανωτέρα άρθρα παρατηρείται πως οι νόμοι, όπως έχουν συγγραφεί, χαρακτηρίζονται από αυστηρή κατασταλτική αντιμετώπιση των εγκλημάτων της διακίνησης ναρκωτικών, όπου με βάση τον Ν. 3691/2008⁸⁹ άρθρο 3 εντάσσεται στην κατηγορία των εγκληματικών δραστηριοτήτων. Επίσης, ενσωματώνεται η εμπορία και η διακίνηση ναρκωτικών ως εγκληματική οργάνωση στο Ν. 3251/2004⁹⁰, στο άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα⁹¹, καθώς και στον Ν. 4478/2017⁹². Επιπλέον, σημαντικό είναι να αναφερθεί πως ισχύει για τις περιπτώσεις στ', η'-ια' του Άρθρου 8 του Ποινικού Κώδικα⁹³, επομένως και στο αδίκημα της διακίνησης ναρκωτικών, η «αρχή της παγκόσμιας Δικαιοσύνης». Τα συγκεκριμένα εγκλήματα θεωρούνται πως αποτελούν σοβαρή απειλή για τη διεθνή έννομη τάξη, ενώ οι δράστες αυτών των εγκλημάτων χαρακτηρίζονται από την πλειοψηφία των πολιτισμένων κρατών ως ιδιαίτερα επικίνδυνοι. Δηλαδή, για το συγκεκριμένο έγκλημα οι Ελληνικοί Ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται τόσο σε ημεδαπούς όσο και σε αλλοδαπούς ανεξαρτήτως του τόπου τελέσεως του αδικήματος με αποτέλεσμα οι Ελληνικές αρχές

⁸⁹ Ν. 3691/2008. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις . (2008, Αύγουστος 8). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 166/08.08.2008).

⁹⁰ Ν. 3251/2004. Ευρωπαϊκό Ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2829/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις. (2004, Ιούλιος 13). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 127/13.07.2004).

⁹¹ Άρθρο 187Α - Τρομοκρατικές πράξεις. (2017, Ιούνιος 26). Ποινικός Κώδικας .

⁹² Ν. 4478/2017. (2017, Ιούνιος 23). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 91/ 23.06.2017).

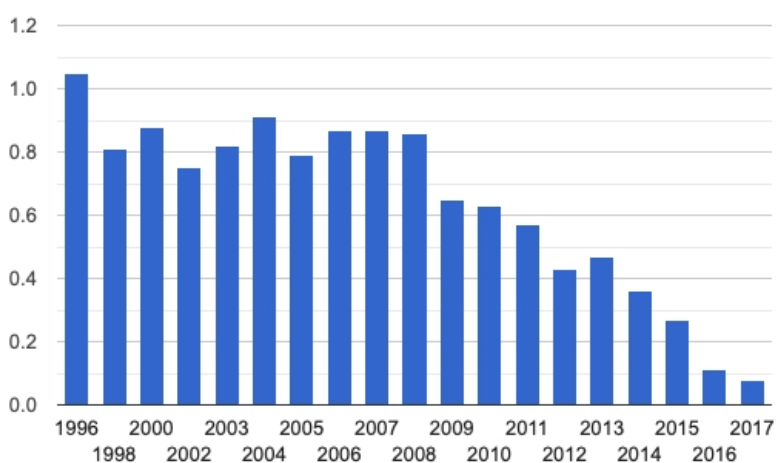
⁹³ Άρθρο 8 - Εγκλήματα στην αλλοδαπή που τιμωρούνται πάντοτε κατά τους ελληνικούς νόμους. (2014, Ιούνιος 27). Ποινικός Κώδικας.

να έχουν τη δικαιοδοσία ανεξαρτήτως του αν οι πράξεις αυτές τελέστηκαν από ημεδαπό ή αλλοδαπό.⁹⁴

Συμπληρωματικά στην ανάλυση του ελληνικού νομικού πλαισίου παρεντίθενται τα Διαγράμματα 12 & 13. Στον Διάγραμμα 12 παρουσιάζεται η εμπιστοσύνη που υπάρχει από τους πολίτες προς το κράτος δικαίου, την τήρηση των κανόνων και των συμφωνιών, αλλά και την εμπιστοσύνη προς τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές, η οποία καταγράφει μια αρκετά μεγάλη πτωτική τάση ειδικότερα την τελευταία δεκαετία. Ακόμη πιο εμφανής είναι και η πίστη των πολιτών στην ύπαρξη διαφθοράς και ότι αρκετό μεγάλο ποσοστό της δημόσιας εξουσίας ασκείται για ιδιωτικό όφελος, με τιμές που φτάνουν υπό του μηδενός. Γι' αυτό και γίνονται συστάσεις από την Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης, GRECO, προς συμμόρφωση και εφαρμογή προτύπων επαγγελματικής δεοντολογίας και ακεραιότητας, αλλά και την ευαισθητοποίηση σε θέματα δωροδοκίας και άλλων αδικημάτων που σχετίζονται με τη διαφθορά, για τους δικαστές και τους εισαγγελείς, χωρίς βέβαια μεγάλη επιτυχία.⁹⁵

Διάγραμμα 12

Πίστη στις Αστυνομικές & Δικαστικές Αρχές και στην ύπαρξη κράτους δικαίου στην Ελλάδα

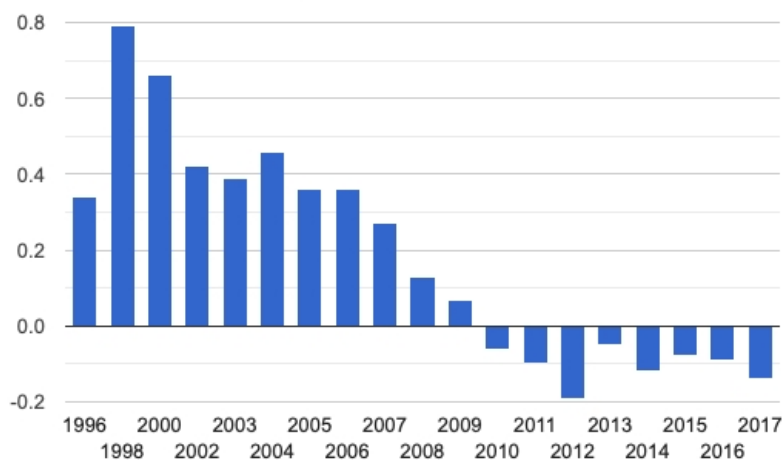

Πηγή: Global Economy. (2018). *Greece: Rule of law*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.theglobaleconomy.com/Greece/wb_ruleoflaw/, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].

⁹⁴ Τριανταφυλλίδη, Ν. (2016). *Η αρχή της παγκόσμιας δικαιοσύνης: Θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις*. Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Αθήνα.

⁹⁵ GRECO - Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς. (2017, Οκτωβρίου 18). *Greco-RC 4 (2017) 20 - Τέταρτος Κύκλος Αξιολόγησης- Πρόληψη διαφθοράς βουλευτών, δικαστών και εισαγγελέων*. Συμβούλιο της Ευρώπης, σελ. 22. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://rm.coe.int/-greco-77-16-18-2017-/168078f080>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].

Διάγραμμα 13
Πίστη στην ύπαρξη ελέγχου της διαφθοράς στην Ελλάδα

Πηγή: The Global Economy. (2018). *Greece: Control of corruption*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.theglobaleconomy.com/Greece/wb_corruption/, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν αναπτυχθεί σημαντικές πολιτικές Drug policy, Security policy και Maritime security, στις οποίες η Ελλάδα πρέπει να εναρμονιστεί. Πιο συγκεκριμένα, η Ελλάδα έχει εναρμονιστεί στο Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για τα Ναρκωτικά (2013-2016), δημιουργώντας μία Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών για την περίοδο 2014-2020 και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για την περίοδο 2013-2016. Η στρατηγική αυτή εστιάζει στη μείωση της προσφοράς και της ζήτησης στον συντονισμό, την εκπαίδευση και τη διεθνή συνεργασία, κάτι για το οποίο υπεύθυνη είναι η Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών.⁹⁶ Βέβαια, η στρατηγική και το σχέδιο δράσης δεν έχουν λάβει την απαραίτητη έγκριση από τα αρμόδια όργανα. Παρόλα αυτά, όμως, οι στόχοι και οι δράσεις εφαρμόζονται ήδη.⁹⁷ Παράλληλα με την ανωτέρα πολιτική υπάρχει και η Ευρωπαϊκή Πολιτική περί Ασφάλειας (2015-2020), η οποία θέτει ως προτεραιότητες τα θέματα της αντιμετώπισης της τρομοκρατίας, του

⁹⁶ Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής. (2015). *Ετήσια Έκθεση - Η Κατάσταση του Προβλήματος των Ναρκωτικών και των Ουνοπνευματωδών στην Ελλάδα*, ΕΚΤΕΠΝ, Αθήνα, σσ. 1-2. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.ektepn.gr/Documents/PDF/Cover.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

⁹⁷ Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (2017), *Ελλάδα : Ετήσια έκθεση για τα ναρκωτικά 2017*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, σελ. 2. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/4526/TD0416907ELN.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

οργανωμένου εγκλήματος και του κυβερνοεγκλήματος.⁹⁸ Σχετικά με την εμπλοκή της Ελλάδας στην συγκεκριμένη πολιτική τίθεται το ζήτημα της διαχείρισης της μεταναστευτικής ροής στην Ανατολική Μεσόγειο. Η Ελλάδα, δηλαδή, οφείλει να δημιουργήσει μια εθνική στρατηγική για την επίλυση του μεταναστευτικού, το οποίο, μάλιστα, γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης από εγκληματικές εισροές.⁹⁹ Στο ίδιο πλαίσιο κινείται, τέλος, και η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ασφάλεια της Θάλασσας, όπου αποτελεί μία επιπλέον στρατηγική προστασίας των θαλάσσιων συνόρων από εγκληματικές ενέργειες.¹⁰⁰

3.2.3. Γεωπολιτικός Δείκτης Β3

Ως Γεωπολιτικός Δείκτης Β3 ορίζεται ο αριθμός των σχετικών αποφάσεων των Δικαιοδοτικών οργάνων της Αλβανίας. Στις επόμενες παραγράφους ακολουθεί η ποιοτική του ανάλυση.

Το 1994 εγκρίθηκε στην Αλβανία ο νόμος «περί ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών», ενώ συμπληρώθηκε με τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις με τους κανόνες παραγωγής, παρασκευής, εισαγωγής, εξαγωγής, ελέγχου, αποθήκευσης και εμπορίας των ναρκωτικών και των ψυχοτρόπων ουσιών, ο οποίος συμπεριλήφθηκε στον ποινικό κώδικα της Δημοκρατίας της Αλβανίας που εγκρίθηκε το 1995¹⁰¹. Στον συγκεκριμένο νόμο συμπεριλαμβάνεται και ο κατάλογος των ελεγχόμενων φαρμάκων.

Οι εθνικοί νόμοι περί ναρκωτικών στην Αλβανία περιλαμβάνονται στο Ποινικό Κώδικα (The Criminal Code of Albania) και ακολουθούν ορισμένα χαρακτηριστικά άρθρα του:

- *Manufacture and sale of narcotics (article 283)*

⁹⁸ European Commission, (28.4.2015). COM (2015) 185 final - *The European Agenda on Security*, Strasbourg. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

⁹⁹ European Commission – Press Release. (6 March 2019). *The European Agenda on Migration: EU needs to sustain progress made over the past 4 years*, Brussels. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1496_en.htm, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

¹⁰⁰ Ministry of Foreign affairs. (n.d.). *EU Maritime Security Strategy*, Hellenic republic. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://www.mfa.gr/en/foreign-policy/greece-in-the-eu/eu-maritime-security-strategy.html>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

¹⁰¹ Euralius. (2017, Μάιος 3). *Criminal Code of the Republic of Albania*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.euralius.eu/index.php/en/library/albanian-legislation/category/10-criminal-code/>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 11/1/2019].

- *Narcotics trafficking (article 283/a)*
- *Creating facilitations for acquisition and use of drugs (article 283/b)*
- *The cultivation of narcotic plants (article 284)*
- *Organizing and leading of criminal organizations (article 284/a)*
- *Aid in the detection of crime (article 284/b)*
- *Production and fabrication of narcotic and psychotropic substances (article 284/c)*
- *Possession, production and transportation of chemical substances (article 285)*
- *Adaptation of premises for drug use (article 285/a)*
- *Syringe disposal or abandonment (article 285/b)*
- *Promote the use of drugs (article 286)* ¹⁰²

Πιο συγκεκριμένα, τα άρθρα 283, 284, 285 και 286 του Αλβανικού Ποινικού Κώδικα, επιβάλλουν αυστηρές ποινικές κυρώσεις κατά της εμπορίας, της παραγωγής, της παρασκευής, της διανομής, της μεταφοράς, της συντήρησης και της πώλησης των ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών, όποιες και ας είναι αυτές¹⁰³. Η ποινή για την παραγωγή, την πώληση, τη διανομή, καθώς και την κατοχή των ουσιών είναι φυλάκιση 5-10 έτη και 7-15 έτη για την εμπορία. Οι συγκεκριμένες κυρώσεις καθίστανται πιο αυστηρές στην περίπτωση που διαπράχθηκαν αδικήματα είτε σε συνεργασία με εγκληματικές οργανώσεις είτε από τις ίδιες¹⁰⁴. Ειδικότερα, τα προαναφερθέντα άρθρα εξειδικεύουν τις ποινές για την παράνομη καλλιέργεια ναρκωτικών φυτών και την εμπορία ή την παραγωγή πρόδρομων ουσιών σε 3 με 7 χρόνια φυλάκισης, ενώ δεν ενδείκνυται κάποια ποινή σχετικά με την κατοχή μιας «ημερήσιας δοσολογίας» φαρμάκων για προσωπική χρήση. Γενικότερα, αποτελεί σύνθηρες φαινόμενο να επηρεάζεται η κρίση του δικαστή από την ποσότητα του κατασχεθέντος φαρμάκου όσον αφορά την απόφαση της ελάχιστης και της μέγιστης τιμωρίας για το αδίκημα¹⁰⁵.

¹⁰² Elezi, M., & Zenelaj, E. (2013). Drug Production and Trafficking in Albania. *International Journal of Social Sciences*, 11 (3), pp. 38-46.

¹⁰³ Euralius. (2017, Μάιος 3). *Criminal Code of the Republic of Albania*, pp. 103-106. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.euralius.eu/index.php/en/library/albanian-legislation/category/10-criminal-code/>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 17/1/2019].

¹⁰⁴ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2009). *Albania Country Overview 2009*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, p. 13. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/806/National_Report_Albania_2013_EN_4838_28.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 17/1/2019].

¹⁰⁵ Ο.π.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι οι προσθέσεις και οι αλλαγές που έγιναν στον Αλβανικό Ποινικό Κώδικα από το 2004 αναφορικά με τις εγκληματικές ομάδες. Ειδικότερα, θεσπίστηκαν ορισμένες βελτιώσεις σχετικά με τις κυρώσεις στα άτομα που συμμετέχουν σε εγκληματικές οργανώσεις (*CHAPTER XI/Article 333*), αλλά και τη δομή των οργανώσεων αυτών (*CHAPTER XI/Article 333/a*). Επίσης, σημαντικές αλλαγές έγιναν και στην διαδικασία εφαρμογής του Αλβανικού Ποινικού Κώδικα¹⁰⁶. Δηλαδή, ο εισαγγελέας έχει πλέον το δικαίωμα να επιτρέψει τη χρήση διαφόρων τύπων εξειδικευμένων μεθόδων, όπως για παράδειγμα την επιτήρηση, παρακολούθηση, μυστικές επιχειρήσεις, οι οποίες αποδεικνύονται αρκετά χρήσιμες και αποτελεσματικές για την εξάρθρωση εγκληματικών οργανώσεων και δικτύων, που σχετίζονται με τη διακίνηση ναρκωτικών. Το 2001 της 26ης Μαρτίου, η Βουλή της Αλβανίας ψήφισε τον Νόμο 8750 «On the prevention and fight against illegal trafficking of narcotics and psychotropic substances» θεσπίζοντας μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και των πρόδρομων ουσιών¹⁰⁷. Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι αλλαγές αυτές είχαν ως αποτέλεσμα τη χρήση πιο εκτενών μεθόδων έρευνας, όπως οι «ελεγχόμενες παραδόσεις» και οι «μυστικοί πράκτορες». Παράλληλα και σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο, προχώρησε και η ίδρυση και η λειτουργία μιας Εθνικής Επιτροπής, υπεύθυνης για τον Συντονισμό του έργου για την Καταπολέμηση των Ναρκωτικών. Στη συνέχεια το Σεπτέμβριου του 2004 με τον Νόμο 9271, αλλά και με τον Νόμο 9559 της 8ης Ιουλίου του 2006, τροποποιήθηκε ο Νόμος 7975, της 26ης Ιουλίου του 1995, σχετικά με «For narcotic and psychotropic substances», ο οποίος περιγράφει αναλυτικά τις κυρώσεις για την παραγωγή, την παρασκευή, την εισαγωγή, την εξαγωγή, την εμπορία και τη συντήρηση των ναρκωτικών και ψυχότροπων ουσιών¹⁰⁸. Ο νόμος 8874 της 29ης Μαρτίου 2002, «On Control of the Chemicals Used for the Illegal Manufacturing of the Narcotics and the Psychotropic Substances», αποσκοπεί στον έλεγχο του εμπορίου των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των παράνομων ναρκωτικών ουσιών, τη διακοπή της προμήθειας αυτών

¹⁰⁶ Euralius. (1995, 3 21). *Criminal Procedure Code of the Republic of Albania*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.euralius.eu/index.php/en/library/albanianlegislation/category/11-criminal-procedure-code/>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/10/2018].

¹⁰⁷ Gjinushi, S. (2001, March 26). *Law No. 8750 of 26 March 2001 On the Prevention and Fight Against the Trafficking of Psychotropic and Narcotics Substances*. United Nations Office on Drugs and Crime [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.unodc.org/res/cld/document/alb/law-8750_html/albania-law8750-26032001.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/10/2018].

¹⁰⁸ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2009) ό.π., p. 13.

των ουσιών αλλά και τις σχετικές κυρώσεις¹⁰⁹. Ο συγκεκριμένος νόμος εξουσιοδοτεί το Υπουργείο Υγείας να παράσχει άδειες για την εισαγωγή και την εξαγωγή αυτών των ουσιών, αλλά και για τον έλεγχο του εμπορίου τους. Σύμφωνα με τον νόμο, η Κεντρική Υπηρεσία Ελέγχου των Φαρμάκων, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, είναι υπεύθυνη για τη διερεύνηση σοβαρών παραβιάσεων των ανωτέρω κανόνων, οι οποίες αποτελούν ποινικά αδικήματα.

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, η εθνική στρατηγική της Αλβανίας για τη μείωση της ζήτησης των ναρκωτικών συντάχθηκε για πρώτη φορά την περίοδο μεταξύ του 2001 και του 2004 από το Υπουργείο Υγείας, “The Institute of Public Health and the Clinical Toxicology Service of TUHC“, με την αρωγή Τσέχων ειδικών στο πλαίσιο συνεργασίας των δύο χωρών. Η στρατηγική αυτή ενσωματώθηκε και στην επόμενη εθνική στρατηγική κατά των ναρκωτικών για την περίοδο 2004 με 2010. Σχετικά με την συγκεκριμένη στρατηγική θεωρήθηκε ολοκληρωμένη, καθώς καλύπτει τόσο τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών ουσιών όσο και τη μείωση της προσφοράς τους¹¹⁰. Στη δημιουργία αυτής της στρατηγικής συνέβαλαν όλοι οι κυβερνητικοί θεσμοί αλλά και μη κυβερνητικοί οργανισμοί, διεθνείς και μη, οι οποίοι σχετίζονται με την καταπολέμηση των ναρκωτικών και έχουν δράση στην Αλβανία. Παρατηρήθηκε πως μέσα από αυτή τη συνεργασία διαπιστώθηκε η σοβαρότητα του φαινομένου των ναρκωτικών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και η σημασία της μεταξύ των διαφόρων θεσμών, ενώ διαμορφώθηκε πλήρως το σχέδιο δράσης και οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των διαφόρων οργανισμών και φορέων για την περίοδο 2004 μέχρι το 2010. Εφαρμόζοντας αυτή τη στρατηγική ξεκίνησε σε μικρό βαθμό να δημιουργείται ένα γενικότερο πλαίσιο ελέγχου της επικράτειας σχετικά με την εξάλειψη του φαινομένου της διακίνησης των ναρκωτικών. Παρόλη, όμως, την προσπάθεια της δημιουργίας μιας στρατηγικής, το αποτέλεσμα δεν ήταν το επιθυμητό, καθώς η χρηματοδότηση ήταν ελλιπής, ενώ τα ζητήματα καταπολέμησης της διαφθοράς, του οργανωμένου εγκλήματος και της επιβολής του νόμου παρέμειναν ψηλά στις προτεραιότητες της κυβέρνησης χωρίς να υπάρξει κάποια αποτελεσματική λύση.

Ως συνέχεια αυτής της στρατηγικής ακολούθησε το έτος 2011 μια αντίστοιχη νέα στρατηγική για τα ναρκωτικά και η ολοκλήρωσή της το 2012. Υπεύθυνος φορέας

¹⁰⁹ Fijnaut, C., & Paoli, L. (2004). *Organised Crime in Europe: Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond*. Dordrecht, The Netherlands: Springer.

¹¹⁰ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2009). *ό.π.*, p. 13.

αποτελεί το Ινστιτούτο Δημόσιας Υγείας, ενώ το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την Εθνική Στρατηγική κατά των Ναρκωτικών για την περίοδο 2012-2016¹¹¹. Η διαφορά στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ότι υπάρχει μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση όσον αφορά την προσφορά ναρκωτικών και τη μείωση της ζήτησης τους, ενώ είναι πλήρως εναρμονισμένη με την αντίστοιχη στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά για την περίοδο 2005-2012¹¹² και το σχέδιο δράσης για τα ναρκωτικά 2009-2013 μεταξύ των χωρών της ΕΕ και των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων¹¹³. Ειδικότερα, η νέα αυτή στρατηγική βασίζεται σε τέσσερις κύριους άξονες: (i) τον στρατηγικό συντονισμό, (ii) τη μείωση της προσφοράς, (iii) τη μείωση της ζήτησης, (iv) και τη μείωση των βλαβών. Ο στόχος της στρατηγικής είναι η προστασία της δημόσιας ασφάλειας, της ζωής και της υγείας των ατόμων και των κοινοτήτων, ελαχιστοποιώντας τους κινδύνους και τυχόν άλλες συνέπειες που προκαλούνται από τα ναρκωτικά¹¹⁴. Επιπλέον, δόθηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές και τέθηκαν πολιτικές προς τη δημιουργία ενός ασφαλέστερου περιβάλλοντος για την κοινωνία, μειώνοντας τη διαθεσιμότητα και την πρόσβαση στις παράνομες ναρκωτικές ουσίες. Η συγκεκριμένη εθνική στρατηγική έγινε στο πλαίσιο της προσπάθειας ένταξης της Αλβανίας στην Ε.Ε. Παράλληλα, με την υλοποίηση αυτής της στρατηγικής, κατά την ίδια περίοδο πραγματοποιήθηκε μια συνεργασία μεταξύ των Ιταλικών και των Αλβανικών αστυνομικών αρχών με αρμοδιότητες, όπως η εναέρια παρακολούθηση του Αλβανικού εδάφους με τη βοήθεια Ιταλικών αεροσκαφών εξοπλισμένα με συσκευές υψηλής τεχνολογίας για την ανεύρεση καλλιέργειών κάνναβης¹¹⁵. Η τελευταία εθνική στρατηγική για την καταπολέμηση των ναρκωτικών έχει οριστεί για την περίοδο 2017 – 2021.

Όσον αφορά τη διεθνή νομοθεσία, η Αλβανία ενσωμάτωσε στο εθνικό της νομικό πλαίσιο τρεις συμβάσεις του Ο.Η.Ε. σχετικά με τα ναρκωτικά¹¹⁶. Πιο

¹¹¹ National Drugs Strategy 2012-2016. (2010, June 9). Republic of Albania.

¹¹² Στρατηγική της Ε.Ε. για τα ναρκωτικά (2005-2012) - 15074/04. (2004, Νοέμβριος 22). Βρυξέλλες: Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹¹³ EU Action Plan on Drugs 2013-2016. (2013, November 30). *Official Journal of the European Union*, IV (C351).

¹¹⁴ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2017). *Albania - National Drug Report 2017*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, p. 2. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/4700/National%20drug%20report_Albania.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 11/1/2019].

¹¹⁵ Kakarriqi, E., Ylli, A., Sulaj, Z., Bino, S., Bani, R., & Selfollari, S. (2014). *Albania: 2013 National Report (up-to 2012 Data) to the EMCDDA on Drug Situation: New Development, Trends and In-depth Information on Selected Issues*. Tirana: Institute of Public Health, p. 12. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/806/National_Report_Albania_2013_EN_4838_28.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 11/1/2019].

¹¹⁶ European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2009). *ό.π.*, p. 13.

συγκεκριμένα, οι συμβάσεις αυτές είναι οι ακόλουθες: η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά του 1988, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των ψυχοτρόπων ουσιών του 1971 και η Ενιαία Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1961 όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο του 1972. Οι προαναφερθείσες συμβάσεις έχουν ενσωματωθεί κυρίως στο νόμο 7895 της 27ης Ιανουαρίου 1995 «Περί του ποινικού κώδικα της Δημοκρατίας της Αλβανίας»¹¹⁷.

Επιπροσθέτως, το 2016 η Επιτροπή της Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης σχημάτισε μια θετική γνώμη προς τις συνταγματικές μεταρρυθμίσεις της Αλβανίας σχετικά με τη δικαστική εξουσία η οποία προέβλεπε μεταξύ άλλων και την αξιολόγηση των δικαστών και των εισαγγελέων.¹¹⁸ Οι ανωτέρω τροπολογίες ενεκρίθησαν από το Αλβανικό Κοινοβούλιο, όμως αμφισβητήθηκε η συνταγματικότητα του συγκεκριμένου νόμου. Μετά από επιστολή της Επιτροπής της Βενετίας εξετάστηκε η συμβατότητα του νόμου με τα διεθνή πρότυπα, όπου και εν τέλει εγκρίθηκε από το Αλβανικό Κοινοβούλιο.¹¹⁹ Ο ανωτέρω νόμος αφορά την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, της διαφάνειας και της ακεραιότητας προς το δικαστικό σώμα, καθώς και τη μη εμπλοκή της με το οργανωμένο έγκλημα, όπως αναφέρεται και στο άρθρο 176/1: *protecting and guaranteeing the democratic proper functioning of the Parliament, local governance bodies, constitutional or statutory bodies from the influence or participation in policy making and/or decision-making of senior officials, who have contacts with the persons involved in the organized crime.*¹²⁰ Η εφαρμογή του νόμου, μάλιστα, περί αξιολόγησης είναι μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Αλβανίας στην ΕΕ.

¹¹⁷ Euralius. (2017, Μάιος 3). *Criminal Code of the Republic of Albania*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.euralius.eu/index.php/en/library/albanian-legislation/category/10-criminal-code/>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 11/1/2019].

¹¹⁸ Venice Commission. (2018, August). *Annual report of Activities 2017 - European Commission for Democracy through Law*. Council of Europe, p. 11. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-RA\(2017\)001-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-RA(2017)001-e), τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 28/3/2019].

¹¹⁹ Venice Commission. (2016, December 9-10). *CDL-AD(2016)036-Albania - Amicus Curiae Brief for the Constitutional Court on the Law on the Transitional Re-evaluation of Judges and Prosecutors (The Vetting Law), adopted by the Venice Commission at its 109th Plenary Session*. Council of Europe, p.3. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2016\)036-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2016)036-e), τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 28/3/2019].

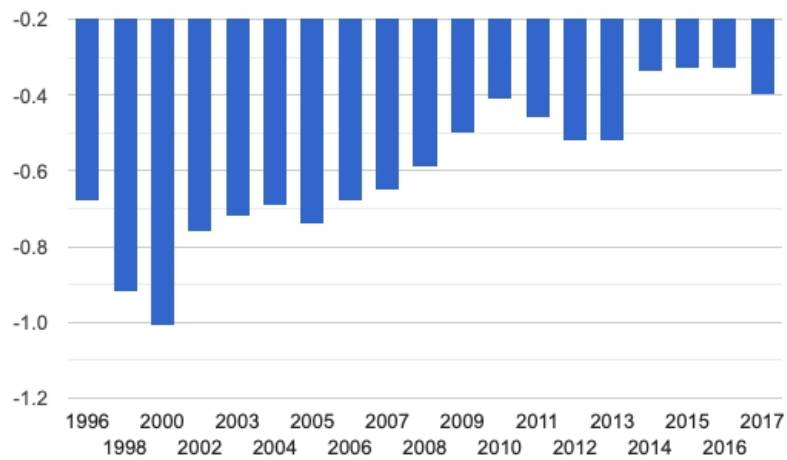
¹²⁰ Venice Commission. (2018, December 17). *CDL-AD (2018)034-Albania - Opinion on draft constitutional amendments enabling the vetting of politicians, adopted by the Venice Commission at its 117th Plenary Session*. Council of Europe, p. 4. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2018\)034-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2018)034-e), τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].

Στο πλαίσιο αυτό δρά και η Επιτροπή GRECO του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπου ενημερώνεται από τις Αλβανικές αρχές για την εξέλιξη των μεταρρυθμίσεων και την αξιολόγηση των δικαστών με σκοπό την καταπολέμηση της δωροδοκίας.¹²¹ Η συγκεκριμένη επαναξιολόγηση διεξάγεται βάσει τριών κριτηρίων: τον έλεγχο των περιουσιακών στοιχείων βάσει των αντίστοιχων δηλώσεων τους, των πιθανών επαφών τους με άτομα- μέλη του οργανωμένου εγκλήματος καθώς και την αξιολόγηση της ηθικής και επαγγελματικής τους συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένων των παραβιάσεων της επαγγελματικής δεοντολογίας και της καθυστέρησης της δικαστικής διαδικασίας.

Συμπληρωματικά με την ανάλυση του νομικού πλαισίου της Αλβανίας, σημαντική θεωρείται να γίνει και μια αναφορά στην αποτελεσματικότητα του δικαϊκού της συστήματος. Σύμφωνα με τα *Διαγράμματα 14 & 15*, παρατηρείται αρχικώς το μέγεθος της εμπιστοσύνης που υπάρχει στους κανόνες δικαίου της χώρας, στην τήρηση των νόμων και στις αστυνομικές αρχές. Το μέγεθος αυτό δεν βρίσκεται στα ιδανικότερα επίπεδα, καθώς βρίσκεται υπό του μηδενός, αλλά έχουν μια τάση βελτίωσης με την πάροδο των χρόνων. Αντίστοιχα είναι και τα στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη διαφθοράς στη χώρα και το πόσο πιστεύεται ότι η εξουσία αποσκοπεί σε ιδιωτικό και όχι κοινό όφελος. Και σε αυτή την περίπτωση τα δεδομένα έχουν αρνητικό πρόσημο, αλλά παρόλα αυτά διακρίνεται μια ανοδική τάση βελτίωσης του επιπέδου της διαφθοράς, το οποίο επιβεβαιώνει και τις προσπάθειες εξέλιξης που διαπιστώνονται από την Επιτροπή της Βενετίας, που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

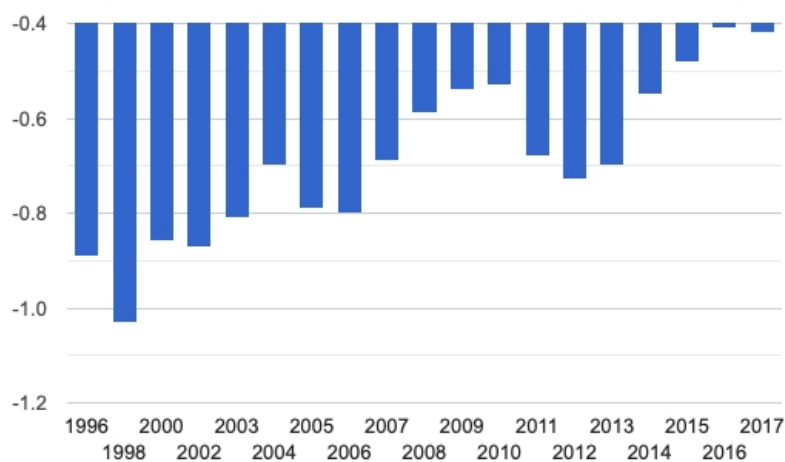
¹²¹ GRECO- Group of States against Corruption. (2018, June 18-22). *Greco RC4(2018)4 -Fourth Evaluation Round- Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors - Albania*. Council of Europe. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://rm.coe.int/greco-rc4-2018-4-fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-resp/16808c3a35>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].

Διάγραμμα 14
Πίστη στις Αστυνομικές & Δικαστικές Αρχές και στην ύπαρξη κράτους δικαίου στην Αλβανία

Πηγή: Global Economy. (2018). *Albania: Rule of law*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.theglobaleconomy.com/Albania/wb_ruleoflaw/, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 12/1/2019].

Διάγραμμα 15
Πίστη στην ύπαρξη ελέγχου της διαφθοράς στην Αλβανία

Πηγή: The Global Economy. (2018). *Albania: Control of corruption*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.theglobaleconomy.com/Albania/wb_corruption/, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 12/1/2019].

Συμπερασματικά, για το νομικό πλαίσιο της Αλβανίας παρατηρείται πως είναι ιδιαίτερα αναγκαίες ορισμένες βελτιώσεις στο εθνικό ποινικό δίκαιο. Συνεπώς, η δημιουργία αυστηρότερων πολιτικών όσον αφορά τα αδικήματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη εγκληματικών δραστηριοτήτων και διακίνησης ναρκωτικών θα ωφελούσε αρκετά στη μείωση της διακίνησης ναρκωτικών, καθώς και η πιθανότητα

δήμευσης των περιουσιακών στοιχείων, τα οποία προέρχονται από τα παράνομα έσοδα των εγκληματικών δραστηριοτήτων.

4. Γεωπολιτικό Υπόδειγμα

Η ανωτέρω συστημική γεωπολιτική ανάλυση για το γεωπολιτικό σύστημα Ελλάδα – Αλβανίας και με μελετώμενους πυλώνες, τον πυλώνα Άμυνας-Ασφάλειας και τον πυλώνα Πολιτικής, μας οδηγούν στη δημιουργία του γεωπολιτικού υποδείγματος, δηλαδή του υποδείγματος τάσεων ανακατανομής ισχύος. Οι τάσεις αυτές, σύμφωνα με τη θεωρία της Σ.Γ.Α., παράγονται από τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των γεωπολιτικών δεικτών που χρησιμοποιήθηκαν, ενώ απαντώνται και τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν αρχικώς.

Λαμβάνοντας υπόψη τους γεωπολιτικούς δείκτες A1-A2 & B1-B2-B3 που αναλύθηκαν, εξάγονται τα παρακάτω συμπεράσματα.

Αρχικώς, για το Γεωπολιτικό Δείκτη A1 σχετικά με το ποσοστό διακινητών ναρκωτικών και τις υπηκοότητες των κατηγορηθέντων στο υποσύστημα της περιφέρειας Ηπείρου και της Αλβανίας, παρατηρείται μια αυξητική τάση στους κατηγορηθέντες διακινητές ναρκωτικών ουσιών κατά την περίοδο 2010 με 2017, ενώ το 20% αυτών των κατηγορηθέντων κατάγονταν από την Αλβανία. Επιπλέον, ο Γεωπολιτικός Δείκτης A2 σχετικά με το είδος της ναρκωτικής ουσίας που προτιμάται για διακίνηση στο ίδιο υποσύστημα, είναι η ακατέργαστη κάνναβη, η οποία εμφανίζεται πρώτη με συντριπτική ποσοστιαία διαφορά σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ουσίες που ακολουθούν. Να υπενθυμισθεί, ότι η Αλβανία αποτελεί την κατεξοχήν χώρα παραγωγής κάνναβης στην περιοχή. Έτσι, συμπεραίνεται πόσο μεγάλο μέρος της διακίνησης εντός της περιφέρειας Ηπείρου καταλαμβάνουν οι αλβανικές ομάδες διακίνησης ναρκωτικών.

Στο δεύτερο προς μελέτη υποσύστημα της περιφέρειας Ιονίων Νήσων και της Αλβανίας και για το Γεωπολιτικό Δείκτη A1 σχετικά με το ποσοστό διακινητών ναρκωτικών και τις υπηκοότητες των κατηγορηθέντων, φάνηκε ακόμη μεγαλύτερη άνοδος για την ίδια χρονική περίοδο σχετικά με τους κατηγορηθέντες διακινητές συγκριτικά με το προηγούμενο υποσύστημα που αναφέρθηκε. Βέβαια, παραμένουν στη δεύτερη θέση με ελαφρώς μικρότερο ποσοστό από το πρώτο υποσύστημα οι Αλβανοί διακινητές. Όσον αφορά το Γεωπολιτικό Δείκτη A2 και τις ναρκωτικές ουσίες που διακινούνται σε αυτό το υποσύστημα, η αγορά περιορίζεται σχεδόν μόνο σε δύο είδη ουσιών. Δηλαδή, το 70% ανήκει στη διακίνηση δενδρυλλίων ινδικής κάνναβης, ενώ το υπόλοιπο 29% ανήκει στη διακίνηση ακατέργαστης κάνναβης. Και στην συγκεκριμένη περίπτωση, όπως και προηγουμένως, η χώρα προέλευσης των ουσιών είναι η Αλβανία,

ενώ αρκετά μεγάλη είναι η συμμετοχή των Αλβανών διακινητών. Συνεπώς, και στο υποσύστημα της περιφέρειας Ιονίων Νήσων και Αλβανίας πρωταγωνιστικό ρόλο παίζουν οι ναρκωτικές ουσίες παραγόμενες στην Αλβανία, ενώ παράλληλα διευκολύνεται η είσοδος τους στο υποσύστημα εξαιτίας των υδάτινων συνόρων.

Για τον Γεωπολιτικό Δείκτη B1 και την ανάλυση των συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά, συμπεραίνεται πως και οι δύο χώρες του γεωπολιτικού συμπλόκου, Ελλάδα και Αλβανία, υπάγονται και συμμετέχουν και στις τρεις (3) κύριες συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για τα ναρκωτικά (The Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol, The Convention on Psychotropic Substances of 1971, The United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances of 1988). Όμως η ειδοποιός διαφορά τους είναι η μεγάλη χρονική διαφορά συμμετοχής των δύο χωρών στις Συνθήκες αυτές. Στον Πίνακα 8 φαίνεται συγκριτικά το αποτέλεσμα, και συγκεκριμένα η διαφορά των 16, 26 και 9 χρόνων για κάθε Συνθήκη αντίστοιχα. Βέβαια, οι Συμβάσεις αυτές όσο ολοκληρωμένες και ουσιαστικές και αν είναι, δεν υπάρχει κάποιο υπεύθυνο όργανο προκειμένου να επιβάλλει τυχόν κυρώσεις στις χώρες σε περίπτωση μη υπακοής και τήρησης των κανόνων. Εφόσον, λοιπόν, δεν τηρούνται στο μέγιστο οι Συμβάσεις αυτές το φαινόμενο της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών στο υπο-ανάλυση γεωπολιτικό σύμπλοκο διαιωνίζεται.

Πίνακας 8

Χρονικά Στοιχεία Ελλάδας – Αλβανίας σχετικά με τις Συμβάσεις περί Ναρκωτικών

	Ελλάδα	Αλβανία	
	Έτος Επικύρωσης	Έτος Προσχώρησης	Χρονική Διαφορά
Ενιαία Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1961 όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο του 1972	12/07/1985	14/08/2001	16
Σύμβαση για τις Ψυχοτρόπες Ουσίες	10/02/1977	24/01/2003	26
Διεθνής Σύμβαση κατά της Παράνομης Διακίνησης Ναρκωτικών και Ψυχοτρόπων Ουσιών	28/01/1992	27/06/2001	9

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Οι δύο τελευταίοι Γεωπολιτικοί Δείκτες που αναλύθηκαν, B2 & B3, αναφέρονται στο νομικό πλαίσιο της Ελλάδας και της Αλβανίας αντίστοιχα και

παρατηρείται πως και οι δύο χώρες του συστήματος έχουν δημιουργήσει νόμους σχετικούς με τη διακίνηση των ναρκωτικών και την καταπολέμηση του φαινομένου αυτού. Συγκρίνοντας, όμως, τα δεδομένα που αναλύθηκαν στην γεωπολιτική ανάλυση, και παρουσιάζονται ομαδοποιημένα στον Πίνακα 9, είναι εμφανής αρχικώς η χρονική διαφορά, όπως και στον προηγούμενο γεωπολιτικό δείκτη, μεταξύ της δημιουργίας του νομικού πλαισίου στη μία και στην άλλη χώρα του γεωπολιτικού συστήματός, με την Ελλάδα σαφώς να προηγείται χρονικά της Αλβανίας. Παράλληλα, παρατηρείται πως το νομικό πλαίσιο και των δύο χωρών αναφέρεται ξεχωριστά στην έννοια και στην ποινή της «διακίνησης», ενώ και στις δύο των περιπτώσεων δίδεται βαρύτητα στην έννοια των εγκληματικών οργανώσεων και στη δημιουργία μιας Επιτροπής Υπεύθυνης για την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών. Βέβαια, η ειδοποιός διαφορά των δύο συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, η οποία και έχει μεγαλύτερη αξία, εκτός από την χρονολογική, είναι η αποτελεσματικότητα του καθενός συστήματος, όπως φαίνεται συγκριτικά στον Πίνακα 9. Χαρακτηριστικό γνώρισμα της αλβανικής δικαιοσύνης, αλλά και της γενικότερης λειτουργίας του συστήματος αποτελεί σε μεγάλο βαθμό η ύπαρξη της διαφθοράς. Οι περιπτώσεις διαφθοράς μεταξύ των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος και του δικαστικού συστήματος, αλλά και των αρχών γενικότερα, είναι αρκετές. Συνεπώς, η απόδοση δικαιοσύνης στην Αλβανία επισκιάζεται από τη διαφθορά.

Πίνακας 9
Στοιχεία Νομικού Πλαισίου Ελλάδας - Αλβανίας

Νομικό Πλαίσιο	Ελλάδα	Αλβανία
Έτος Εμφάνισης νόμου περί Ναρκωτικών	1919	1994
Ανάλυση της Έννοιας της Διακίνησης	Ναι	Ναι
Ποινή Φυλάκισης για τη Διακίνηση	8 έτη	7-15 έτη
Αναφορά στην Έννοια των Εγκληματικών Οργανώσεων	Ναι	Ναι
Επιτροπή Υπεύθυνη για την Καταπολέμηση των Ναρκωτικών	Ναι	Ναι
Εμπιστοσύνη στο κράτος δικαίου και στις αστυνομικές αρχές	Θετική	Αρνητική

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Συμπληρωματικά, σημαντικό ρόλο στην εξαγωγή συμπερασμάτων διαδραμάτισαν και τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν για την ανάλυση της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, για τις διαδρομές, τις ποσότητες, τα μέσα διακίνησης και τα δίκτυα προσώπων και οργανώσεων ακολουθούν τα παρακάτω στοιχεία. Τα δύο υπό-μελέτη υποσυστήματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διακίνηση, καθώς βρίσκονται στο μέσον της «Βαλκανικής οδού» και αποτελούν σταθμούς διαμετακόμισης προς άλλες χώρες. Οι οδοί διακίνησης που επιλέγονται για το σύμπλοκο Ελλάδας – Αλβανίας είναι πολλαπλοί, είτε δια μέσου θαλάσσης είτε δια μέσου των χερσαίων συνόρων και μεταφέρονται κυρίως ποσότητες κάνναβης προερχόμενες από την Αλβανία είτε με χώρα προορισμού την Ελλάδα είτε άλλες χώρες. Με την πάροδο του χρόνου αποδείχθηκε πόσο πολύ εξελίσσονται και οι τρόποι μεταφοράς και διακίνησης των ναρκωτικών ουσιών που έχουν συλληφθεί στο συγκεκριμένο σύστημα. Τέλος, παρατηρήθηκε η μεγάλη συμμετοχή που υπάρχει από Αλβανούς διακινητές, αλλά και η συνεργασία τους με Έλληνες διακινητές.

Σχετικά με το ερώτημα εάν υπάρχει αλληλοσύνδεση μεταξύ των ομάδων διακίνησης ναρκωτικών και του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά και με τις ανατρεπτικές εξτρεμιστικές δραστηριότητες για το συγκεκριμένο σύμπλοκο, εξήχθησαν τα εξής συμπεράσματα. Οι ομάδες διακίνησης ναρκωτικών, όπως εξετάστηκαν, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τις ομάδες οργανωμένου εγκλήματος, καθώς εξαίρεση αποτελούν οι περιπτώσεις μεμονωμένων περιστατικών διακίνησης ναρκωτικών. Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος, όπως φάνηκε από τα δεδομένα, δεν περιορίζονται μόνο σε έναν τομέα παράνομης διακίνησης, αλλά εξαπλώνονται σε περισσότερους. Με το πέρασμα του χρόνου το φαινόμενο αυτό γίνεται ολοένα και συχνότερο ιδιαίτερα στις ομάδες που προέρχονται από την Αλβανία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνεται η επικινδυνότητα των ομάδων αυτών προς την Ελλάδα, καθώς εάν θα μπορούσε να θεωρηθεί η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ως η «λιγότερο επικίνδυνη» δραστηριότητα, τότε η εξάπλωση των δραστηριοτήτων του οργανωμένου εγκλήματος, όπως η εμπορία όπλων και ανθρώπων, θα δυσχέραινε σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό τη θέση της Ελλάδας. Αντίθετα, δεν θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε την ίδια σχέση του οργανωμένου εγκλήματος με τις ανατρεπτικές εξτρεμιστικές δραστηριότητες. Στο υπο-ανάλυση, δηλαδή, γεωπολιτικό σύστημα δεν

βρέθηκαν ανάλογα παραδείγματα σε εκθέσεις της Europol ή άλλες επίσημες «ανοιχτές» πηγές, όπου να ονοματίζονται οι ομάδες διακίνησης ναρκωτικών είτε από την Αλβανία είτε από την Ελλάδα, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε ούτε να επιβεβαιώσουμε ούτε να διαψεύσουμε στο συγκεκριμένο πόνημα τη σύνδεσή τους αυτή. Παρόλα αυτά, όμως, δεν μπορεί να διαψευσθεί πως με την πάροδο του χρόνου παγκοσμίως υπάρχουν αυξανόμενα παραδείγματα ομάδων διακίνησης ναρκωτικών που συνεργάζονται με τρομοκρατικές οργανώσεις, ενώ η σχέση τους αφορά τουλάχιστον την εξασφάλιση οικονομικών πόρων.

Αφού παρουσιάστηκαν τα συμπεράσματα της ανάλυσης των γεωπολιτικών δεικτών και απαντήθηκαν και τα ερευνητικά ερωτήματα επανερχόμαστε στην υπόθεση έρευνας. Ως υπόθεση έρευνας είχε οριστεί η διαρκώς επιδεινούμενη/ θετικά κλιμακούμενη διακίνηση ναρκωτικών από την Αλβανία προς την Ελλάδα. Συμπερασματικά, καταλήγουμε στη διαπίστωση πως επιβεβαιώνεται η υπόθεσή της έρευνας, καθώς διαφαίνεται μια αυξανόμενη τάση τα τελευταία έτη της εισροής ναρκωτικών ουσιών από την Αλβανία στο εσωτερικό της Ελλάδας γενικά, αλλά και εξειδικευμένα στα δύο υποσυστήματα που μελετήθηκαν, της περιφέρειας Ηπείρου και Ιονίων Νήσων. Ο γεωπολιτικός παράγοντας που τέθηκε προς ανάλυση στο σύμπλοκο Ελλάδας – Αλβανίας, δηλαδή η διακίνηση ναρκωτικών, φαίνεται πως επηρεάζει την ανακατανομή ισχύος στην περιοχή αυτή.

Πιο συγκεκριμένα, ο Πυλώνας της Άμυνας – Ασφάλειας επηρεάζεται, καθώς οι ομάδες διακίνησης ναρκωτικών, οι οποίες αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου, δεν περιορίζονται μόνο στην συγκεκριμένη δραστηριότητα, αλλά όπως αποδείχθηκε δραστηριοποιούνται επίσης και στην διακίνηση ανθρώπων και την εμπορία όπλων, με αποτέλεσμα να διακυβεύεται η ασφάλεια των πολιτών και η συνοχή του κοινωνικού ιστού. Συνεπώς, οι αρχές της Ελλάδας θα χρειαστεί να επενδύσουν περισσότερους πόρους και ανθρώπινο δυναμικό στα δύο υπο-μελέτη υποσυστήματα, για την προστασία και την ασφάλεια της χώρας γενικότερα. Στο γενικότερο, μάλιστα, πλαίσιο ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Αλβανίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, απαραίτητη και αναγκαία θεωρείται η ουσιαστική και αποτελεσματική εφαρμογή από την υποψήφια χώρα, στρατηγικών και πολιτικών που διαχειρίζονται θέματα ασφαλείας, ώστε να διευκολυνθεί ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη της χώρας, αλλά και να εδραιωθεί η ανάπτυξη σχέσεων καλής γειτονίας με την Ελλάδα, χώρας - μέλους της Ε.Ε. Σε περίπτωση που προχωρήσουν οι ενταξιακές διαδικασίες της Αλβανίας στην Ε.Ε και αποτελέσει πραγματικό γεγονός η ελεύθερη

διακίνηση ανθρώπων, κεφαλαίων και αγαθών, θα απαιτηθούν οι επιπλέον πόροι που προαναφέρθηκαν, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της διακίνησης ναρκωτικών από την Αλβανία.

Στον Πυλώνα της Πολιτικής, η επιρροή του γεωπολιτικού παράγοντα επηρεάζει το κύρος των εμπλεκόμενων χωρών, την αξιοπιστία τους κατά τη συμμετοχή τους σε διεθνείς οργανισμούς και διεθνείς συναντήσεις, αλλά και την εξασφάλιση πιστώσεων από τρίτους διεθνείς οργανισμούς και υπερεθνικές τραπεζικές δομές. Έτσι, χρήσιμο για τις ηγεσίες των δύο κρατών και ωφέλιμο για τους λαούς τους, είναι να προηγηθεί η υλοποίηση ριζικών αλλαγών στις θεσμικές δομές και στις Αρχές της Αλβανίας, ακόμα και με την οικονομική βοήθεια, την τεχνική υποστήριξη και τη συνεργασία της Ελλάδος. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προσανατολισμού της Αλβανίας φαίνεται και η ανάγκη της Αλβανικής πολιτικής ηγεσίας να αποκοπεί από παλιές πρακτικές ανομίας, παραβατικότητας και διαφθοράς, που την εκθέτουν. Καθώς οι μεταρρυθμίσεις αποτελούν προϋπόθεση για την Ευρωπαϊκή της πορεία, μπορεί η Αλβανία να βρει την Ελλάδα, αλλά και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, ως υποστηρικτές σε αυτό το εγχείρημα της, κλείνοντας ένα αρνητικό κεφάλαιο του παρελθόντος και προσδοκώντας σε αύξηση αναπτυξιακών δράσεων, αλληλεγγύης και οικονομικών ωφελημάτων για αυτή και συνολικά τις δύο χώρες του γεωπολιτικού συμπλόκου. Γι' αυτό απαιτείται η αμφίπλευρη ενημέρωση, επικοινωνία, αξιοποίηση στο βέλτιστο βαθμό των πόρων και η σωστή υλοποίηση των αποφάσεων ώστε να οδηγηθούν προς αυτή την κατεύθυνση.

5. Επίλογος

Περίληπτικά, η γεωπολιτική θέση της Ελλάδας την καθιστά εξαιρετική δίοδο για τη διακίνηση ναρκωτικών προς τις γειτονικές χώρες, καθώς υπάρχουν πολλοί τρόποι πρόσβασης. Η Αλβανία αποτελεί όπως διαπιστώθηκε κατά κύριο λόγο χώρα παραγωγής ναρκωτικών ουσιών και ειδικότερα κάνναβης, ενώ οι Αλβανοί διακινητές ναρκωτικών συνεχίζουν να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στα υποσυστήματα και στο γεωπολιτικό σύμπλοκο, γενικότερα. Παράλληλα, παρατηρήθηκε η διαρκής εξέλιξη των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων όσον αφορά τα τεχνολογικά μέσα και τις μεθόδους διακίνησης των ναρκωτικών ουσιών, τα οποία οφείλονται και στην οικονομική τους ευχέρεια που προκύπτει από ποικίλες παράνομες δραστηριότητες. Επιπλέον, η διαφθορά που υπάρχει στις χώρες του συμπλόκου δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο την σωστή λειτουργία των αρχών, ενώ οι Διεθνείς Συνθήκες φαίνεται να μην λαμβάνουν την προσοχή που τους αρμόζει.

Συνοπτικά, διαπιστώνεται η επιτακτική ανάγκη να διασφαλιστεί ότι η μείωση της ζήτησης ναρκωτικών και η αστυνόμευση στην περιοχή θα μετατραπεί σε κύρια πολιτική προτεραιότητα στο σύμπλοκο Ελλάδας – Αλβανίας, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή. Σημαντικό βήμα στη διαδικασία πρόληψης και καταπολέμησης της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών από την Αλβανία στην Ελλάδα, αποτελεί η ουσιαστική συνεργασία των δύο χωρών μέσω διμερούς πολιτικής συμφωνίας με απευθείας εφαρμογή σε τριπλό επίπεδο, στρατηγικό – επιχειρησιακό - τακτικό και με ουσιαστική εμπλοκή των συγκεκριμένων επιπέδων των Αρχών Ασφαλείας.

Σε στρατηγικό επίπεδο οι θεσμοί της πολιτικής των δύο χωρών μπορούν να χαράξουν κοινές πολιτικές δράσεις και στόχους, ενώ σε επιχειρησιακό επίπεδο οι αστυνομικές υπηρεσίες και δικαστικές Αρχές μπορούν να συνεργαστούν, να επικοινωνούν, να ανταλλάσσουν πληροφορίες προς διευκόλυνσή τους και να επιλέγουν τους καταλλήλως επιλεγμένους ανθρώπους για την υλοποίηση των σχεδίων τους. Ως πρώτη προτεραιότητα προκρίνεται, επίσης, η ανάπτυξη άμεσων παρεμβατικών μέτρων αστυνόμευσης της συνοριακής γραμμής με την σταδιακή ανάπτυξη επάλληλων γραμμών δειγματοληπτικών ελέγχων. Η συγκεκριμένη διμερής συμφωνία θα μπορούσε να εξελιχθεί και να αναπτυχθεί σταδιακά ως συνεργασία σε ευρύτερους τομείς, όπως εκπαίδευσης αστυνομικού προσωπικού της Αλβανίας στην ΕΛΑΣ, αλλά και υποστήριξης με τεχνολογικό εξοπλισμό και στελέχη της ΕΛΑΣ σε ειδικές δράσεις, όπου υπάρχει υψηλή τεχνογνωσία και υποδομή. Τέλος, σε τακτικό επίπεδο προτείνεται

η φύλαξη των υδάτινων συνόρων μέσω πολλαπλών περιπολιών και από τις δύο πλευρές, ο δειγματοληπτικός έλεγχος διερχόμενων φυσικών προσώπων και σκαφών και η σύννομη κυκλοφορία των ιδιωτικών σκαφών υπό την επίβλεψη των αρχών, παράλληλα με την ορθή και διαφανή απόφαση των δικαστών. Οι έλεγχοι αυτοί θα λειτουργούν επιπλέον προληπτικά και θα επιβάλλουν την αποτροπή εμφάνισης παράνομων συμπεριφορών από πλευράς των κρατικών παραγόντων, καθόσον η εξασφάλιση ανοχής από το ένα κλιμάκιο ελέγχου δεν μπορεί να εγγυηθεί την εξασφάλιση ανοχής και από τα επόμενα κλιμάκια ελέγχου. Βέβαια, η ολοκλήρωση της υλοποίησης των προτάσεων αυτών πιθανότατα να βρεθεί αντιμέτωπη με αρκετά εμπόδια μέχρι να πραγματοποιηθεί ολοκληρωτικά.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω εξήχθη το συμπέρασμα πως επικρατεί μια γενικότερη αστάθεια στο γεωπολιτικό πεδίο έχοντας ως αρχικό αίτιο τον γεωπολιτικό παράγοντα της διακίνησης ναρκωτικών.

Τέλος, με το πέρας της συγγραφής της παραπάνω έρευνας διαπιστώθηκαν ορισμένες ακαδημαϊκές ελλείψεις στη βιβλιογραφία σχετικά με το θέμα που αναπτύχθηκε. Γι' αυτό το λόγο, παρουσιάζονται ακολούθως πιθανές προτάσεις για περαιτέρω έρευνα. Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα θα αποτελούσε η παρουσίαση εις βάθος των συνεπειών της διακίνησης ναρκωτικών στο σύμπλοκο Ελλάδας – Αλβανίας από την σκοπιά του γεωπολιτικού πυλώνα της οικονομίας. Δηλαδή, θα μπορούσε να εξετασθεί η διακίνηση ναρκωτικών ως γεωπολιτικός παράγοντας, ο οποίος επηρεάζει την οικονομία των δύο χωρών. Επιπλέον, η περαιτέρω ανάλυση του πολιτικού πυλώνα θα εξήγαγε σημαντικά ερευνητικά αποτελέσματα, καθώς θα μπορούσε να διαπιστωθεί ο βαθμός στον οποίο εφαρμόζεται το νομικό πλαίσιο σχετικά με τη διακίνηση, αλλά και το μέγεθος της διαφθοράς στο σύστημα δικαιοσύνης, αλλά και στις αστυνομικές αρχές των χωρών.

Χάρτης 1
Γεωπολιτικό Σύμπλοκο Ελλάδας - Αλβανίας

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Χάρτης 2
Γεωπολιτικά Υποσυστήματα

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Χάρτης 3

Διαδρομές Διακίνησης Ναρκωτικών στο Νότιο Βαλκανικό Άξονα

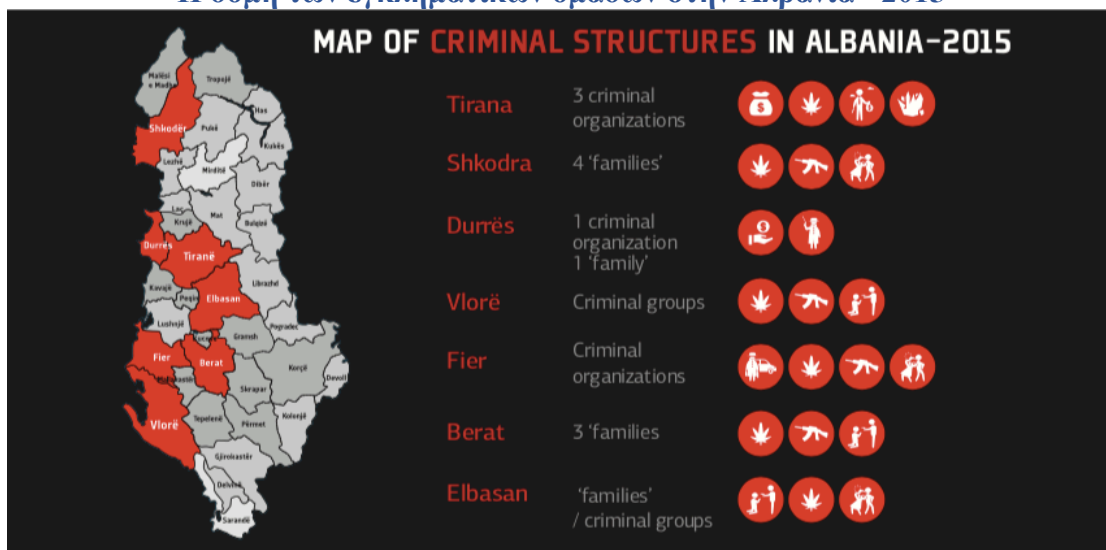
Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Χάρτης 4
Οδοί Διακίνησης Ναρκωτικών στα Υποσύστημα

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Χάρτης 5
Η δομή των εγκληματικών ομάδων στην Αλβανία - 2015

Πηγή: Zhilla, F., & Lamallari, B. (2016). *Evolution of Albanian Organized Crime*. Tirana: Open Society Foundation for Albania, p. 7.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Βιβλία & Έρευνες

- Καψάσκης, Δ. (1953). *Κυνηγοί του Εγκλήματος*. Αθήνα: Τυπογραφικαί Εργασίαι Υιών Στεφ. Ι. Μαυράκη.
- Μάζης, Ι. Θ. (2012). *Μεταθεωρητική κριτική διεθνών σχέσεων και γεωπολιτικής*. ΑΘΗΝΑ: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Fijnaut, C., & Paoli, L. (2004). *Organised Crime in Europe: Concepts, Patterns and Control Policies in the European Union and Beyond*. Dordrecht, The Netherlands: Springer.
- Lacoste, Y. (2003). *De la Géopolitique aux Paysages. Dictionnaire de la Géographie*. Paris: eds. Armand Colin.
- Zhilla, F. (2012, June). *Organized crime and judicial corruption: democratic transformation and prospects for justice in the western Balkans: a case study of Albania*. London, United Kingdom: King's College University of London.
- Zhilla, F., & Lamallari, B. (2015). *Organized Crime Threat Assessment in Albania*. Tirana: Open Society Foundation for Albania.
- Zhilla, F., & Lamallari, B. (2016). *Evolution of Albanian Organized Crime*. Tirana: Open Society Foundation for Albania.

Διδακτορικές Διατριβές

- Κούβαρης, Δ. (2015). *Διεθνής τρομοκρατία και οργανωμένο οικονομικό έγκλημα σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο*. Πειραιάς (Διδακτορική Διατριβή). Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς.
- Κουλάνη, Β. (2008). *Η γεωπολιτική του οργανωμένου εγκλήματος στο σύμπλοκο Βαλκανίων - Ανατολικής Μεσογείου*. Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Διδακτορική Διατριβή). Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα.
- Μπόση, Μ. (1994). *Ελλάδα και Τρομοκρατία- Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις*. (Διδακτορική Διατριβή). Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Ξάνθη.
- Σπύρου, Σ. (2007). *Διακίνηση και διακινητές κοκαΐνης: ερευνητική και θεωρητική προσέγγιση: ορθολογική επιλογή* (Διδακτορική Διατριβή). Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.
- Σταμούλη, Ε. (2015). *Πολιτικές ασφάλειας στην Ελλάδα σε σχέση με το οργανωμένο έγκλημα και την τρομοκρατία και οι συνέπειές τους στην αντεγκληματική πολιτική* (Διδακτορική Διατριβή). Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, Ξάνθη.
- Mustafa, A. (2008). *Η έννοια της εγκληματικής οργάνωσης σε κείμενα διεθνούς ποινικού δικαίου*. Θεσσαλονίκη (Διδακτορική Διατριβή). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκης.

Διεθνείς Συμβάσεις

- Convention on Psychotropic Substances. (1971, February 21). Vienna: United Nations. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.unodc.org/pdf/convention_1971_en.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].
- The Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol. (1975, August 8). New York: United Nations. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά:

- https://www.unodc.org/pdf/convention_1961_en.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].
- The International Drug Control Conventions - Schedules of the Single Convention on Narcotic Drugs of 1961 as amended by the 1972 Protocol, as at 16 May 2018. (2018). New York: United Nations. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://undocs.org/ST/CND/1/Add.1/Rev.5>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].
- United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances. (1988, December 20). Vienna: United Nations. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].
- Vienna Convention on the Law of Treaties. (1969, May 29). Vienna: United Nations - Treaty Series. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 12/1/2019].

Επιστημονικά Περιοδικά

- Δωματιώτη, Ξ. (2017, Ιούνιος 30). Μελέτη και προσδιορισμός του σύνθετου δείκτη της «προβολής της αμυντικής ισχύος» στη γεωπολιτική ανάλυση του Αρκτικού Κύκλου. *Civitas Gentium. Vol 5* (No 3). [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://cg.turkmas.uoa.gr/index.php/cg/article/view/74>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 1/10/2018].
- Μάξης, Ι. Θ. (2017, Απρίλιος 28). Εφαρμογή απλών και σύνθετων δεικτών των τεσσάρων γεωπολιτικών πυλώνων στην μεθοδολογία της Συστημικής Γεωπολιτικής Αναλύσεως: η περίπτωση της Συρίας, *Civitas Gentium, Vol 5* (No 2). [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://cg.turkmas.uoa.gr/index.php/cg/article/view/73>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 1/10/2018].
- Bewley-Taylor, D. R. (2003). Challenging the UN drug control conventions: problems and possibilities. *The International Journal of Drug Policy*, (14). [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.tni.org/files/publication-downloads/challenging_the_un_drug_control_conventions.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].
- Elezi, M., & Zenelaj, E. (2013). Drug Production and Trafficking in Albania. *International Journal of Social Sciences, 11* (3).
- EU Action Plan on Drugs 2013-2016. (2013, November 30). *Official Journal of the European Union, IV* (C351).
- Legislation. (2005, 5 17). *Official Journal of the European Union, L 124* (48).
- Paoli, L., & Reuter, P. (2008). Drug Trafficking and Ethnic Minorities in Western Europe. *European Journal of Criminology*, 5(1).

Εκθέσεις Οργάνων

- Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής. (2015). *Ετήσια Έκθεση - Η Κατάσταση του Προβλήματος των Ναρκωτικών και των Οινόπνευματωδών στην Ελλάδα*, ΕΚΤΕΠΝ, Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.ektepn.gr/Documents/PDF/Cover.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].

- Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (2017), *Ελλάδα: Ετήσια έκθεση για τα ναρκωτικά 2017*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/4526/TD0416907ELN.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].
- Συντονιστικό Όργανο Δίωξης Ναρκωτικών. (2002). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2001*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/Attachment10447_report2002.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/10/2018].
- Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2010). *Ετήσια Έκθεση για τα ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2009*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/2011/etisia_ekthesi_2009_SODN_EMP.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 15/9/2018].
- Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2013). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2012*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.astynomia.gr/images/stories/2014/prokirikseis14/08032014-sodn12.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 14/10/2018].
- Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2014). *Ετήσια έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2013*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.astynomia.gr/images/stories/2014/prokirikseis14/2013-ekthesi.sodn.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 15/10/2018].
- Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2015). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2014*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/2015/prokirikseis15/2014-ekthesi_sodn.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 15/9/2018].
- Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2016). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2015*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.astynomia.gr/images/stories/2016/prokirikseis16/18072016-ekthesi_sodn.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 15/9/2018].
- Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2017). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2016*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.astynomia.gr/images/stories/2017/prokirikseis17/etisia%20ekyhesi%20sodn.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 12/10/2018].
- Σ.Ο.Δ.Ν. & Ε.Μ.Π. (2018). *Ετήσια Έκθεση Σ.Ο.Δ.Ν. – Ε.Μ.Π. για τα Ναρκωτικά στην Ελλάδα έτους 2017*. Αθήνα. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.astynomia.gr/images/stories/2018/statistics18/2017-sodn.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/10/2018].
- Στρατηγική της Ε.Ε. για τα ναρκωτικά (2005-2012) - 15074/04. (2004, Νοέμβριος 22). Βρυξέλλες: Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- European Commission, (28.4.2015). COM (2015) 185 final - *The European Agenda on Security*, Strasbourg. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/125863/EU%20agenda%20on%20security.pdf>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].
- European Commission – Press Release. (6 March 2019). *The European Agenda on Migration: EU needs to sustain progress made over the past 4 years*, Brussels. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1496_en.htm, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2009). *Albania Country Overview 2009*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά:

- http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/806/National_Report_Albania_2013_EN_483828.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 17/1/2019].
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2017). *Albania - National Drug Report 2017*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, p. 8. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/publications/country-drug-reports/2017/albania_en, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 15/10/2018].
- GRECO - Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς. (2017, Οκτωβρίου 18). *Greco-RC 4 (2017) 20 -Τέταρτος Κύκλος Αξιολόγησης- Πρόληψη διαφθοράς βουλευτών, δικαστών και εισαγγελέων*. Συμβούλιο της Ευρώπης. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://rm.coe.int/-greco-77-16-18-2017-/168078f080>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].
- GRECO- Group of States against Corruption. (2018, June 18-22). *Greco RC4(2018)4 - Fourth Evaluation Round- Corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors - Albania*. Council of Europe. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://rm.coe.int/greco-rc4-2018-4-fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-resp/16808c3a35>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].
- Kakarriqi, E., Ylli, A., Sulaj, Z., Bino, S., Bani, R., & Selfollari, S. (2014). *Albania: 2013 National Report (up-to 2012 Data) to the EMCDDA on Drug Situation: New Development, Trends and In-depth Information on Selected Issues*. Tirana: Institute of Public Health. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/806/National_Report_Albania_2013_EN_483828.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 11/1/2019].
- National Drugs Strategy 2012-2016. (2010, June 9). Republic of Albania.
- Qirjako, G., Bani, R., Ylli, A., & Burazeri, G. (2014). *National Survey on substance use in the general population in Albania 2014*. Tirana: EMCDDA. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_233186_EN_GPS_Albania_2014.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 15/10/2018].
- UNGASS. (4 May 2016). S-30/1 - Our joint commitment to effectively addressing and countering the world drug problem, United Nations, pp.8-9. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://undocs.org/A/RES/S-30/1>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].
- Venice Commission. (2016, December 9-10). *CDL-AD(2016)036-Albania - Amicus Curiae Brief for the Constitutional Court on the Law on the Transitional Re-evaluation of Judges and Prosecutors (The Vetting Law), adopted by the Venice Commission at its 109th Plenary Session*. Council of Europe. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2016\)036-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2016)036-e), τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 28/3/2019].
- Venice Commission. (2018, August). *Annual report of Activities 2017 - European Commission for Democracy through Law*. Council of Europe. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-RA\(2017\)001-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-RA(2017)001-e), τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 28/3/2019].
- Venice Commission. (2018, December 17). *CDL-AD (2018)034-Albania - Opinion on draft constitutional amendments enabling the vetting of politicians, adopted by the Venice Commission at its 117th Plenary Session*. Council of Europe.

[Διαθέσιμο ηλεκτρονικά:
[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2018\)034-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2018)034-e),
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].

Ιστότοποι & Άλλα

- Αριθμός Πρωτοκόλλου: 1507/ 18/2448846 - Στατιστικά Ναρκωτικά Αττική Ήπειρος
Ιόνια Νησιά 2010-2017. (2018, Δεκεμβρίου 1). Διεύθυνση Δημόσιας
Ασφαλείας/Τμήμα Ανάλυσης και Αντιμετώπισης του Εγκλήματος.
- Δωματιώτη, Ξ. (2016). *Συστημική γεωπολιτική ανάλυση*. Geoterm. [Διαθέσιμο
ηλεκτρονικά:<https://geoterm.turkmas.uoa.gr/?src=el&record=Συστημική%20γεωπολιτική%20ανάλυση>,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 1/10/2018].
- Δωματιώτη, Ξ. (2017, Ιούνιος 15). *Μελέτη και προσδιορισμός του σύνθετου δείκτη της
«προβολής της αμυντικής ισχύος» στη γεωπολιτική ανάλυση του Αρκτικού
Κύκλου*. Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστήμιων Αθηνών, Αθήνα.
- Μάζης, Ι., & Δωματιώτη, Ξ. (2016). *Εφαρμογή της συστημικής γεωπολιτικής ανάλυσης*.
Geoterm. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά:
<https://geoterm.turkmas.uoa.gr/?src=el&record=Εφαρμογή%20της%20συστημικής%20γεωπολιτικής%20ανάλυσης>,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης:
1/10/2018].
- Ελληνική Δημοκρατία - Υπουργείο Εξωτερικών. (2016, Ιούλιος 26). *Ναρκωτικά-
Οργανωμένο Έγκλημα*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/pagkosmia-zitimata/narkotika-organomeno-egklema.html>,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].
- Ο.ΚΑ.ΝΑ. (χ.χ.). *Ιστορία των νόμων για τα ναρκωτικά στην Ελλάδα*. [Διαθέσιμο
ηλεκτρονικά: <http://www.okanampa.gr/component/k2/item/121-istoria-ton-nomon-gia-ta-narkotika-stin-ellada>,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης:
10/10/2018].
- Τριανταφυλλίδη, Ν. (2016). *Η αρχή της παγκόσμιας δικαιοσύνης: Θεωρητικές και
πρακτικές προσεγγίσεις*. Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστήμιων Αθηνών,
Αθήνα.
- Central Intelligence Agency. (n. d.). *The World Factbook - Greece*. [Διαθέσιμο
ηλεκτρονικά: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gr.html>,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης 8/1/2019].
- Central Intelligence Agency. (n. d.). *The World Factbook - Albania*. [Διαθέσιμο
ηλεκτρονικά: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/al.html>,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 10/1/2019].
- Global Economy. (2018). *Albania: Rule of law*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά:
https://www.theglobaleconomy.com/Albania/wb_ruleoflaw/,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 12/1/2019].
- Global Economy. (2018). *Albania: Control of corruption*. (2018). [Διαθέσιμο
ηλεκτρονικά: https://www.theglobaleconomy.com/Albania/wb_corruption/,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 12/1/2019].
- Global Economy. (2018). *Greece: Rule of law*. (2018). [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά:
https://www.theglobaleconomy.com/Greece/wb_ruleoflaw/,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].
- Global Economy. (2018). *Greece: Control of corruption*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά:
https://www.theglobaleconomy.com/Greece/wb_corruption/,
τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/1/2019].

- Ministry of Foreign affairs. (n.d.). *EU Maritime Security Strategy*, Hellenic republic. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://www.mfa.gr/en/foreign-policy/greece-in-the-eu/eu-maritime-security-strategy.html>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2019). *About UNODC*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html?ref=menutop>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/6/2019].
- United Nations Treaty Collections (n.d.). *Multilateral Treaties Deposited with the Secretary-General*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <https://treaties.un.org/pages/Treaties.aspx?id=6&subid=A&clang=en>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 4/1/2019].

Νομολογία

- Άρθρο 187Α - Τρομοκρατικές πράξεις. (2017, Ιούνιος 26). Ποινικός Κώδικας.
- Άρθρο 8 - Εγκλήματα στην αλλοδαπή που τιμωρούνται πάντοτε κατά τους ελληνικούς νόμους. (2014, Ιούνιος 27). Ποινικός Κώδικας.
- N. 1681/1919. Περί αλητείας και επατείας. (1919, Ιανουαρίου 22). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 14/Α/22-1-1919).
- N. 1729/1987. Καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις. (1987, Αύγουστος 7). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 144 - 07.08.1987).
- N. 2107/1920. Περί απαγορεύσεως της καλλιέργειας, της εμπορίας και της καταναλώσεως ινδικής καννάβης (χασίς). (1920, Μάρτιος 14). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 62 - 14.03.1920).
- N. 2161/1993. Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του ν. 1729/ 1987 "καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 144 Α)" . (1993, Ιανουάριος 1). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 119 - 01.01.1993).
- N. 2430/1940. Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Νόμ. 5539/1932 "περί Μονοπωλίου Ναρκωτικών". (1940, Ιούνιος 1). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 209/ 1.06.1940).
- N. 3251/2004. Ευρωπαϊκό Ένταλμα σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2829/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις. (2004, Ιούλιος 13). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 127/13.07.2004).
- N. 3459/2006. Κώδικας νόμων για τα ναρκωτικά (Κ.Ν.Ν.) . (2006, Μάιος 25). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ Α'/103/25.5.2006).
- N. 3691/2008. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις . (2008, Αύγουστος 8). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 166/08.08.2008).
- N. 4139/2013. Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις. (2013, Μάρτιος 20). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 74/20.03.2013). Ανάκτηση Νοέμβριος 2018, από ΦΕΚ Α 74/20.3.2013.
- N. 4478/2017. (2017, Ιούνιος 23). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 91/ 23.06.2017).
- N. 4509/2017. Μέτρα θεραπείας ατόμων που απαλλάσσονται από την ποινή λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής και άλλες διατάξεις. (2017, Δεκέμβριος 22). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ Α' 201/22.12.2017) .
- N. 5539/1932. Περί μονοπωλίου των ναρκωτικών φαρμάκων και ελέγχου αυτών. (1932, Ιούνιος 23). Εφημερίδα της Κυβέρνησης. (ΦΕΚ 198 - 23.06.1932).

- N. 6025/1934. Περί τροποποίησης και συμπλήρωσης του νόμου 5539 "περί μονοπωλίου ναρκωτικών φαρμάκων . (1934, Φεβρουάριος 6). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 54 - 06.02.1934).
- Ν.Δ. 743/1970. Περί τιμωρίας των παραβατών των νόμων περί ναρκωτικών και ουσιών προκαλουσών τοξικομανία ή εξάρτησιν του ατόμου, ως και περί μεταχειρίσεως των τοξικομανών εν γένει. (1970, Δεκέμβριος 10). Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 263- 10.12.1970).
- Euralius. (1995, 3 21). *Criminal Procedure Code of the Republic of Albania*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.euralius.eu/index.php/en/library/albanianlegislation/category/11-criminal-procedure-code/>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/10/2018].
- Euralius. (2017, Μάιος 3). *Criminal Code of the Republic of Albania*. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: <http://www.euralius.eu/index.php/en/library/albanian-legislation/category/10-criminal-code/>, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 11/1/2019].
- Gjinushi, S. (2001, March 26). *Law No. 8750 of 26 March 2001 On the Prevention and Fight Against the Trafficking of Psychotropic and Narcotics Substances*. United Nations Office on Drugs and Crime. [Διαθέσιμο ηλεκτρονικά: https://www.unodc.org/res/cld/document/alb/law-8750_html/albania-law8750-26032001.pdf, τελευταία ημερομηνία πρόσβασης: 8/10/2018].